

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

27

YASAMA YILI

4

SIRA SAYISI: 254

**Denizli Milletvekili Nilgün Ök ve 39
Milletvekilinin Amme Alacaklarının Tahsil
Usulü Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda
Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi
(2/3519) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu**

Not: Bu Sıra Sayısına; elektronik ortamda
“http://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/sirasayi_sd.sorgu_baslangic”
internet adresindeki sorgu sayfası üzerinden erişilebilmektedir.

Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

İÇİNDEKİLER

Sayfa

• 2/3519 Esas Numaralı Teklifin	
- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı	4
- Katılma Yazıları	5
- Genel Gerekçesi	6
- Madde Gerekçeleri.....	7
• Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu	11
• Muhalefet Şerhleri	19
• Teklif Metni.....	99
• Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin.....	99

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifimiz ve gerekçesi ekte sunulmaktadır.

Gereğini arz ederiz.

<i>Nilgün Ök</i>	<i>Hakan Kahtalı</i>	<i>Ahmet Çakır</i>
Denizli	Malatya	Malatya
<i>Selim Gültekin</i>	<i>Jülide İskenderoğlu</i>	<i>Mücahit Durmuşoğlu</i>
Niğde	Çanakkale	Osmaniye
<i>Rümeysa Kadak</i>	<i>Jülide Sarıeroğlu</i>	<i>Selahattin Minsolmaz</i>
İstanbul	Adana	Kırklareli
<i>Abdullah Güler</i>	<i>Tülay Kaynarca</i>	<i>Emine Sare Aydın</i>
İstanbul	İstanbul	İstanbul
<i>İbrahim Yurdunuseven</i>	<i>Mehmet Ali Özkan</i>	<i>Yusuf Başer</i>
Afyonkarahisar	Manisa	Yozgat
<i>Uğur Aydemir</i>	<i>İbrahim Aydemir</i>	<i>Hacı Özkan</i>
Manisa	Erzurum	Mersin
<i>Semiha Ekinci</i>	<i>Sabahat Özgürsoy Çelik</i>	<i>Yaşar Kırkpınar</i>
Sivas	Hatay	İzmir
<i>Arife Polat Düzgün</i>	<i>Cemil Yaman</i>	<i>Asuman Erdoğan</i>
Ankara	Kocaeli	Ankara
<i>Yavuz Subaşı</i>	<i>Halil Özşavlı</i>	<i>Derya Bakbak</i>
Balıkesir	Şanlıurfa	Gaziantep
<i>Hacı Turan</i>	<i>Zemzem Gülander Açıanal</i>	<i>Meliha Akyol</i>
Ankara	Şanlıurfa	Yalova
<i>Radiye Sezer Katırcıoğlu</i>	<i>Atilla Ödünç</i>	<i>Zeynep Gül Yılmaz</i>
Kocaeli	Bursa	Mersin
<i>Şirin Ünal</i>	<i>Mehmet Yavuz Demir</i>	<i>İsmail Bilen</i>
İstanbul	Muğla	Manisa
<i>Murat Baybatur</i>	<i>Ali Cumhuri Taşkın</i>	<i>Mustafa Arslan</i>
Manisa	Mersin	Tokat
	<i>Orhan Yegin</i>	
	Ankara	

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine imzamı koyuyorum.

Gereğinin yapılmasını arz ederim.

05.04.2021

Ekrem Çelebi

Ağrı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına 02.04.2021 tarihinde sunulan 2/3519 Esas Numaralı “Amme Alacaklarının Tahsili Usulü Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi” ne imza sahibi olarak katılmak ister, bilginize arz ederim.

06.04.2021

Sena Nur Çelik

Antalya

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine imza koyuyorum.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

02.04.2021

Burhan Çakır

Erzincan

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

(2/3519) Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'ne imzamı koyuyorum.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Abdullah Nejat Koçer

Gaziantep

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine imzamı koyuyorum.

Gereğini arz ederim.

02.04.2021

Fatih Süleyman Denizolgun

İstanbul

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (2/3519)	
ESAS	Plan ve Bütçe Komisyonu
TALİ	Adalet Komisyonu Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu

GENEL GEREKÇE

Hazırlanan Kanun Teklifiyle, kamu kurum ve kuruluşlarımızın ihtiyaçları ile son dönemde vatandaşlarımızdan gelen taleplerin karşılanması amacıyla çeşitli konularda kanuni düzenlemelerin hayata geçirilmesi amaçlanmaktadır. Bu kapsamda toplam 9 farklı kanunda değişiklik yapılmaktadır.

Kanun Teklifi ile;

- Çiftçilerimizin 31/12/2020 tarihi itibarıyla tasfiye olunacak alacaklar hesaplarına aktarılmış Tarım Kredi Kooperatiflerine olan tarımsal kredi borçlarının yapılandırılması,

- Zamanaşımı nedeniyle TMSF'ye ve Yatırımcı Tazmin Merkezi'ne devredilen alacak ve emanetlerin, hak sahiplerinin talepleri durumunda iade edilerek mülkiyet hakkının güvence altına alınması,

- Yiyecek ve içecek hizmeti sektöründe faaliyet gösteren işyerlerinde çalışanların Nisan ve Mayıs aylarına ilişkin sosyal güvenlik primlerinin İşsizlik Fonundan karşılanması ve yine bu sektörde çalışıp Nisan ve Mayıs aylarında aylıksız izne ayrılanlara 1.500 TL ödeme yapılması,

- Gerekli teknik altyapının bulunduğu ceza infaz kurumlarında hükümlülerin elektronik yöntemlerle de mektup alıp gönderebilmelerine imkân sağlanması,

- 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanununun menkul ve gayrimenkul mal satışlarına yönelik hükümlerinde değişiklik yapılarak haczedilen malların elektronik ortamda da satışının sağlanması,

- 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanununa ekli (III) sayılı liste kapsamındaki malların komisyoncular vasıtasıyla veya konsinyasyon suretiyle satışında imalatçı tarafından bu malların komisyoncuya veya konsinyi işletmelere verildiği anda vergilendirilmesi,

- Kurumlar vergisi oranının 2021 yılı kurum kazançları için %25, 2022 yılı kurum kazançları için ise %23 oranında uygulanması,

- Hastalık ve analık sigortasından ödenecek olan geçici iş göremezlik ödeneğine esas günlük kazancın hesabında iş göremezliğin başladığı tarihten önceki on iki ayın dikkate alınmasına yönelik düzenleme yapılması,

- Sosyal güvenlik prim teşviki, destek ve indirimlerinden 6 ay geriye dönük olarak yararlanabilme uygulamasına son verilmesi,

- Ayrıca, diğer bazı konulara ilişkin olarak ihtiyaç duyulan kanuni düzenlemelerin hayata geçirilmesi,

amaçlanmaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Maddeyle, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanununun 85 inci maddesinde değişiklik yapılmakta ve muhafazası tehlikeli veya masraflı olan menkul malların da pazarlık usulü ile satılmasına imkân sağlanmaktadır.

Ayrıca, bu Teklifte 6183 sayılı Kanuna 97/A maddesi eklenerek menkul malların elektronik ortamda da satışı mümkün hale geldiğinden mevcut maddeye eklenen yeni fıkra ile asıl alıcıların artırmaya iştirak ederek malın gerçek değerinde satılmasını sağlamak amacıyla, artırmaya iştirak edecek kişilerden teminat alınmasına yönelik düzenleme yapılmakta ve malın türü ve değeri ile satış şeklini esas alarak teminat alınmayacak halleri belirlemeye ve teminat olarak para yerine teminat mektubu alınması hususlarında karar vermeye alacaklı amme idarelerine yetki verilmektedir.

Madde 2- Maddeyle, artırma sonucunda kendisine ihale edilen malı almaktan vazgeçen kişilerin ödemeleri gereken yıllık %5 oranındaki faiz yerine tecil faizi oranında faiz alınmasına yönelik düzenleme yapılmaktadır.

Ayrıca, birinci artırmada talip çıkmaması veya ihale edilen malın alıcısı tarafından alımından vazgeçilmesi sonrasında yapılan ikinci artırmada mal kendisine ihale edilen kişinin bu malı almaktan vazgeçmesi halinde bu kişinin sorumluluğu netleştirilmekte ve ikinci ihale bedeli, diğer zararlar ve tecil faizi oranında faiz alınarak malın ikinci ihale alıcısına terk edileceği düzenlenmektedir. Bu durumda dahi mal birinci defa kendisine ihale olunan kişinin, iki ihale bedeli arasındaki fark, diğer zararlar ve tecil faizi oranında faizi ödeme sorumluluğu devam etmektedir.

Madde 3- Maddeyle, gayrimenkullerin elektronik ortamda satışına imkân sağlayacak düzenleme yapılmaktadır. Ayrıca, satış komisyonunun kimlerden oluşacağına ilişkin hüküm kaldırılarak Kanunu tatbik etmekle görevli idarelerin yapılarına uygun komisyon oluşumuna imkan sağlamak amacıyla satış komisyonunun oluşumunun alacaklı amme idarelerince belirlenmesi hükmü getirilmekte, komisyonların çalışma usul ve esaslarını belirlemeye Hazine ve Maliye Bakanlığı yetkili kılınmaktadır.

Madde 4- Maddeyle, gayrimenkul kendisine ihale olunan kimsenin bedeli ödememesi nedeniyle ihalenin feshedilmesi durumunda bu kişinin sorumlu olacağı tutarlar netleştirilmektedir.

Madde 5- Maddeyle, menkul ve gayrimenkul malların elektronik ortamda satışına imkan sağlanmaktadır. Bu şekilde, satıştan daha çok kişinin haberdar olması, açık artırmaya katılımın en üst düzeye çıkarılması, malın gerçek değerinde satılması, alıcıların satış mahalline gelmeksizin elektronik ortamda teklif vererek satışın kısa sürede sonuçlandırılması amaçlanmaktadır. Bununla birlikte, elektronik ortamda yapılacak satışın teklif verme suretiyle yapılacağı, menkul malın elektronik ortamda satılacak olması halinde menkul mallar için zorunluluk arz etmeyen satış ilanının zorunlu olarak yapılacağı, satışa ilişkin farklı mecralarda yapılan ilan ile elektronik ortamda yapılan ilan metinleri arasında farklılık bulunması halinde elektronik ortamda yapılan ilanın esas alınacağı, elektronik ortamda satışa sunulan mala ilişkin artırma sonucunun izleyen ilk iş günü elektronik ortamda ilan edileceği düzenlenmektedir.

Ayrıca, artırma tarihinden önce teklif almaya, tekliflerde asgari artırım bedelini, teklif verme sürelerini, alınacak teminat türünü, artırma sonucunu belirten ilanda yer alacak hususlar ile elektronik ortamda yapılacak satışa ilişkin diğer usul ve esasları belirlemeye Hazine ve Maliye Bakanlığı yetkili kılınmaktadır.

Madde 6- Maddeyle; yiyecek ve içecek hizmeti sektöründe faaliyet gösteren işyerlerinde, 2021 yılı Mart ayında hizmet akdi bulunan ve ücretsiz izne ayrılan çalışanlardan halihazırda uygulanmakta olan nakdi ücret desteğinden faydalanmayanlara, 2021 yılı Nisan ve Mayıs aylarına ilişkin olarak, ücretsiz izne ayrıldıkları dönem için, günlük 50 TL ödeme yapılması amaçlanmaktadır. Ayrıca halihazırda nakdi ücret desteği alan kişiler için de destek tutarı 50 TL'ye çıkarılmaktadır.

Madde 7- Maddeyle, yiyecek ve içecek hizmeti sektöründe faaliyet gösteren işyerlerinde 2021 yılı Mart ayında hizmet akdi bulunan ve 2021 yılı Nisan ve Mayıs aylarında fiilen çalıştırılanların istihdamının desteklenmesi bu kapsamda, 2021 yılı Nisan ve Mayıs ayları için prime esas kazanç alt sınırı üzerinden hesaplanan sigortalı ve işveren hissesi primlerinin tamamının, bu işverenlerin Sosyal Güvenlik Kurumuna ödeyecekleri tüm primlerden mahsup edilmek suretiyle Fondan karşılanması amaçlanmaktadır.

Madde 8- Maddeyle, 4760 sayılı Kanuna ekli (III) sayılı liste kapsamındaki malların komisyoncular vasıtasıyla veya konsinyasyon suretiyle satışında imalatçı tarafından bu malların komisyoncuya veya konsinyi işletmelere verildiği anda vergilendirilmesi amaçlanmaktadır.

Madde 9- Maddeyle, 5275 sayılı Kanununun 68 inci maddesine yeni hükümler eklenmektedir. Maddenin birinci fıkrasına eklenen hükümlerle, hükümlülerin, gerekli teknik altyapının bulunduğu kurumlarda Adalet Bakanlığınca belirlenecek usul ve esaslar çerçevesinde elektronik yöntemlerle de mektup alıp gönderebilmelerine imkân sağlanmaktadır.

Maddenin dördüncü fıkrasında yapılan düzenlemeyle, hükümlü tarafından resmi makamlara veya savunması için avukatına gönderilen mektup, faks ve telgrafların, alıcısı dışındaki kişilerin erişimini engelleyici tüm tedbirler alınarak hükümlünün talebine göre posta yoluyla veya elektronik ortamda alıcısına ulaştırılabilmesine imkân tanınmaktadır.

Maddeye eklenen beşinci fıkrayla, kamu düzeninin korunması ile kişi, toplum ve kurum güvenliğinin sağlanması veya suç işlenmesinin önlenmesi amacıyla hükümlüye gelen veya hükümlü tarafından gönderilen mektup, faks ve telgrafların dijital olarak kaydedilmek suretiyle veya fiziki olarak saklanacağı hüküm altına alınmaktadır. Bu iletilere ilişkin kayıt veya belgeler, amacı dışında

kullanılmayacak, kanunda açıkça belirtilen haller dışında hiçbir kişi veya kurumla paylaşılmayacak ve herhangi bir soruşturma ve kovuşturmayla konu edilmemiş ise en geç bir yıl sonunda silinecektir. Ancak, dördüncü fıkra kapsamında resmi makamlara veya savunması için avukatına gönderilen mektup, faks, telgraf ve elektronik iletiler, dijital olarak kaydedilemeyecek veya fiziki olarak muhafaza edilemeyecektir.

Madde 10- Maddeyle, 5275 sayılı Kanununun 83 üncü maddesine eklenen fıkrayla, ceza infaz kurumunda bulunan hükümlünün ziyaretçileriyle yaptığı kapalı görüşlere ilişkin düzenleme yapılmaktadır.

Madde 11- Maddeyle; TMSF'ye devredilen mevduat, katılım fonu ve alacakların Anayasa'da düzenlenen mülkiyet hakkının korunması ilkesi gereğince, talebi halinde hak sahibine ödenmesini sağlayacak düzenleme yapılmaktadır. Ayrıca, maddeye 'kiralık kasa ve her türlü' ibaresi eklenmiş, maddede zamanaşımının başlangıcında dikkate alınacak uygulamalar olarak sayılan 'hak sahibinin en son talebi, işlemi, herhangi bir yazılı talimatı' ibarelerinden herhangi birinin yeterli sayıldığıının vurgulanması açısından cümleye 'veya' ibaresi ile 'bildirim' koşulunun eklenmesi amaçlanmaktadır.

Madde 12- Geçici iş göremezlik ödeneği hesaplanırken, ödeneye esas kazanç sigortalının son 3 aydaki ortalama kazancına göre belirlenmektedir.

Sahte sigortalılık yapılarak ve ödeneye esas kazanç ilgili üç aylık dönemde daha yüksek gösterilerek yüksek geçici iş göremezlik ödenekleri alınabilmektedir.

Düzenleme ile hastalık ve analık sigortasından ödenecek olan geçici iş göremezlik ödeneğine esas günlük kazancın hesabında dikkate alınan üç aylık dönemin on iki aya çıkarılması ve belirli bir prim ödeme gün sayısı şartını sağlamayan sigortalılara ödenek tutarında üst limit belirlenmesi suretiyle fazla ödenek ödenmesinin engellenmesi amaçlanmıştır.

Madde 13- Geriye yönelik teşvik uygulamalarının süreklilik arz etmesi Hazine veya finansmanını sağlayan kurumun ya da fonun yükünün artmasına sebebiyet vermekte ve uygulamada karmaşaya neden olmaktadır. Bu nedenle maddeyle, geriye yönelik teşvik uygulamasının kaldırılması amaçlanmaktadır.

Madde 14- Maddeyle %20 olan kurumlar vergisi oranının 2021 yılı kurum kazançları için %25, 2022 yılı kurum kazançları için ise %23 oranında uygulanması sağlanmaktadır.

Madde 15- Uzun yıllar boyunca işlem yapılmayan yatırım hesapları bir taraftan kaynakların piyasa dışında atıl kalmasına sebep olurken diğer taraftan yatırım kuruluşları için operasyonel zorlukları ve ek maliyetleri beraberinde getirmektedir. Bu hesapların YTM'ye emaneten devredilerek mülkiyet hakkının güvence altına alınması makul bir gerekçe olarak karşımıza çıkmaktadır. Bununla birlikte, sermaye piyasasında yatırımcı hesaplarının zamanaşımına uğratılması uygulaması hem Anayasada düzenlenen mülkiyet hakkını hem de sermaye piyasalarının özünde yatan uzun vadeli yatırım felsefesini zedelemekte, bunun bir sonucu olarak yatırımcıların sermaye piyasalarına olan güveni sektöre uğramaktadır. Bu doğrultuda, dünyadaki gelişmiş ülke uygulamaları da dikkate alınarak yatırımcı menfaati ile sektörel/kamusal fayda arasında bir denge kurulması gerekmektedir. Maddeyle, zamanaşımı nedeniyle Yatırımcı Tazmin Merkezi'ne devredilen alacak ve emanetlerin, hak sahiplerine talepleri durumunda iade edilmesi amaçlanmaktadır.

Diğer taraftan, yatırım fonu ve değişken sermayeli yatırım ortaklıklarının tasfiyesi sonrasında kalan bakiyeler bakımından, değiştirilmesi öngörülen fıkra hükmü yatırımcıların hesaplarındaki yatırım fonlarını işaret ettiğine dair farklı yorumlara neden olabildiği görülmektedir. Ancak, yatırım fonu ve değişken sermayeli yatırım ortaklıklarının tasfiyesinde kalan bakiyelerin yine yatırımcıların hesaplarına aktarıldığı ve pratikte artık yatırım fonu ve değişken sermayeli yatırım ortaklıklarının tasfiyesi işleminin yapılmadığı bunun yerine başka bir fonla birleştirme işlemi yapıldığı dikkate alındığında maddede yer alan ifadelere ihtiyaç bulunmadığı değerlendirilmektedir. Bu nedenle maddenin sadeleştirilmesi ve yanlış anlamaları engellemek amacıyla madde içerisindeki “yatırım fonu ve değişken sermayeli yatırım ortaklıkları için ise tasfiye tarihinden” ibaresinin madde metninden çıkarılması öngörülmektedir.

Madde 16- Türkiye’de tarım sektörü; nüfusun, gıda maddeleri gereksinimini karşılaması, milli gelire ve istihdama katkısı, tarıma dayalı sanayinin hammadde ihtiyacını karşılaması, nüfusun belli bir kesimine istihdam imkânı sağlaması, dışa bağımlılığın önlenmesi ve ödemeler dengesi üzerinde önemli ve olumlu etkilerinin olması gibi başlıca temel nedenlerle, ekonomide stratejik rol ve işlevini korumayı sürdürmektedir.

Tarım politikalarının amacı; tarımsal üretimin iç ve dış talebe uygun bir şekilde geliştirilmesi, doğal ve biyolojik kaynakların korunması ve geliştirilmesi, verimliliğin artırılması, gıda güvencesi ve gıda güvenliğinin güçlendirilmesi, üretici örgütlerinin geliştirilmesi, tarımsal piyasaların güçlendirilmesi, kırsal kalkınmanın sağlanması suretiyle tarım sektöründeki çalışanların, dolayısı ile ülke insanının refah düzeyini yükseltmektir.

Tarım politikasının hedeflerinden biri çiftçilerin geliri ve yaşam standardını yükseltmektir. Tarımsal üretimin artırılması için modern tarım yöntemlerinin uygulanması, girdilerin temini, gerekli yatırımların yapılması ve ürünlerin uygun koşullarda satış organizasyonlarının kurulması gerekmektedir. Tarım, birçok ülkede aile işletmeciliğine dayanmakta ve sosyo-ekonomik nitelik taşımaktadır.

Üreticilerin finansa ulaşımının kolaylaştırılması amacıyla Tarım Kredi Kooperatifleri lokomotifliğinde üreticilerin tarımsal krediye ulaşmaları sağlanmaktadır. Ancak tarım sektörü yapısı gereği ekonomik, sosyal ve çevresel faktörlerden etkilenebilmektedir. Bu da üreticilerimizin kredi ödemelerinde zorluklarla karşılaşmasına neden olmaktadır. Ülkemizde 2020 yılında görülmeye başlanan Covid-19 salgınının ortaya çıkardığı ekonomik daralmanın tarım sektöründe yarattığı olumsuz etkiler de buna örnek teşkil etmektedir.

Tarımsal üretimin sürdürülebilirliğini sağlamak açısından, Covid-19 salgınının tarım sektöründe yaratabileceği olumsuz etkiler de göz önünde bulundurularak üreticilerimizin kredi ödemelerini yapabilmeleri için tarımsal kredi borçlarının yapılandırılması ihtiyacı dikkate alınarak üreticilerimizin 31/12/2020 tarihi itibarıyla tasfiye olunacak alacaklar hesaplarına aktarılmış olan tarımsal kredi borçlarının yapılandırılması sağlanmaktadır.

Madde 17- Yürürlük maddesidir.

Madde 18- Yürütme maddesidir.

Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Plan ve Bütçe Komisyonu

9/4/2021

Esas No: 2/3519

Karar No: 5

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2/3519 esas numaralı, “*Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi*” Komisyonumuzun 7/4/2021 tarihinde yaptığı 28 inci birleşiminde görüşülmüş ve kabul edilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere saygıyla arz olunur.

1. GİRİŞ

Denizli Milletvekili Nilgün ÖK ile 39 milletvekili tarafından 2/4/2021 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan 2/3519 esas numaralı '*Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi*', Başkanlıkça 2/4/2021 tarihinde esas komisyon olarak Komisyonumuza, tali komisyon olarak Adalet Komisyonu ile Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonuna havale edilmiştir.

Komisyonumuzun 7/4/2021 tarihinde yaptığı 28 inci birleşiminde 2/3519 esas numaralı Kanun Teklifi, Teklifin ilk imza sahibi Denizli Milletvekili Nilgün ÖK ile Adalet Bakanlığı, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı, Tarım ve Orman Bakanlığı, Ticaret Bakanlığı, Strateji ve Bütçe Başkanlığı, Sayıştay Başkanlığı, Gelir İdaresi Başkanlığı, Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü, Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK), Türkiye İş Kurumu (İŞKUR), Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK), Sermaye Piyasası Kurulu (SPK), Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu (TMSF), Türkiye Tarım Kredi Kooperatifleri, T.C. Ziraat Bankası Anonim Şirketi, Yatırımcı Tazmin Merkezi (YTM), Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB), Türkiye Barolar Birliği (TBB), Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları Birliği (TÜRMOB), Müstakil Sanayici ve İşadamları Derneği (MÜSİAD), Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu (TİSK), Hak İşçi Sendikaları Konfederasyonu (HAK-İŞ), Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu (TÜRK-İŞ), Tüm Restoranlar ve Turizmciiler Derneği (TÜRES) temsilcilerinin katılımıyla görüşülmüştür.

2. 2/3519 ESAS NUMARALI KANUN TEKLİFİNDE ÖNGÖRÜLEN DÜZENLEMELER

2/3519 esas numaralı Teklifin gerekçesi ve metni incelendiğinde, Teklifte;

- Menkul malların, elektronik ortamda açık artırma ve peşin satılabilmesi, muhafazası tehlikeli veya masraflı olan malların da pazarlık usulü ile satılabilmesi ile menkul mala biçilen değer üzerinden %5 nispetinde nakdi teminat alınması ve teminat alınmayacak halleri belirlemeye alacaklı amme idarelerinin yetkilendirilmesine,

- Açık artırma sonucunda kendisine ihale edilen malı almaktan vazgeçen kişilerden alınan yıllık %5 faiz yerine tecil faizi oranında faiz alınmasına, ikinci ihaleyi kazanan ancak malı almaktan vazgeçen kişiye; ikinci ihale bedeli, diğer zararlar ve tecil faizi oranında faiz alınarak malın bu kişiye bırakılmasına,

- Gayrimenkullerin satış komisyonları aracılığıyla elektronik ortamda açık artırma usulü ile satılabilmesine, satış komisyonunun oluşumunun alacaklı amme idarelerince, komisyonların çalışma usul ve esaslarının ise Hazine ve Maliye Bakanlığınca belirlenmesine,

- Gayrimenkul satımı ihalesi sonucunda kazanıp ancak almaktan vazgeçerek ihalenin feshine neden olanlardan alınacak %5'lik faiz oranının tecil faiz oranı olarak değiştirilmesine,

- Menkul ve gayrimenkul malların elektronik ortamda satılabilmesine, artırma tarihinden önce teklif almaya, tekliflerde asgari artırım bedelini, teklif verme sürelerini, alınacak teminat türünü, artırma sonucunda yer alacak hususlar ile elektronik ortamda yapılacak satışa ilişkin diğer usul ve esasları belirlemeye Hazine ve Maliye Bakanlığının yetkilendirilmesine,

- Yiyecek ve içecek hizmeti sektöründe faaliyet gösteren işyerlerinde, 2021 yılı Mart ayında hizmet akdi bulunan ve ücretsiz izne ayrılan çalışanlardan, mevcut nakdi ücret desteğinden faydalanmayanlara; ücretsiz izinde buldukları süre için 2021 yılı Nisan ve Mayıs aylarında işsizlik sigortası fonundan günlük 50 TL ödeme yapılmasına, düzenlenmeden faydalanması öngörülen kişilerin genel sağlık sigortalısı sayılması ve genel sağlık sigortası primlerinin işsizlik sigortası fonundan karşılanmasına,

- Yiyecek ve içecek hizmeti sektöründe faaliyet gösteren işyerlerinde, işveren tarafından ücretsiz izne ayrıldığı gerekçesiyle destekten yararlananların fiilen çalıştırıldığı tespit edilmesinde işverenlere idari para cezası verilerek yapılan ödemelerin faiziyle birlikte işverenden tahsil edilmesine,

- Yiyecek ve içecek hizmeti sektöründe faaliyet gösteren işyerlerinde 2021 yılı Mart ayında hizmet akdi bulunan çalışanlar için 2021 yılı Nisan ve Mayıs ayları için prime esas kazanç alt sınırı üzerinden hesaplanan sigortalı ve işveren hissesi primlerinin tamamının işsizlik sigortası fonundan karşılanmasına,

- 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanununa ekli (III) sayılı liste kapsamındaki meyva suları, alkollü/alkolsüz içecekler ve tütün mamulleri vb. malların komisyoncular vasıtasıyla veya konsinyasyon suretiyle yapılan satışlarda, malların komisyoncuya veya konsinye işletmelere imalatçılar tarafından teslim edildiği anda vergilendirilmesine,

- Hükümlülerin elektronik yöntemlerle de mektup alıp gönderebilmesine, hükümlü tarafından resmî makamlara veya savunması için avukatına gönderilen mektup, faks ve telgrafların hükümlünün talebine göre posta yoluyla veya elektronik ortamda da alıcısına ulaştırılabilmesine, hükümlüye gelen veya giden mektup, faks ve telgrafların dijital olarak kaydedilmesi veya fiziki olarak saklanmasına, bunların amacı dışında kullanılamamasına, kanunda açıkça belirtilen haller dışında hiçbir kişi veya kurumla paylaşılmasına ve herhangi bir soruşturma ve kovuşturmaya konu edilmemiş ise en geç bir yılsonunda silinmesine,

- Kapalı ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlülerin ziyaretçileri ile yapacakları görüşmelerin kurum yönetimi tarafından dinlenebilmesine ve elektronik cihazlar da dâhil olmak üzere kaydedilebilmesine,

- Zamanaşımı nedeniyle TMSF'ye devredilen mevduat, katılım fonu, emanet, kiralık kasa ve alacakların hak sahiplerinin talepleri durumunda iade edilmesine,

- Hastalık ve analık sigortası kapsamında verilecek ödeneklere veya bağlanacak gelirlere esas günlük kazancın hesabında dikkate alınan son üç aylık dönemin on iki aya çıkarılmasına, iş göremezliğin başladığı tarihten önceki son bir yıl içinde 180 gün prim ödeme şartını sağlamayan sigortalılara ödenek tutarında, üst limitin günlük prime esas kazanç alt sınırının 2 katı olarak belirlenmesine,

- Geriye dönük prim teşviki, destek ve indirim uygulaması kaldırılmasına, bu kapsamda; mevcut durumda varolan başvuru tarihinden geriye yönelik en fazla altı aya ilişkin olmak üzere, yararlanılmamış olan prim teşviki, destek ve indirimlerinden yararlanılabilmemesine ve yararlanılmış olan prim teşviki, destek ve indirimleri başka bir prim teşviki, destek ve indirimi ile değiştirilebilmesi uygulamalarının sonlandırılmasına,

- %20 olan kurumlar vergisi oranının 2021 yılı kurum kazançları için %25, 2022 yılı kurum kazançları için ise %23 oranında uygulanmasına,

- Yatırım hizmet ve faaliyetlerinden kaynaklanan her türlü emanet ve alacakların, hesap sahibinin yaptığı en son talep, işlem veya herhangi bir şekilde verdiği yazılı talimat tarihinden başlayarak on yıl içinde talep ve tahsil edilmemesi hâlinde YTM'ye gelir kaydedilmesi uygulamasının kaldırılması ve bunun yerine emaneten devredilmesi uygulamasının getirilmesine,

- Tarım Kredi Kooperatifleri tarafından kullanılan tarımsal kredilerden 31/12/2020 tarihi itibarıyla maddenin yürürlüğe girdiği tarihi izleyen 3. ayın sonuna kadar kooperatife başvuruda bulunulması kaydıyla tarımsal kredi borçlarının yapılandırılmasına, yapılandırmaya esas tutarın; kredi borcunun vadesini takip eden tarihten yapılandırma tarihine kadar yıllık %18 oranında basit usulde yürütülecek faiz uygulanmak suretiyle hesaplanmasına, kredi borcunun vadesini takip eden tarihten

yapılandırma tarihine kadar yıllık %12 oranında basit usulde yürütülecek faizin borçlu tarafından ödenmesine, yapılandırma taksitlerine, yıllık %18 oranında basit usulde yürütülecek taksitlendirme faizinin uygulanmasına, yapılandırmaya esas tutarın; defaten ödenmesi halinde borcun tamamı, taksitlendirilmesi halinde ise peşinata tekabül eden %30'u 2021 yılının Ekim ayı sonuna kadar, kalan tutarı ise 2022 yılının Ekim ayından başlamak üzere her yıl tekabül ettiği ayda üç eşit taksitte ödenmesine, yönelik düzenlemelerin yer aldığı görülmektedir.

3. KOMİSYONDA KANUN TEKLİFİ ÜZERİNDE YAPILAN GÖRÜŞMELER

- 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun uyarınca satışı söz konusu olan menkul ve gayrimenkul malların elektronik ortamda satılmasına ilişkin düzenlemenin günümüz teknolojik gelişmeleriyle örtüştüğü, düzenlemenin menkul ve gayrimenkul malların satış işlemlerine iştirak sürecini kolaylaştıracağı ve bu nedenle söz konusu düzenlemenin desteklediği, ancak bahsi geçen malların ihalesine öngörülen teminat tutarlarının yeterli olmadığı, teminat miktarının ihalelerde meydana gelebilecek olası suiistimallerin önüne geçilecek şekilde belirlenmesi hususunun dikkate alınması gerektiği,

- Elektronik ortamda da satılabilecek olan menkul ve gayrimenkul malların kıymet takdirî usulünün kamu alacaklarının etkin bir şekilde tahsili bakımından büyük önem arz ettiği, bu kapsamda takdir usulünün olası bir keyfiyete mahal vermeyecek şekilde düzenlenmesinin kamu alacaklarının tahsil kabiliyetini artıracığı,

- Yiyecek-içecek sektöründe faaliyet gösteren iş yerlerinde çalışan kişilerden ücretsiz izine ayrılanlara nakdi destek sağlanması ile söz konusu kişileri istihdam eden işletmelere prim desteği sağlanmasının Covid-19 pandemisinin ekonomik etkilerinin azaltılması kapsamında olumlu bir düzenleme olduğu, ancak belirlenen destek tutarının yetersiz olduğu ve artırılması gerektiği, Covid-19 pandemisinin ekonomik aktivite üzerindeki olumsuz etkilerini sürdürmesi sebebiyle yakın zamanda sona erdirilen kısa çalışma ödeneği uygulamasının tekrar getirilmesi gerektiği, ayrıca normalleşme destekleri kapsamında verilen işçi-işveren sigorta prim desteğinin merkezi yönetim bütçesinden karşılanması ve İşsizlik Sigortası Fonunun amacına uygun kullanımının sağlanması gerektiği,

- Hükümlülere ait mektup, faks, telgraf, elektronik iletiler ile hükümlülerin ziyaretçileri ile yaptığı kapalı görüşmelere ilişkin kayıtların dijital ya da fiziki olarak kaydedilip saklanması hususunun kamu düzeninin korunması ve suç işlenmesinin önlenmesi bakımından olumlu bir düzenleme olarak değerlendirildiği, ancak söz konusu kayıtların saklanması süreci boyunca amacına aykırı kullanılması durumunda doğabilecek hukuka aykırılıklara ilişkin de düzenleme yapılması gerektiği, hükümlülerin avukat vekilleri ile gerçekleştireceği görüşmelerin kayıt altına alınmasının savunma hakkının etkin kullanımını sınırlayabileceği,

- Devlet tarafından özel sektöre sağlanan teşviklerle istihdamın korunması ve daha da artırılması amacıyla işverenin teşvik edildiği, prim teşviki, desteği ve indirimlerine ilişkin öngörülen düzenlemenin teşvik mekanizmasının amacına uygun bir şekilde değerlendirilmesine katkı sağlayacağı, ayrıca teşviklerin çok fazla tür ve sayıda olması sebebiyle uygulamada karışıklığa neden olduğu ve teşvik mevzuatının uygulamada etkinliğinin artırılması amacıyla sadeleştirilmesi gerektiği,

- Türkiye'de var olan temel ekonomik problemlerin çözümüne ilişkin yapısal reformların bir an önce hayata geçirilmesi gerektiği, özellikle kurumlar vergisi oranlarının sürekli değiştirilmesinin yatırım faaliyetlerine olumsuz etkilerinin olabileceği, Covid-19 pandemisi sebebiyle ortaya çıkan olumsuz ekonomik koşullar da hesaba katıldığında kurumlar vergisi oranının artışının işletmelerin finansal sürdürülebilirliğini olumsuz etkileyebileceği, ayrıca halihazırda 2021 yılının ilk vergilendirme dönemine ilişkin beyannamelerin mükelleflerce verilmeye başlandığı ve teklif olunan düzenleme kapsamında söz konusu hususun göz ardı edilmemesi gerektiği,

- Tarım ve Kredi Kooperatifleri tarafından kullanılan tarımsal kredi alacaklarının yapılandırılmasına ilişkin düzenlemenin tarım sektörünün desteklenmesi bakımından yerinde bulunduğu, ancak Türkiye’de tarım sektörüne ve sektör paydaşlarına yönelik yapılan destek ve teşviklerin arzulan düzeyde olmadığı, sektör paydaşlarının ödenemeyen kredi borçlarına ilişkin yapılan düzenlemelerin sektörün sorunlarına bütünüyle çözüm olmadığı ve sektörde var olan sorunların çözümü için yapısal düzenlemelerin bir an önce hayata geçirilmesi gerektiği,

şeklindeki görüş, eleştiri ve önerilerin ardından Teklifin ilk imza sahibi Denizli Milletvekili Nilgün ÖK ve ilgili kamu idarelerinin temsilcileri tarafından yapılan açıklamalarda;

- 6183 sayılı Kanun uyarınca satışı söz konusu olan menkul ve gayrimenkul malların elektronik ortamda da satışına imkan sağlandığı, menkul malların satış ihalelerinin elektronik ortamda yapılmasına imkan tanınarak muhafazası masraflı ya da tehlikeli olan menkul malların satışının kolaylaştırılacağı, menkul ve gayrimenkul malların elektronik ortamda satışı ile icra süreçlerinin de iyileştirilmesinin hedeflendiği, ayrıca menkul malların ihalelerinin daha güvenli bir şekilde işlemesi ve ihale bedeline ilişkin değer kayıplarının önlenmesi amacıyla ihaleye katılacak olan kimselerin sorumluluklarının netleştirildiği,

- İşsizlik Sigortası Fonunun amacının sadece prim ödeyen çalışanların işsiz kaldıklarında desteklenmesinden ibaret olmadığı, aynı zamanda istihdamın artırılması ve korunması hususlarının da fonun amaçları arasında yer aldığı, dolayısıyla istihdamın korunması ve işten çıkarılmaların önüne geçilmesi amacıyla normalleşme destekleri kapsamında Covid-19 pandemisi boyunca kapanan ve yeniden açılan işletmelerin de işçi-işveren sigorta primlerinin Fon kaynaklarından sübvansede edildiği, ayrıca 2000 yılından 2021 yılı Mart ayı sonuna kadar geçen zaman diliminde Fon kaynaklarından yapılan harcamaların % 66,1’inin doğrudan sigortalılara yapılan harcamalardan oluştuğu,

- Covid-19 pandemisinin ekonomik etkilerinin azaltılması amacıyla yiyecek-içecek sektöründe çalışan ve mevcutta kısa çalışma ödeneği ile nakdi ücret desteği uygulamalarından faydalanamayan yaklaşık iki yüz elli bin kişinin de nakdi ücret desteğinden faydalandırılmasının öngörüldüğü, kısa çalışma ödeneği uygulamasının sona ermesine rağmen hâlihazırda nakdi ücret desteği ile normalleşme desteği uygulamalarının devam ettiği, nakdi ücret desteği uygulamasının sektör ayırmaksızın tüm sektörleri kapsadığı, ayrıca Cumhurbaşkanının nakdi ücret desteğini 30 Haziran 2021 tarihine kadar uzatma yetkisinin bulunduğu,

- 4760 sayılı Kanuna ekli (III) sayılı listede yer alan malların satışından doğan verginin kayba uğramaması amacıyla komisyoncular vasıtasıyla ya da konsinyasyon suretiyle satışında imalatçılar tarafından bu malların komisyoncu ya da konsinye işletmelere teslim edildiği anda vergilendirilmesinin öngörüldüğü, son bir yılda söz konusu malların konsinye tesliminin gerçekleştirilmemesinden ötürü yaklaşık 1 milyar Türk lirası tutarında ÖTV kaybının meydana geldiği ve düzenleme ile bu vergi kayıplarının önüne geçilmesinin hedeflendiği,

- 5275 sayılı Kanunda yapılan düzenleme ile hükümlülerin elektronik ortamda ileti alıp gönderebilmesine imkan tanındığı, hükümlülerin mektuplarını elektronik ortamda alıp almama tercihinin kendilerine bırakıldığı ve isteyenlerin fiziki olarak da mektup alıp gönderebileceği, söz konusu düzenlemenin çağın gereklerine uygun olarak tasarlanan bir hizmet olarak hükümlülere sunulduğu, hükümlülerin fiziki olarak saklanacak olan mektup, faks, telgrafları ile dijital olarak kaydedilecek elektronik iletilerinin üçüncü kişilerle paylaşımının sınırlandırıldığı ve bu hususa ilişkin halihazırda uygulamada bir sorun yaşanmadığı,

- Hükümlülerin ziyaretçileriyle yaptığı ve kayıt altına alınan kapalı görüşmelerin üçüncü kişilerle paylaşımının sınırlandırıldığı ve herhangi bir hak ihlaline sebebiyet verilmeyeceği, hükümlülerin resmî makamlar ve avukatlarına göndereceği elektronik ya da fiziki iletilerin bu kapsamda yer almadığı, düzenleme ile hükümlülerin görüşmelerinin kaydedilmesi hususunun yasal çerçevesinin belirlenmesinin amaçlandığı, ayrıca söz konusu kayıtların suç işlenmesinin önlenmesi bakımından adli makamların etkinliğini artırdığı,

- İşverenlerin prim teşviki, destek ve indirimlerden mer'î mevzuat uyarınca 6 aya kadar geriye dönük bir şekilde yararlanabildiği, teşviklerin asıl amacı olan istihdamın korunmasını ve artırılmasını teminen geriye yönelik prim teşviki ve destek uygulamasının sona erdirildiği, söz konusu geriye yönelik teşvik uygulamasının Sosyal Güvenlik Kurumunun (SGK) iş yükünü oldukça artırdığı ve düzenleme ile SGK'nın da iş yükünün azaltılmasının hedeflendiği,

- Covid-19 pandemisinin ekonomik aktivite üzerindeki olumsuz etkilerinin ortadan kaldırılması amacıyla kurumlar vergisinin geçici olarak artırıldığı, uluslararası düzeyde, kurumlar vergisi oranlarının artırılması uygulamasının bir çok ülkede Covid-19 pandemisinin ekonomik etkilerinin en aza indirgenmesi için ekonomik bir tedbir olarak değerlendirildiği ve ülkelerin kurumlar vergisini artırma eğilimine yöneldiği, kurumlar vergisinin kazanç üzerinden alınan bir vergi türüne dahil olduğu ve bundan dolayı kâr elde edemeyen işletmelerin vergilendirilmelerinin söz konusu olamayacağı,

- Tarımsal üreticilerin Tarım Kredi Kooperatiflerinden kullandığı kredilerin takibe düşmesi nedeniyle piyasa faizinden daha yüksek seviyede olan temerrüt faizi uygulanarak takip edildiği, söz konusu krediler için uygulanacak olan temerrüt faizinin piyasa faizi ile uyumlaştırılması ve tarımsal üreticilere ödeme kolaylığının sağlanması amacıyla Tarım Kredi Kooperatiflerinden kullanılan takipteki kredilerin biriken faizlerinin terkin edilerek yapılandırılmasına imkan tanındığı, halihazırda üreticilerin Tarım Kredi ve Kooperatiflerinden 9,1 milyar Türk lirası kredi kullandığı ve düzenleme kapsamında 21 bin tarımsal üreticinin 931 milyon Türk lirası tutarındaki kredi bakiyesinin yapılandırılmasının öngörüldüğü,

ifade edilmiştir.

4. KOMİSYONUN MADDELER HAKKINDA KARARI

Teklifin geneli üzerindeki görüşmelerin ardından Teklifin maddelerinin görüşülmesine geçilmesi kararlaştırılmıştır. Teklif metni aşağıdaki değişiklikler yapılmak suretiyle Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Madde 1, 2, 3, 4 ve 5

Teklifin çerçeve 1, 2, 3, 4 ve 5 inci maddeleri; aynen kabul edilmiştir.

Madde 6

Teklifin çerçeve 6 ncı maddesi; maddenin çerçeve metninde yer alan “Bu fıkra” ibaresinin “Birinci fıkra” olarak değiştirilmesini teminen redaksiyona tabi tutulmak suretiyle kabul edilmiştir.

Madde 7, 8, 9 ve 10

Teklifin çerçeve 7, 8, 9 ve 10 uncu maddeleri; aynen kabul edilmiştir.

Madde 11

Teklifin çerçeve 11 inci maddesi; teklif metninden çıkarılmıştır.

Madde 12, 13, 14, 15 ve 16

Teklifin çerçeve 12, 13, 14, 15 ve 16 ncı maddeleri; teklifin sırasıyla çerçeve 11, 12, 13, 14 ve 15 inci maddeleri olarak aynen kabul edilmiştir.

Madde 17

Teklifin yürürlüğe ilişkin 17 nci maddesi; kurumlar vergisi oranı değişikliğinin; 1/1/2021 tarihinden itibaren başlayan dönemlere uygulanması ve 2021 yılına ilişkin geçici vergi dönemleri için ise 1/7/2021 tarihinden itibaren verilmesi gereken beyannamelere uygulanmasını teminen değiştirilmek suretiyle, teklifin 16 ncı maddesi olarak kabul edilmiştir.

Madde 18

Teklifin yürütmeye ilişkin 18 inci maddesi; teklifin 17 nci maddesi olarak aynen kabul edilmiştir.

Teklifin maddelerinin kabul edilmesinin ardından Teklifin tümü oylanmış ve kabul edilmiştir.

Ayrıca; Komisyondan alınan yetki çerçevesinde Teklif metni; kanun dili ve tekniği, anlatıma açıklık kazandırılması ile kanunların hazırlanmasında uyulan usul ve esaslar doğrultusunda gözden geçirilmiş, bu çerçevede metinde redaksiyon mahiyetinde değişiklikler yapılmıştır.

5. ÖZEL SÖZCÜLER

İçtüzüğün 45 inci maddesi uyarınca Teklifin Genel Kuruldaki görüşmelerinde Komisyonumuzu temsil etmek üzere;

- Ağrı Milletvekili Ekrem ÇELEBİ,
- Ankara Milletvekili Orhan YEGİN,
- Antalya Milletvekili İbrahim AYDIN,
- Aydın Milletvekili Bekir Kuvvet ERİM,
- Bursa Milletvekili Ahmet KILIÇ,
- Denizli Milletvekili Nilgün ÖK,
- Erzurum Milletvekili İbrahim AYDEMİR,
- Gaziantep Milletvekili Abdullah Nejat KOÇER,
- Giresun Milletvekili Cemal ÖZTÜRK,
- İzmir Milletvekili Yaşar KIRKPINAR,
- İstanbul Milletvekili Şirin ÜNAL,
- Konya Milletvekili Mustafa KALAYCI
- Manisa Milletvekili Uğur AYDEMİR,
- Trabzon Milletvekili Salih CORA,
- Uşak Milletvekili İsmail GÜNEŞ

özel sözcüler olarak seçilmiştir.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Cevdet Yılmaz</i>	<i>İsmail Faruk Aksu</i>	<i>Abdullah Nejat Koçer</i>
Bingöl	İstanbul	Gaziantep
		(Bu raporun özel sözcüsüdür)
Kâtip	Üye	Üye
<i>Şirin Ünal</i>	<i>Ekrem Çelebi</i>	<i>Bülent Kuşoğlu</i>
İstanbul	Ağrı	Ankara
(Bu raporun özel sözcüsüdür)	(Bu raporun özel sözcüsüdür)	(Muhalefet şerhimiz vardır)

Üye <i>Durmuş Yılmaz</i> Ankara (Muhalefet şerhimiz vardır)	Üye <i>Orhan Yegin</i> Ankara (Bu raporun özel sözcüsüdür)	Üye <i>Cavit Arı</i> Antalya (Muhalefet şerhimiz vardır)
Üye <i>Bekir Kuvvet Erim</i> Aydın (Bu raporun özel sözcüsüdür)	Üye <i>Necdet İpekyüz</i> Batman (Muhalefet şerhimiz vardır)	Üye <i>İbrahim Aydın</i> Antalya (Bu raporun özel sözcüsüdür)
Üye <i>Nilgün Ök</i> Denizli (Bu raporun özel sözcüsüdür)	Üye <i>Garo Paylan</i> Diyarbakır (Muhalefet şerhimiz vardır)	Üye <i>Ahmet Kılıç</i> Bursa (Bu raporun özel sözcüsüdür)
Üye <i>İbrahim Aydemir</i> Erzurum (Bu raporun özel sözcüsüdür)	Üye <i>Cemal Öztürk</i> Giresun (Bu raporun özel sözcüsüdür)	Üye <i>Emine Gülizar Emecan</i> İstanbul (Muhalefet şerhimiz vardır)
Üye <i>Yaşar Kırkpınar</i> İzmir (Bu raporun özel sözcüsüdür)	Üye <i>Kamil Okyay Sındır</i> İzmir (Muhalefet şerhimiz vardır)	Üye <i>Mustafa Kalaycı</i> Konya (Bu raporun özel sözcüsüdür)
Üye <i>Abdullatif Şener</i> Konya (Muhalefet şerhimiz vardır)	Üye <i>Uğur Aydemir</i> Manisa (Bu raporun özel sözcüsüdür)	Üye <i>Salih Cora</i> Trabzon (Bu raporun özel sözcüsüdür)
	Üye <i>Erhan Usta</i> Samsun (Muhalefet şerhimiz vardır)	Üye <i>İsmail Güneş</i> Uşak (Bu raporun özel sözcüsüdür)

MUHALEFET ŞERHİ

(2/3519) esas numaralı “Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi” ne karşı olmamızın nedenleri aşağıda belirtilmiştir.

Genel değerlendirme

COVID-19 pandemisi, bütün dünyada; devlet aygıtı, küreselleşme olgusu, kapitalizm ve uluslararası işbirliği gibi temel siyasi ve ekonomik kurum ve koşulları tartışmaların merkezine oturtmuştur. Bu bağlamda, sosyal devlet kavramının anlam ve önemi, ekonomik liberalizmin ve kapitalizmin kalesi olarak görülebilecek kimi ülkelerde dahi gün yüzüne çıkmaya başlamıştır. Devletler, pandeminin kontrol altına alınabilmesi ve halklarının korunması amacıyla, birçok ekonomik ve sosyal tedbirler almışlardır. Bu açıdan; Almanya’dan Kanada’ya, Fransa’dan Birleşik Krallık’a kadar birçok ülke, gelir olanakları tamamen ya da büyük ölçüde yurttaşlarına, çalışamadıkları ve evlerine kapandıkları dönemlerde kayda değer büyüklükte sosyal ödenek ve olanaklar sunmuşlardır.

Covid-19 salgını insanların sağlığını ve yaşamını tehdit etmekle kalmamakta, çalışanlar açısından büyük istihdam ve gelir kayıplarına, ücretlerde azalmalara yol açmakta, yoksulluğu ve eşitsizliği derinleştirmektedir. Covid-19’un yarattığı sosyal ve ekonomik tahribata karşı neredeyse tüm ülkelerde çeşitli sosyal ve ekonomik destekler uygulanmaktadır.

Covid-19’un ekonomik ve sosyal sonuçlarına dönük destek paketleri ve programları iki temel bileşenden oluşmaktadır. Birinci bileşen doğrudan vatandaşa dönük nakit destekler ve harcamalar iken (hükümet harcamalarında artış ve vergi gelirlerinde azalma) ikinci bileşen ise işletmelere, şirketlere ve bankalara (sermayeye) sağlanan finansman desteklerinden ve çeşitli mali kolaylıklardan oluşmaktadır. Nakit destek ve harcamalar sağlık dahil ve sağlık hariç harcamalar olmak üzere iki kategoride ele alınmaktadır.

Covid-19 döneminde (2020) dünyada toplam 7,9 trilyon dolar nakit destek harcaması yaparken, nakit desteklerin ülke gruplarına göre dağılımında büyük eşitsizlikler söz konusudur. Covid-19 küresel eşitsizliği daha da derinleştirmektedir. Zengin ülkeler vatandaşlarına gayri safi yurt içi hasıllarının yüzde 12,7’si düzeyinde

nakit harcama ve gelir desteğinde bulunurken, orta gelirli ülkelerde bu oran yüzde 3,6, yoksul ülkelerde yüzde 1,6'dir. Türkiye'de ise bu oran yüzde 1,1'dir.

Covid-19 döneminde nakit harcamaların ve gelir desteklerinin GSYH içindeki payı, salgına dönük nakit harcamaların ve vatandaşlara yönelik nakit gelir desteklerinin milli gelirin ne kadarını oluşturduğunu göstermektedir.

Covid-19 döneminde (2020) nakit harcama ve gelir desteklerinin GSYH içindeki payının en fazla olduğu ülke yüzde 19,1 ile Yeni Zelanda'dır. Yüzde 16,7 ile ABD, yüzde 16,2 ile İngiltere ve yüzde 16,1 ile Avustralya, Yeni Zelanda'yı izlemektedir

Yapılan hesaplamalara göre, Covid-19 döneminde hükümetlerce yapılan nakit harcama ve gelir desteklerinin GSYH içindeki payının en az olduğu üç ülke ise Meksika, Türkiye ve Arnavutluk'tur. Meksika'da nakit harcamaların ve gelir desteklerinin GSYH içindeki payı yüzde 0,7'dir. Türkiye ve Arnavutluk'un Covid-19 döneminde nakit harcamalarının GSYH içindeki payı yüzde 1,1 düzeyinde bulunmaktadır.

Covid-19 döneminde yapılan nakit harcamaların toplam desteklere oranı da ülkelere göre farklılık göstermektedir. Covid-19 döneminde yapılan nakit harcamaların toplam ekonomik ve parasal desteklere oranına bakıldığında yüzde 90 ile Avustralya, yüzde 88 ile Yeni Zelanda ve yüzde 87 ile ABD ilk sıralarda yer alırken, Türkiye, Covid-19 döneminde yapılan nakit harcamaların toplam ekonomik ve mali desteklere oranı yüzde 11 ile son sırada yer almıştır. Türkiye'deki toplam ekonomik desteklerin yüzde 89'u işletmelere, şirketlere ve bankalara (sermayeye) sağlanan kolaylıklar ve desteklerdir.

Bakanlık verilerine göre Türkiye'de Covid-19 kapsamında 2020 yılında yapılan toplam nakit desteği 42,8 milyar TL'dir. 6,4 milyon haneye Sosyal Koruma Kalkanı kapsamında 1000 TL nakdi destek yapılırken, 2 milyon aileye "Biz Bize Yeteriz" kampanyasından yine 1000 TL destek sağlanmıştır. Böylece Mart-Aralık 2020 döneminden 8,4 milyon haneye bir defaya mahsus olmak üzere 1000 TL (toplam 8.4 Milyar TL) yardım yapılmıştır. İşsizlik Sigortası Fonundan ise 2,2 milyonu aşkın işçiye ayda 1.168 TL nakdi ücret desteği (ücretsiz izin ödeneği), 3,6 milyon işçiye kısa çalışma ödeneği ve 913 bin işsiz ise işsizlik ödeneği olmak üzere toplamda 6,7 milyon işçiye Covid19 salgını ile mücadele kapsamında sınırlı nakit destek sağlanmıştır.

İşsizlik sigortası tarafından 6,7 milyon işçiye sağlanan toplam destek tutarı yaklaşık 35 milyar TL olmuştur.

Türkiye’de yapılan toplam 42,8 milyar TL’lik nakit transferin 35 milyar TL’si işsizlik sigortası fonundan, yaklaşık 6,4 milyar Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Fonundan ve 2 milyar TL’si ise bağış kampanyasından sağlanmıştır. Böylece Türkiye tarafından yapılan nakit desteklerde bütçeden doğrudan ayrılan kaynak söz konusu değildir.

Türkiye bu bakımdan, sahip oldukları ya da çalıştıkları iş yerleri kapatılan, işsiz kalan, kayıt dışı olarak çalıştıkları sektörler iş yapamaz hale gelen, iş bulamayan, geliri olmayan ve dar gelirlili olan geniş toplum kesimlerine, kamu sağlığına yönelik olarak kısıtlayıcı tedbirler alınırken, gerekli ve yeterli ekonomik desteği sunmamıştır

Covid-19 krizi Türkiye ekonomisini, 2018 finansal krizinin etkilerinin tamamıyla çözümlenmediği ve ulusal ekonominin akım dengelerinin yeniden sağlanmasının henüz tamamlanmamış olduğu bir konjonktürde yakalamıştır.

Covid-19 virüsünün yol açtığı kriz, Türkiye ekonomisinin makroekonomik dengelerinin görece zayıf olduğu ve özellikle kamu kesiminde bütçe açığının görece yüksek olduğu bir konjonktürde yaşanmaktadır. Bu durum, Türkiye’nin krize karşı uygulayabileceği politika önlemlerinin etkinliğini de kısıtlamaktadır

Dünya Sağlık Örgütü’nün Covid-19 dolayısıyla pandemi ilanıyla birlikte tüm ülke yönetimleri oluşması pek muhtemel krizin ekonomik, sosyal, kültürel ve psikolojik etkilerine karşı çeşitli stratejiler oluşturmuş iken Türkiye’de mevcut siyasal iktidarın böylesi bir temel stratejisinin olmadığını gözlemlemekteyiz.

Mevcut iktidar Covid 19 pandemisi ile ilgili ekonomik alandaki mücadeleyi de algı yönetimi açısından kullanmaya başlamış, bu konuda yapılan direkt harcama, borç ve prim erteleme, kredi genişleme ve borç erteleme gibi hususlarda şeffaflıktan uzak bir tavır izlemeye devam etmektedir.

Diğer ülkelerin aksine bütçeden direkt nakit ve karşılıksız ödeme yöntemlerinin kullanılması tercih edilmemiştir. Son dönemde uyarıları dikkate alarak bu tavrını bir ölçüde değiştirmeye başlamıştır

Covid-19 pandemisi öncesi başlayan ekonomik kriz ve pandemiyle de giderek ağırlaşan ekonomik sorunlar ve özellikle de pandeminin belli sektörler üzerinde yarattığı ve belli kesimler üzerinde yarattığı ağırlaşan sorunlar detaylı olarak Plan ve

Bütçe Komisyonunda tartışılmamakta, yüzeysel, günlük politika tercihlerini içeren yasal düzenlemeler komisyondan geçirilmektedir.

İşsizlik, atama bekleyen milyonlarca üniversite mezunu genç, geçim zorluğu çeken 10 milyonlarca yurttaşın, esnafın ve KOBİ'lerin çözümlenmesi gereken acil sektörel ihtiyaçları bulunmaktadır. Plan ve Bütçe Komisyonunda yaklaşık bir yıldır geçirilen sözümler ona bazı ekonomik paketlere ilişkin torba yasalar vatandaşın beklentilerini karşılamamaktadır.

Göstergeler Türkiye ekonomisinin gittikçe yoksullaştığını, ifade etmektedir. Son on dört yılın kişi başına en düşük millî gelirin gelmiş vaziyetteyiz

2020 yılında Türk parası cinsinden 1,8 ekonomi büyümüş ama dolar cinsinden 5,7 küçülmüştür.

Türkiye'de pandemi koşullarıyla da ağırlaşan gittikçe ağırlaşan işsizlik sorunu devam etmektedir. Bugün Türkiye'de en geniş tanımıyla 10 milyon 700 bin kişi işsiz durumdadır. Büyümeye rağmen işsizlik yaratan, büyümeyle birlikte yoksullaşma yaratan, büyümeyle birlikte derin bir borçluluk yaratan ekonomik düzen sürememiştir.

Merkez Bankasının döviz kaynakları uygulanan yanlış faiz ve kur politikaları yüzünden eritilmiş, swapler hariç eksi rezerv durumu ile karşı karşıya kalmıştır. Merkez Bankası Başkanlarının dört ayda görevden alındığı bir ortamda kurumlara güven aşınması yaşanmaktadır.

Türk parasının yabancı paralar karşısındaki değer düşüşü durdurulamamakta, bu durum dış borç stokunun (450.1 Milyar Dolar) topluma maliyetine olumsuz etkiye bulunmaktadır. Ayrıca döviz cinsi üzerinden verilen garanti ödemeleri nedeniyle Kamu Özel İşbirliği Projelerinin gelecekteki maliyeti de gün gittikçe artmaktadır. Dolarizasyon eğilimi devam etmektedir.

İhracaatta artış rekorları kırılması ile öğünülürken Cari Açık problemi devam etmektedir. Bu rakam 2020 sonu itibarıyla 36.7 Milyar Dolar'dır.

Merkez Bankasının bankalara çeşitli yollardan verdiği paranın ortalama faizi politika faizine paralel olarak artmış ve 9 Nisan itibarıyla de yüzde 19'a ulaşmıştır.

İki yıl vadeli devlet tahvili 9 Nisan günü yüzde 18,56 faiz oranıyla (gösterge faiz) işlem görmüştür. Beş yıl vadelinin faizi yüzde 18,52'ye, 10 yıl vadeli tahvilin faizi ise

yüzde 18,30'a yükselmiştir. Faiz oranı bir önceki haftaya göre iki yıl vadelide 0,02 puan, 5 yıl vadelide yüzde 0,37 puan, on yıl vadelide ise 0,09 puan yükselmiş bulunmaktadır.

Almanya'nın iki yıl vadeli tahvilleri -0,702, Japonya tahvilleri yüzde -0,122, İngiltere tahvilleri yüzde 0,046, ABD tahvilleri ise yüzde 0,155 faiz oranıyla işlem görmektedir.

Türkiye'nin dış borçlarını geri ödeme (temerrüt) riskini gösteren CDS (Kredi temerrüt sigortası) ise 443,14 civarında bulunmaktadır. Türkiye hala en yüksek riske sahip ülke konumunu sürdürmektedir. Türkiye'ye en yakın ülke olan Brezilya'nın risk primi 218,3 düzeyinde bulunmaktadır. Risk primi en düşük ülke ise 7,81'le Danimarka'dır. Risk priminin yüksek seyretmesi Türkiye'nin dış borçlanma maliyetlerinin yüksekliğini göstermektedir. Ülkenin Risk primi son 5 yılda en düşük noktaya 152,28'le 5 Ocak 2018 tarihinde inmiş, en yüksek noktaya da 643,15 değeriyle 10 Mayıs 2020 tarihinde çıkmıştı

Küçük ve orta boy işletmelerin bankalara olan kredi borçları ise 26 Mart – 2 Nisan arasında 3,7 milyar liraya yakın artarak 873,7 milyar liraya çıkmıştır.

KOBİ'lerin 16,3 milyar dolar olan döviz kredilerinin TL karşılığı geçen söz konusu hafta kur artışı yüzünden 129 milyar liradan, 131,7 milyar liraya yükselmiştir.

BDDK'nın verilerine göre toplam 3 milyon 896 bin 218 KOBİ'nin bankacılık sektörüne kredi borcu bulunuyor. Bunların 291 bin 925'i ise bankalara olan borçlarını zamanında ödeyemediği için takibe alınmış durumda bulunmaktadır. KOBİ'lerin zamanında ödeyemediği kredi borçları 57,5 milyar lira düzeyinde bulunmaktadır.

Vatandaşların borcu 26 Mart - 2 Nisan günleri arasında 5,8 milyar lira daha artarak 862 milyar liraya ulaşmıştır. Bu borcun 707,2 milyar lirası tüketici kredilerinden, 154,6 milyar lirası da kredi kartlarından kaynaklanmaktadır.

Diğer kredilerin durumu ise tartışma konusudur. 2021 yılı bütçe görüşmeleri sırasında Hazine ve Maliye Bakanı tarafından bankacılık sektöründe yakından izlemede 382 Milyar TL. takipte ise 151 Milyar TL. kredi olduğu açıklanmıştı. BDDK genelgeleriyle banka bilançolarında ilgili hesaplarda gösterim yeri değiştirilen ödenmeyen kredi alacakları tutarının önümüzdeki aylarda yeniden yapılandırılması kaçınılmaz görünmektedir.

TÜİK Mart ayı itibarıyla 12 aylık enflasyon oranını tüketici fiyatları açısından (TÜFE) yüzde 16.19 yurt içi üretici fiyatları açısından (Yİ-ÜFE) yüzde 31.20 olarak açıklamıştır. Resmi işsizlik verisi yüzde 12 olduğu halde geniş işsizlik verisi de yüzde 30 olarak açıklanmıştır. Ancak kamuoyunda söz konusu göstergelere karşı bir güvensizlik ortamı bulunmaktadır. Ayrıca yüksek oranlı Yİ-ÜFE oranının önümüzdeki aylarda TÜFE oranını yukarıya çekmesi de kaçınılmazdır.

Yukarıda özetlenen bu ekonomik tabloda; Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülen (2/3519) esas numaralı "Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi genel kabul görmüş yasama ve kanun yapma teamüllerine aykırı bir biçimde birbiri ile ilişkisiz 8 ayrı Kanunun birçok maddesinde değişiklik yapan 17¹ maddeden oluşan bir torba kanun teklifidir.

Ağırlıklı olarak işsizlik sigortası fonundan yeni ödemeler yapılmasını öngören, 6183 sayılı Amme Alacakları Kanunu çerçevesinde tahsil olunan kamu alacakların için haciz olunan menkul ve gayrimenkul malların satış süreç ve usullerinde değişiklik yapan, kurumlar vergisi oranını yükselten bir torba kanun teklifi ile karşı karşıyayız.

Kanun teklifinin genel gerekçesinde; bu kanun teklifi; "*kamu kurum ve kuruluşlarımızın ihtiyaçları ile son dönemde vatandaşlarımızdan gelen taleplerin karşılanması amacıyla çeşitli konularda kanuni düzenlemelerin hayata geçirilmesi amaçlamaktadır*" denilmesine karşın kanun teklifi metnindeki maddelerin çoğunluğu, vatandaşın gündemde bulunan acil sorunlarının çözümü ile ilgili bulunmamaktadır.

Bu kanun teklifinin yine bir maddesinde kamu tarafından üstlenilen bazı sigorta primi ve benzeri ödemelerin İşsizlik Fonundan yapılması öngörülmektedir.

Türkiye, işsizlikle mücadelede işsizleri korumak için, 1.6.2000 tarihinde 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanunu çıkarmıştır. 4447 Sayılı İşsizlik Sigortası Kanunu gereği Ülkemizde işsizlik sigortası zorunludur. Bu Kanunun 01.06.2000 tarihinde yürürlüğe girmesi ile çalışmakta olanlar ve çalışmaya başlayanlar zorunlu olarak işsizlik kanunu kapsamına girmişlerdir Bu Kanun çerçevesinde, işçi-işveren ve devletin ödeyeceği

¹ Söz konusu kanun teklifi komisyona sunulduğu anda 18 maddeden oluştuğu halde görüşmeler sırasında verilen önerge ile 5411 sayılı Bankacılık Kanununun 62. maddesinde değişiklik yaparak, zamanaşımına uğrayarak Tasarruf Mevduatı Fonuna irat kaydedilen mevduat, diğer emanet ve kiralık kasa muhteviyatının bilahare talepleri halinde hak sahiplerine devrini öngören teklifin 11. maddesi teklif metninden çıkarılmış, teklifteki madde sayısı 17'ye düşmüştür.

sigorta primlerinden oluşturulan İşsizlik Sigortası Fonu'ndan, işsiz kalan sigortalılara işsizlik ödeneği verilmesi öngörülmüştür.

Bu nedenle söz konusu ödemelerin İşsizlik Fonundan karşılanmaması gerektiğini düşünüyoruz.

Bütün bu olumsuz gelişmelere rağmen teklif metnindeki söz konusu düzenlemeler Covid-19 salgını ile de ağırlaşan ülkenin içinde bulunduğu ekonomik krizden çıkması için gerekli olan ortak aklın harekete geçmesini sağlayacak düzenlemeler değildir.

Söz konusu kanun teklifi metninde yer alan düzenlemeler, dolar kurundaki artışı önleyici, üretim darboğazında bulunan küçük ve orta ölçekli işletmelerin, kredi darboğazında bulunan firmaların, ödeme gücü içerisinde bulunan ve çarşı-Pazar enflasyonu altında ezilen küçük memur, esnaf, işçi, tarım üreticisinin, artan işsizlik neticesinde işlerini kaybeden emekçilerin sorunlarını çözmek ve daha kalıcı adımlar atma amaçlı düzenlemeler değildir.

Makro ekonomik göstergelerin algı yönetimi metoduyla başkalaşıma uğratıldığı, uzun vadeli perspektifi olmayan çözümler peşinde koşan bir ekonomi yönetimi ile karşı karşıya bulunmaktayız.

Ak Parti iktidarı algıyı yönetebilmek için döviz kurunu, özellikle de doların düzeyini 7.00 TL'nin altında tutabilmek için milyarca dolarlık uluslararası rezervimizi heba etmiş, ancak TL'nin dolar karşısındaki erimesini durduramamıştır.

Bu durumda hep birlikte Covid-19 salgını krizinin ekonomik etkilerini de en aza indireyecek gerçekçi gelir ve maliye politikalarını tasarlayarak gerekli yasal düzenlemeleri ,içeren kanun tekliflerini iktidar ve muhalefet olarak hep birlikte bir an yasalaştırmak zorundayız.

24 Haziran 2018 seçimlerinden sonra uygulanmaya çalışılan Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi(?) ile kamu yönetim organizasyonunda yapılan kalıcı değişiklikler ve “atanmış bakan” müessesesi kamu yönetiminin çalışma tarzını olumsuz yönde etkilemekte, bu durum ayrıca kanun tekliflerinin hazırlanma ve T.B.M.M.'ne, komisyonlara sunum aşamalarında düşük profilli ve belirsiz bir yapının ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Yasa önerisi aşamasında başlayan yasama zaafı, TBMM'yi nitelikli yasa yapma hak ve yükümlülüğünden alıkoymaktadır.

24 Haziran 2018 seçimlerinden sonra yürürlüğe giren Anayasa'nın "Kanunların teklif edilmesi ve görüşülmesi" başlıklı 88. maddesine göre, kanun teklif etmeye milletvekilleri yetkili kılınmıştır. Ancak T.B.M.M.'nin yasama faaliyetlerinin nasıl gerçekleştirileceği konusunda yaklaşık 34 aydan beri yaşanan problemler güncelliğini korumaktadır.

Temmuz 2018 ortalarından bu yana 72 adet Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile kamu yönetim organizasyonunda yapılan kalıcı değişikliklerinin, "atanmış bakan" müessesesinin kamu yönetiminin çalışma tarzını olumsuz yönde etkilediği, ayrıca kanun tekliflerinin hazırlanma ve T.B.M.M.'ne, komisyonlara sunum aşamalarında düşük profilli ve belirsiz bir yapının ortaya çıkmasına neden olduğu gözlemlenmektedir.

"İstismarcı anayasa değişikliğinin istismarcı uygulanması", Türkiye devletini, Anayasal devlet özelliğinden uzaklaştırmış bulunmaktadır.

2018 seçimlerinden sonra geçen otuz dört aylık süreç sonunda yasama sürecinde, kanun tekliflerinin, erkler ayrılığı ilkesine aykırı olarak yürütme tarafından TBMM'de en fazla üyeye sahip bulunan parti grubu üyeleri aracılığıyla "torba yasa" biçimiyle muvazaalı bir biçimde parlamentoya sunulduğu, kanun tekliflerinin komisyonlarda ve genel kurulda görüşülmesi aşamasında tam bir belirsizlik ve kargaşa yaşandığı, kanun teklifini hazırlayıp (!) komisyona sunan milletvekili veya milletvekillerinin teklif metninin içeriğinden dahi habersiz olduğu, teklif metninde yer alan hükümlerin komisyonlara anlatım ve sunumunda çoğu kez güç duruma düştükleri, konuya ilişkin olarak bürokrasiden ve yürütmenin diğer kademelerinden kendilerine sağlıklı bir bilgi akımının sağlanamadığı müşahade edilmektedir.

24 Haziran 2018 seçiminden sonra Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülen tekliflerin tümü nerdeyse torba yasa teklifi niteliğinde bulunmaktadır.

Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi diye bir sistem yoktur, böyle bir realite, yasama-yürütme ilişkisi tarzına da uygun düşmemektedir. Yasama sürecinde tekliflerin yürütme tarafından torba kanun adı verilen yöntem ile çoğunluk partisi milletvekilleri aracılığıyla veriliyor olmasına rağmen, bu tekliflerde yer alan düzenlemelerin kendi içerisinde ve daha yeni sayılacak Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri ile de çeliştiği açıktır.

9 Temmuz 2018'de yürürlüğe giren 6771 sayılı Kanunla yapılan Anayasa değişikliğinin otuz dört aylık uygulaması, "tek adam yönetiminin" sürdürülemez özelliğini teyit etmiş bulunmaktadır.

Söz konusu Anayasa değişikliği ile hükümet ve bakanlar kurulu kaldırılmış, "Cumhurbaşkanı'nın yürütme ile özdeşleşmiş olması", nedeniyle yürütme "tek kişi" yönetimine indirgenmiştir.

Yasama bakımından da; parti başkanı olması nedeniyle TBMM'de Cumhurbaşkanı'nın ön onay vermediği yasa önerisi kabul görmemektedir. Bu tutum yasa tekliflerinin yasalaşma sürecini de olumsuz yönde etkilemektedir.

6771 sayılı Kanun ile Anayasa'da yapılan değişiklikle bütçe kanunu dışında bütün yasa önerilerini hazırlama yetkisi, TBMM' üyelerine aittir. Ne var ki, yaklaşık otuz dört aylık uygulama, değinilen anayasal düzenlemeye rağmen, TBMM'nin yasama yetkisini özerk bir biçimde kullanamadığını teyit etmiş bulunmaktadır. Öncelikle, genellikle TBMM'de birinci parti konumunda olan AK Partili vekillerin imzasını taşıyan yasa önerileri, aslında Saray ve/veya bakanlık bürokratları tarafından hazırlanmakta; bu durum, yasama sürecini inisiyatif aşamasında muvazaalı kılmaktadır. Yasama çalışmalarının mutfağı niteliğindeki komisyonlar, bir tür yasak savma süreci olarak görülmekte; Genel Kurul'da ise, müzakere süreci işletilememekte; genellikle AKP-MHP (Cumhur ittifakı) üyesi vekillerin oyu belirleyici olmaktadır.

Çoğunluk dayatması nedeniyle müzakere sürecinin işletilemediği TBMM'de oylanan kanunların çoğunluğu, Anayasa'ya aykırı bir biçimde hazırlanan "torba yasa" tarzına göre çıkarılmaktadır. Bunun sonucunda da yasanın ulaşılabilirlik, anlaşılabilirlik ve öngörülebilirlik özellikleri zedelenmekte veya ortadan kalkmaktadır. Özet olarak, yasa önerisi aşamasında başlayan yasama zaafı, TBMM'yi nitelikli yasa yapma hak ve yükümlülüğünden alıkoymaktadır.

Bütün demokratik ülkelerde temel kuraldır, parlamentolar yasama yetkisi konusunda ortaksızdır ve yasama yetkisi sadece parlamentolar tarafından kullanılır.

Yeni sistemde bir nevi Meclisin yasama yetkisi elinden alınmıştır. Cumhurbaşkanı, Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri² vasıtasıyla Meclisin yasama yetkisinin bir kısmını kullanmaktadır.

24 Haziran 2018 tarihinden itibaren T.B.M.M.'nde yasama faaliyeti açısından gözlemlenen gelişmeler bu sistemin sürdürülemez olduğunu ortaya koymaktadır.

Denizli Milletvekili Nilgün ÖK ve 39 Milletvekili tarafından verilen (2/3519) esas numaralı “Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi görüşmesi sırasında gözlemlenen tablo da maalesef yukarıdaki tespitlerimizi bir kez daha doğrular niteliktedir.

1. Anayasa'ya aykırılık savlarımız değerlendirilmemiştir.

1.1 Kanun Teklifinin bütününün Anayasa'ya uygunluk açısından değerlendirilmesi yapılmamıştır.

Kanun Teklifinin tümünün Plan ve Bütçe Komisyonu görüşmelerinde İçtüzük madde 38 uyarınca Anayasa'ya uygunluk incelemesi yapılmamıştır. Komisyon, muhalefet şerhinin devamında açıklanacağı üzere birden çok Anayasaya aykırı madde barındıran teklifin görüşmelerinde İçtüzük kapsamında üzerine düşen yükümlülüğü tam anlamıyla yerine getirmemiştir.

Anayasaya uygunluk incelemesi yapılmayan ve üstelik torba öneri tarzında hazırlanan ve kabul edilen yasalar, Anayasaya aykırıdır.

- İçtüzük madde 38 gerekleri yerine getirilmemiştir:

“Komisyonlar, kendilerine havale edilen tekliflerin ilk önce Anayasanın metin ve ruhuna aykırı olup olmadığını tetkik etmekle yükümlüdürler.

Bir komisyon, bir teklifin Anayasaya aykırı olduğunu gördüğü takdirde gerekçesini belirterek maddelerin müzakeresine geçmeden reddeder.” (İçtüzük, md.38).

İçtüzüğün 38. maddesinin ilk fıkrasının komisyon için öngördüğü inceleme yükümlülüğü, teklif maddelerinin görüşülmesine geçmeden ele alınması gereken bir

² Kanun teklifinin komisyonda görüşüldüğü 07.04.2021 tarihine kadar Cumhurbaşkanı tarafından çıkarılan 2316 maddeden oluşan 72 adet Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi çıkarılmıştır.

önkoşul olarak düzenlenmiştir. Bu ön sorun çözülmeyen komisyon, görüşmelere başlayamaz. Bu yükümlülük, komisyona ait münhasır yetki olup, komisyon dışından kişi ve uzmanlar bu yetkiyi kullanamazlar. Komisyon, teklif metnini, Anayasa'nın sözüne ve özüne uygunluk açısından inceledikten sonra devam veya red kararını verir. Bu ise, teklif maddelerini görüşmeden önce bir ön karar şeklinde verilmelidir. Önkoşul ve ön karar, komisyon için çifte yükümlülük ve gerekliliktir.

Komisyonun bir diğer yükümlülüğü ise, inceleme alanına ilişkindir: Anayasa'ya uygunluk, hem sözü hem de özü açısından yapılmalıdır. Özellikle öze uygunluk, anayasal yorum yöntemlerini beraberinde getirir. Gerekçe, sadece red hali için değil, uygunluk durumu için de yazılması ölçüsünde, anılan yükümlülük ve gereklilik anlam ifade eder. Komisyondaki mevcut uygulama ise, tam tersi yöndedir: Komisyonlar, İçtüzük md.38'de öngörülen ve dört aşamadan oluşan yükümlülüğü yerine getirmek bir yana, Anayasa'ya uygunluk, gündem maddesi yapılmadan teklif metni bütünü ve madde görüşmelerine geçmiş bulunmaktadır.

Plan ve Bütçe Komisyonu, bu gerekliliği yerine getirmeden yasayı, değerlendirmeye başlamış ve tartışmalar, esas itibarıyla maddelere ilişkin olarak yapılmıştır. Hatırlatmak gerekir ki, Anayasa'nın üstünlüğünü düzenleyen Anayasa'nın madde 11/2'deki "Kanunlar Anayasaya aykırı olamaz" kuralı, İçtüzük madde 38 gereklerine saygı gösterilmesi ölçüsünde anlam ifade etmektedir. Bu nedenle, Anayasa'ya uygunluk incelemesi bakımından İçtüzük madde 38 gerekleri yerine getirilmeden Komisyon tarafından kabul edilen teklif metni, yasa yapım usulüne aykırıdır.

1.2 Torba yasa uygulamasının anayasaya uygunluğunun da sorgulanması gerekir.

TBMM'ye 39. torba teklif olarak getirilen Denizli Milletvekili Nilgün ÖK ve 39 Milletvekili tarafından verilen (2/3519) esas numaralı "Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi de geçmiş dönemde benzerlerinde rastlanan özellikleri taşıyan 17³ maddelik

³ Söz konusu kanun teklifi komisyona sunulduğu anda 18 maddeden oluştuğu halde görüşmeler sırasında verilen önerge ile 5411 sayılı Bankacılık Kanununun 62. maddesinde değişiklik yaparak zamanasına uğrayarak TMSF'ye irat kaydedilen mevduat, diğer emanet ve kiralık kasa muhteviyatının bilahare talepleri halinde hak sahiplerine devrini öngören 11. madde kanun teklifi metninden çıkartılmış teklifteki madde sayısı 17'ye düşmüştür..

mini torba yasa teklifi hüviyetinde bulunmaktadır. Söz konusu 17 maddelik torba kanun teklifi toplam biri birinden farklı 8 ayrı Kanunda değişiklik yapmaktadır.

2017 Anayasa değişikliği ile kurulan ve siyasal-anayasal tarihimize yabancı olan tek kişi yönetimi, Cumhurbaşkanlığı kararnameleri (CBK) yoluyla bir tür “paralel yasama”ya dönüşmüştür. Bu bağlamda, yürürlükte bulunan çok sayıdaki Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerine ilişkin Anayasa Mahkemesinin denetimindeki belirgin yavaşlık, yasama yetkisinin devredilmezliği ilkesini iki yıldır askıya almak anlamına gelmektedir.

Aslen, sistematik şekilde Anayasa’ya aykırı hükümler içeren Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri ve Cumhurbaşkanlığı dayatması ile kabul edilen antidemokratik yasalar üzerindeki Anayasa Mahkemesinin denetimi, hukuk devletinin olmazsa olmaz koşuludur.

OHAL düzenlemelerini denetlemekten kaçınan Anayasa Mahkemesinin artan iş yükünün de etkisiyle çok gecikmeli olarak verdiği kararlar içinde, özgürlükler lehine olanların sayısı sınırlı kalmaktadır. Anayasa Mahkemesi buna rağmen, son yıllarda, özellikle yürütme çevrelerinin hedefi haline gelmiştir.

Torba yasa uygulaması, yasama yetkisinin asli ve genel olma özelliğine aykırı olduğu gibi, yasaların ulaşılabilir, öngörülebilir ve anlaşılabilir olma özelliklerini de zedelemektedir.

2017 Anayasa değişikliği ile yasama inisiyatifini TBMM tekelinde bir yetki olarak öngörülmediğinden, milletvekilleri bu yetkiyi bizzat kullanmak durumunda bulunmaktadırlar.

Kuşkusuz, bakanlıklar ve kamu kuruluşlarının, öneri metninin ham malzemesini oluşturacak olan ihtiyaçları milletvekillerine ve TBMM’ye iletmeleri yerinde ve yararlıdır. Ancak, tekliflerin TBMM dışında yazılması veya yürütmenin yönlendirmesi doğrultusunda kaleme alınması, yasama inisiyatifinin münhasır yetki olma özelliği ile bağdaşmamaktadır.

Öte yandan, 2017 Anayasa değişikliği ile öngörülen Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri de, bizatihi Anayasaya aykırılıklar ötesinde- torba yasa uygulamasını yerindesiz kılmaktadır.

Dahası, torba yasa esasen Anayasa Mahkemesi’nin de denetimini çok zorlaştırdığı için, bu yönüyle de Anayasa’ya aykırılık sorunu öne çıkmaktadır.

Anayasa'nın 7. maddesine göre; “*Yasama yetkisi Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisinindir. Bu yetki devredilemez*”

“Anayasa hükümleri, yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare kuruluş ve kişileri bağlayan temel hukuk kurallarıdır.

Kanunlar Anayasaya aykırı olamaz” (md.11).

Bu saptama, bu Kanun Teklifi için de geçerlidir.

Ne var ki, normatif düzenleme yapma faaliyeti, genellikle özensiz olduğu gibi, çoğu Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri vasıtasıyla tamamen TBMM dışında cereyan etmektedir

Kanun teklifinin geneli üzerindeki görüşmelere başlarken toplam 9 ayrı Kanunda değişiklik yapmakta olan 17 maddeden oluşan “mini torba kanun teklifi”nin bu haliyle anayasaya aykırı olduğu yönündeki değerlendirmemiz kabul görmemiştir.⁴

Ayrıca teklif maddelerinin görüşülmesi sırasında; **teklifin 3 maddesinin** Anayasa’ya aykırı olduğu görüşü ileri sürülmüş, ancak bu itirazımız Komisyon Başkanlık Divanınca dikkate alınmamıştır.

1.3 Kanun teklifinin 9. maddesinin Anayasa’ya aykırılığı

Teklifin bu maddesiyle, 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanununun 68 inci maddesinde değişiklik yapılarak,

-Hükümlülere, gerekli teknik altyapının bulunduğu cezaevlerinden herhangi bir (gerçek-tüzel) kişiyle elektronik yöntemlerle de mektuplaşma (e-posta) olanağı sağlanmaktadır.

Maddedeki düzenlemelerle ayrıca;

-Hükümlünün resmi makamlara, avukatına gönderdiği iletiler; hükümlünün isteği doğrultusunda posta yoluyla veya elektronik ortamda alıcısına ulaştırılabilecek ve bu iletilere alıcısı dışındaki kişilerin erişimi engellenecek,

⁴ Bu konudaki geniş değerlendirmeler 196 sıra sayılı Denizli Milletvekili Nilgün Ök ile 46 Milletvekilinin” Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifinin (2/2633)” ile ilgili Plan ve Bütçe Komisyonu Raporunun 30 ila 35. Sahifeleri ile İzmir Milletvekili Yaşar Kırkpınar ve Düzce Milletvekili Ayşe Keşir ile 2 Milletvekilinin İşsizlik Sigortası Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/3037) ile ilgili Plan ve Bütçe Komisyonu Raporunun 22 ila 28. Sahifelerinde yer almaktadır.

-Hükümlüye gelen veya hükümlü tarafından gönderilen mektup, faks ve telgraflar “kamu düzeninin korunması, kişi, toplum ve kurum güvenliğinin sağlanması, suç işlenmesinin önlenmesi” gibi gerekçelerle dijital olarak kaydedilecek veya fiziki olarak saklanacak,

-Bunlar, amacı dışında kullanılamayacak, kanunda açıkça belirtilen durumlar istisna olmak üzere hiçbir kişi veya kurumla paylaşılamayacak,

-Bunlar, bir soruşturma ve kovuşturmaya konu edilmemişse en geç bir yıl sonunda silinecek,

-Hükümlünün resmi makamlara veya savunması için avukatına gönderdiği mektup, faks ve telgraflar ise kaydedilip saklanamayacaktır.

Anayasanın,

“Cumhuriyetin nitelikleri” başlıklı 2. Maddesi;

*“**Madde 2** – Türkiye Cumhuriyeti, toplumun huzuru, millî dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, laik ve sosyal bir hukuk Devletidir.”*

“Temel hak ve hürriyetlerin sınırlanması” başlıklı 12. maddesi;

*“**Madde 12** – Herkes, kişiliğine bağlı, dokunulmaz, devredilmez, vazgeçilmez temel hak ve hürriyetlere sahiptir.*

Temel hak ve hürriyetler, kişinin topluma, ailesine ve diğer kişilere karşı ödev ve sorumluluklarını da ihtiva eder.”

“Özel hayatın gizliliği” başlıklı 20. maddesi;

*“**Madde 20** – Herkes, özel hayatına ve aile hayatına saygı gösterilmesini isteme hakkına sahiptir. Özel hayatın ve aile hayatının gizliliğine dokunulamaz*

Millî güvenlik, kamu düzeni, suç işlenmesinin önlenmesi, genel sağlık ve genel ahlâkın korunması veya başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması sebeplerinden biri veya birkaçına bağlı olarak, usulüne göre verilmiş hâkim kararı olmadıkça; yine bu sebeplere bağlı olarak gecikmesinde sakınca bulunan hallerde de kanunla yetkili kılınmış merciin yazılı emri bulunmadıkça; kimsenin üstü, özel kâğıtları ve eşyası aranamaz ve bunlara el konulamaz. Yetkili merciin kararı yirmidört saat içinde görevli

hâkimin onayına sunulur. Hâkim, kararını el koymadan itibaren kırksekiz saat içinde açıklar; aksi halde, el koyma kendiliğinden kalkar.

Herkes, kendisiyle ilgili kişisel verilerin korunmasını isteme hakkına sahiptir. Bu hak; kişinin kendisiyle ilgili kişisel veriler hakkında bilgilendirilme, bu verilere erişme, bunların düzeltilmesini veya silinmesini talep etme ve amaçları doğrultusunda kullanılıp kullanılmadığını öğrenmeyi de kapsar. Kişisel veriler, ancak kanunda öngörülen hallerde veya kişinin açık rızasıyla işlenebilir. Kişisel verilerin korunmasına ilişkin esas ve usuller kanunla düzenlenir.”

“Haberleşme hürriyeti” başlıklı 22. maddesi;

“Madde 22 – Herkes, haberleşme hürriyetine sahiptir. Haberleşmenin gizliliği esastır.

Millî güvenlik, kamu düzeni, suç işlenmesinin önlenmesi, genel sağlık ve genel ahlâkın korunması veya başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması sebeplerinden biri veya birkaçına bağlı olarak usulüne göre verilmiş hâkim kararı olmadıkça; yine bu sebeplere bağlı olarak gecikmesinde sakınca bulunan hallerde de kanunla yetkili kılınmış merciin yazılı emri bulunmadıkça; haberleşme engellenemez ve gizliliğine dokunulamaz. Yetkili merciin kararı yirmidört saat içinde görevli hâkimin onayına sunulur. Hâkim, kararını kırksekiz saat içinde açıklar; aksi halde, karar kendiliğinden kalkar.

İstisnaların uygulanacağı kamu kurum ve kuruluşları kanunda belirtilir.”

hükmünü taşımaktadır.

Madde metnindeki düzenlemenin lafzı, ceza infaz kurumları yetkilileri nezdinde hak sınırlamasının dar değil geniş yorumlanmasına elverişli mahiyettedir. Teklif metni, uygulamada, ceza infaz kurumlarında, hükümlüye gelen ve hükümlü tarafından gönderilen mektup, faks ve telgrafların tamamının, teklif metninde belirtilen sınırlama sebeplerinden birisinin bulunup bulunmadığı somut olarak tespit edilmeksizin ya da bu sebepler her durum ve koşulda otomatik olarak varsayılarak, dijital olarak veya fiziki olarak saklanmasına yol açabilecektir. Söz konusu düzenleme, keyfiliğe yol açabilecek bu belirsiz lafzı sebebiyle, Anayasa'nın 13, 20. ve 22. maddelerindeki kanunilik ilkesine aykırıdır.

Düzenleme metninde sınırlama sebeplerinin sayılıp, son tahlilde sınırlama sebebinin bulunup bulunmamasından bağımsız olarak söz konusu hakka ilişkin olarak uygulamada genel yasaklamaya sebebiyet verebilecek bir lafzın kullanılması, Anayasa'nın 2. maddesinde düzenlenen hukuk devleti ilkesinin alt ilkeleri olan hukuki güvenlik ve hukuki belirlilik gereklerine de aykırı bulunmaktadır.

Teklif metni, yukarıda belirtilen sebeplerle, uygulamada, kişisel verilerin korunmasını isteme hakkına ve haberleşmenin gizliliğine yönelik olarak, genel ve sistematik sınırlamalara yol açma ihtimali taşımaktadır. Uygulamada genel ve sistematik hak sınırlamalarına yol açacak olan düzenleme, yukarıda sayılan aynı sebeplerle; Anayasa'nın 13. maddesinde öngörülen, sınırlama sebebiyle bağlılık ve ölçülülük ilkelerine ve yine aynı sebeplerle Anayasa'nın 20. ve 22. maddelerine aykırıdır.

Teklif metninde öngörülen “kişi, toplum ve kurum güvenliğinin sağlanması” amacı gereksiz ve belirsizdir. Gereksizdir; zira kamu düzeninin korunması ve suç işlenmesinin önlenmesi amaçları kişi, toplum ve kurum güvenliğini demokratik bir toplumda gerekli ölçüde sağlamak açısından yeterlidir. Yine, CMK'nin başka maddelerinde de kullanılıyor olmakla beraber, “toplum güvenliğinin sağlanması” amacının kapsam ve sınırları açık ve belirli değildir ve son derece geniş yorumlanabilecek söz konusu ibare, uygulamada keyfi sınırlamalara yol açabilecektir. Mahpusun haberleşmesinin kontrolüne ilişkin olarak yetkili mercilere verilen aşırı yetki, esasen AİHS'nin 8. maddesini de ihlal etmektedir. Bu cihetle, metindeki “toplum ve” ibaresi, Anayasa'nın 13., 20 ve 22. maddeleriyle de uyumlu değildir.

Anayasa'nın 20. maddesinin 3. fıkrasının son cümlesine göre: “*Kişisel verilerin korunmasına ilişkin esas ve usuller kanunla düzenlenir.*”. Teklif metni, hükümlülüklerin kişisel verilerin korunmasını isteme haklarının gerektirdiği güvenceleri öngörmemiştir. Zira;

- a) Söz konusu kişisel verilerin kim tarafından ve ne şekilde saklanacağını,
- b) Suistimalleri engelleyecek somut güvencelerin neler olduğunu,
- c) Kişisel verilerin korunması hakkına yönelik sınırlamalara karşı açık bir başvuru usulünü,

d) Herhangi bir soruşturma ve kovuşturmaya konu edilmemiş iletişim kayıtlarının, en geç bir yıl sonunda kimin tarafından silineceğini ve verilerin silinmesi için izlenecek başvuru usulünü,

e) Herhangi bir soruşturma ve kovuşturmaya konu edilmiş iletişim kayıtlarının, ne zaman, kimin tarafından silineceğini ve verilerin silinmesi için izlenecek başvuru usulünü,

belirtmemiştir.

Düzenleme, kişisel verilerin korunmasına yönelik gerekli güvenceleri kanun düzeyinde açık şekilde içermemesi ve keyfi uygulamalara sebebiyet verecek olması itibarıyla de, Anayasa'nın 13. ve 20. maddelerindeki kanunilik ilkesine de aykırı bulunmaktadır.

1.4 Kanun teklifinin 10. maddesinin Anayasa'ya aykırılığı

Teklifin bu maddesiyle, 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun "hükümlüyü ziyaret" başlıklı 83 maddesinde değişiklik yapılarak;

Kamu düzeninin korunması, kişi, toplum ve kurum güvenliğinin sağlanması, suç işlenmesinin önlenmesi için; önceden bilgilendirilerek; kapalı ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlülerin, birinci ve ikinci fıkra kapsamındaki kişilerle (*eşi, üçüncü dereceye kadar kan ve kayın hısımları ile vasisi veya kayyımı ve bunlar dışında kimselerin ziyaretine Cumhuriyet Başsavcılığınca yazılı olarak izin verilen kimseler*) yapacakları görüşmeler kurum yönetimi tarafından dinlenebilmesi ve elektronik cihazlar da dahil olmak üzere kaydedilebilmesi,

Bu kayıtların, amacı dışında kullanılamaması ve kanunda açıkça belirtilen durumlar istisna olmak üzere hiçbir kişi veya kurumla paylaşılamaması,

Bu kayıtların herhangi bir soruşturma ve kovuşturmaya konu edilmemiş ise en geç bir yıl sonunda silinmesi

hususlarında düzenleme yapılmaktadır.

Teklifin 10. maddesi, 5275 sayılı Kanun'un 83. maddesine yeni bir fıkra eklemektedir. Buna göre, kapalı ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlülerin

maddenin ilk iki fıkrası kapsamındaki kişilerle yapacakları görüşmelerin, kamu düzeninin korunması ile kişi, toplum ve kurum güvenliğinin sağlanması veya suç işlenmesinin önlenmesi amacıyla kurum yönetimi tarafından dinlenebileceği ve elektronik cihazlarla da olmak üzere, kaydedilebileceği öngörülmektedir.

5275 sayılı Kanun'un 83. maddesinin ilk iki fıkrası, geniş bir muhatap yelpazesini içermektedir. Teklif metninde öngörülen dinleme ve kayıt alma yetkisi, hükümlülerin özel hayat ve aile hayatı haklarına ve haberleşme özgürlüklerine müdahale oluşturmaktadır. Mahpus olmak, kişinin temel hak ve özgürlüklerini ortadan kaldırmaz. Hükümlünün en mahrem görüşmelerinin, yalnızca kurum yönetiminin anılan son derece geniş sınırlama sebeplerinden birisinin bulunduğu tespiti ve ona bağlı kararı sonucunda dinlenebilmesi ve elektronik cihazlarla kaydedilebilmesi, kişilerin, kendilerini sansürleyerek, özel hayat ve aile hayatı haklarını etkili şekilde kullanamamaları sonucunu doğurma riski taşımaktadır. Bu açıdan, hükümlünün görüşmelerinin elektronik cihazlarla kayıt altına alınması suretiyle getirilen hak sınırlamasını çerçevelemek bakımından, kişinin muhatabıyla olan yakınlığını dikkate almak uygun olur (AİHM, muhatap kategorileri arasında ayırım yapılmadan, mahpusun gönderdiği ve aldığı bütün mektupların – kontrolün uygulanmasına ilişkin kural yokluğunda ve yetkilerin gerekçe gösterme yükümlülüğü de bulunmazken – kontrol edilmesinin, AİHS'nin 8. maddesini ihlal ettiğini belirlemiştir.

Toplum güvenliğinin sağlanması" amacının kapsam ve sınırları açık ve belirli değildir. Kamu düzeninin korunması ile suç işlenmesinin önlenmesi amaçları varken gereksiz olan ve son derece geniş yorumlanabilecek ve uygulamada keyfî sınırlamalara yol açabilecek bu amaç, Anayasa'nın 13., 20 ve 22. maddeleriyle de uyumlu bulunmamaktadır.

Anayasa'nın 20. maddesinin 3. fıkrasının son cümlesine göre: "*Kişisel verilerin korunmasına ilişkin esas ve usuller kanunla düzenlenir.*". Elektronik cihazla kayıt imkanını öngören teklif metni, hükümlülerin kişisel verilerin korunmasını isteme haklarının gerektirdiği güvenceleri öngörmemiştir. Zira;

- a) Söz konusu kişisel verilerin kim tarafından ve ne şekilde saklanacağını,
- b) Suistimalleri engelleyecek somut güvencelerin neler olduğunu,
- c) Kişisel verilerin korunması hakkına yönelik sınırlamalara karşı açık bir başvuru usulünü,

d) Herhangi bir soruşturma ve kovuşturmaya konu edilmemiş iletişim kayıtlarının, en geç bir yıl sonunda kimin tarafından silineceğini ve verilerin silinmesi için izlenecek başvuru usulünü,

e) Herhangi bir soruşturma ve kovuşturmaya konu edilmiş iletişim kayıtlarının, ne zaman, kimin tarafından silineceğini ve verilerin silinmesi için izlenecek başvuru usulünü,

belirtmemiştir.

Düzenleme, kişisel verilerin korunmasına yönelik gerekli güvenceleri kanun düzeyinde açık şekilde içermemesi ve keyfi uygulamalara sebebiyet verecek olması itibarıyla, Anayasa'nın 13. ve 20. maddelerindeki kanunilik ilkesine aykırı bulunmaktadır.

1.5 Kanun teklifinin 11. maddesinin Anayasa'ya aykırılığı

Teklifin bu maddesiyle 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 17 nci maddesinde değişiklik yapılarak; geçici iş göremezlik ödeneğine esas olacak ücret gelirinin hesaplanma sistemi değiştirilmektedir.

Bu çerçevede iş kazası ve meslek hastalığında geçici iş göremezlik ödeneğine esas olacak günlük kazancın hesaplanması mevcut durumdaki hali olan son 3 ay içerisindeki ortalama kazançları üzerinde yapılacaktır. Ancak, analık ve hastalık hallerinde ödenen geçici iş göremezlik ödeneğinin hesaplanması esas değiştirilmiş ve son üç aylık dönemim ortalaması yerine 12 aylık ortalama esas alınmıştır.

Maddede yapılan bir diğer değişiklikle de işe yeni girmiş ve 6 aylık süreyi doldurmamış olan sigortalılar açısından hastalık veya analık hallerinde ödenecek geçici iş göremezlik ödeneğine azami sınır getirilmiş ve bu sınır da asgari ücretin iki katı olarak tanımlanmıştır.

Madde gerekçesinde bu düzenlemenin yapılaş amacı olarak "*Sahte sigortalılık yapılarak ve ödeneğe esas kazanç ilgili üç aylık dönemde daha yüksek gösterilerek yüksek geçici iş göremezlik ödenekleri alınabilmektedir.*" açıklamasına yer verilmiştir.

Uygulamada belirli bir organizasyon neticesinde tevessül edilen bu tür yolsuzluk olaylarına rastlanması bu değişikliğin ve işçi haklarında geriye gidişin gerekçesi olamaz.

Anayasa'nın

“Sosyal Güvenlik hakkı” başlıklı 60. maddesi;

“Herkes, sosyal güvenlik hakkına sahiptir.

Devlet, bu güvenliği sağlayacak gerekli tedbirleri alır ve teşkilatı kurar.”

49. maddesi;

“Çalışma, herkesin hakkı ve ödevidir.

Devlet, çalışanların hayat seviyesini yükseltmek, çalışma hayatını geliştirmek için çalışanları ve işsizleri korumak, çalışmayı desteklemek, işsizliği önlemeye elverişli ekonomik bir ortam yaratmak ve çalışma barışını sağlamak için gerekli tedbirleri alır.”,

hükümünü taşımaktadır.

Sosyal sigorta sistemimizde yapılmak istenilen değişikliklerde önemle göz önünde bulundurulması gereken husus, sistemin dengeleri ile sosyal amacının daima birlikte dikkate alınmasıdır. Çünkü primli sosyal sigorta sistemimiz alınacak primler ile sağlanacak sosyal hak ve ödemelerin dengesi üzerine kurulmuştur

Bu anlamda yapılan bu değişikliğin Anayasa'nın 49 ve 60. maddelerine aykırılığının değerlendirilmesi gerekmektedir.

Teklifin yukarıda belirtilen maddeleri ile getirilen düzenlemeler hakkında Anayasanın yukarıda belirtilen ilgili maddelerine aykırılık yönündeki iddiamız komisyon görüşmeleri sırasında ileri sürülmüş, ancak bu durum dikkate alınmayarak iç tüzük gereği gereken işlem yapılmamıştır.

Oysa Meclis İç Tüzüğü'nün 38. maddesi “ Komisyonlar, kendilerine havale edilen tasarı veya tekliflerin ilk önce Anayasanın metin ve ruhuna aykırı olup olmadığını tetkik etmekle yükümlüdürler. Bir komisyon, bir tasarı veya teklifin Anayasaya aykırı olduğunu gördüğü takdirde gerekçesini belirterek maddelerin müzakeresine geçmeden reddeder“ hükümünü taşımakta olup bu sorun bu madde uyarınca çözüme bağlanmadan tasarı görüşmelerine geçilemez.

Buna karşın Anayasa'ya aykırılık iddiası karara bağlanmadan maddeler üzerinde görüşmelere geçilmesi içtüzüğe aykırıdır.

2. Yaklaşık otuz dört aylık süre boyunca uygulanmaya çalışılan Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi olarak adlandırılan sistemin de sakıncalarına ilave olarak, olağan yasa yapma sürecinin de dışına çıkılarak, TBMM'de ilgili komisyonlarda yeteri kadar tartışılmayan kanun teklifleriyle sadece Plan ve Bütçe Komisyonundan geçirilmek suretiyle yasa yapma alışkanlığı genel demokratik ilkelere ve TBMM geleneklerine aykırıdır.

T.B.M.M.'nin geçmiş yasama dönemlerinde kanun tasarıları ve tekliflerinin acele ile gündeme getirilerek kamuoyunda ve ilgili komisyonlarda yeterince tartışılmadan aceleyle yasalaştırılması yöntemi bir alışkanlık haline getirilmiş bulunmakta idi.

Bu alışkanlık Türkiye Büyük Millet Meclisinin 27. Dönemin 4.Yasama döneminde de ısrarla sürdürülmektedir. Daha önce de Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülerek yasalaştırılan 26.07.2018 tarih ve 7146 sayılı "Askerlik Kanunu ile Diğer Bazı Kanunlarda ve 663 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun", "11.10.2018 tarih ve 7147 sayılı "Türkiye Kalkınma ve Yatırım Bankası Anonim Şirketi Hakkında Kanun", 27.12.2018 tarih ve 7159 sayılı "Karayolları Trafik Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun", 17.01.2019 tarih ve 7161 sayılı "Vergi Kanunları ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun", 18.01.2019 tarih ve 7162 sayılı "Gelir Vergisi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun 21.02.2019 tarih ve 7166 sayılı Sosyal Hizmetler Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, 30.05.2019 tarih ve 7176 sayılı "Bazı Kanunlar ile 635 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun", 17.07.2019 tarih ve 7186 sayılı "Gelir Vergisi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun" , 05.12.2019 tarih ve 7194 sayılı Digital Hizmet Vergisi Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun", 21.12.2019 tarih ve 7201 sayılı "Kamulaştırma Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun", 20.02.2020 tarih ve 7222 sayılı Bankacılık Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, 25.03.2020 tarih ve 7226 sayılı "Bazı Kanunlarda Değişiklik yapılması Hakkında Kanun", 16.04.2020 tarih ve 7244 sayılı "Yeni Koronavirüs (Covid-19) Salgınının Ekonomik Ve Sosyal Hayata Etkilerinin Azaltılması Hakkında Kanun İle Bazı

Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, 18.06.2020 tarih ve 7247 sayılı “Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun”, 23.07.2020 tarih ve 7252 sayılı “Digital Mecralar Komisyonu Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun”, 16.10.2020 tarih ve 7254 sayılı “Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun” 11.11.2021 tarih ve 7256 sayılı “Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun” gibi Denizli Milletvekili Nilgün ÖK ve 39 Milletvekili tarafından verilen (2/3519) esas numaralı “Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi de geçmiş dönemde benzerlerinde rastlanan özellikleri taşıyan 17 maddelik mini torba yasa hüviyetinde bulunmaktadır.

Söz konusu kanun teklifinin sivil toplum kuruluşlarının, sektör temsilcilerinin ve ilgili kamu kuruluşlarının geniş ölçüde görüşüne başvurulmadan acele ile hazırlandığı anlaşılmaktadır

Söz konusu torba kanun teklifi 02.04.2021 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş, aynı tarihte esas komisyon olarak Plan ve Bütçe Komisyonuna tali komisyon olarak da Adalet, Sağlık Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonlarına sevk edilmiştir.

Kanun teklifi diğer bazı ihtisas komisyonlarının ilgi ve çalışma alanlarına giren bazı düzenlemeleri içermesine rağmen başkaca herhangi bir tali komisyona sevk edilmemiştir.

Söz konusu kanun teklifinin Komisyonun 07.04.2021 günü saat 14.30’da Plan ve Bütçe Komisyonunun yapacağı toplantının gündemine alındığı Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığının 05.04.2021 tarih ve 13922241-130.02-803898 sayılı yazıları ile komisyon üyelerine bildirilmiştir.

Söz konusu kanun teklifinin Adalet, Sağlık Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonlarında gündeme alınıp görüşülmediği öğrenilmiştir.

Kanun teklifi Plan ve Bütçe Komisyonunun 07.04.2021 günü saat 14.30’da başlayan toplantısında yaklaşık 14 saatlik aralıklı bir çalışma süreci sonunda bir maddesi teklif metninden çıkarılarak kabul edilmiştir.

Geçmiş dönemlerde kötü bir alışkanlık olarak değerlendirdiğimiz bu türden kanun hazırlama ve yapma tekniği, hem torba kanun teklif ve tasarılarında ele alınan

konuların yürürlükteki mevzuatla uyumu açısından ciddi sorunlar yaratmış, hem de bu kanunların uygulanması aşamasında daha önceden öngörülemeyen sıkıntılar ortaya çıkmasına neden olmuştur. Bunun sonucunda, TBMM'den ilgili ihtisas komisyonlarında yeterince tartışılıp görüşülmeden acele bir şekilde geçen çok sayıda düzenlemeden ülkemiz ve vatandaşlarımız doğrudan veya dolaylı olarak olumsuz etkilenerek mağdur olmakta ve aynı kanun maddesinin kısa süre içinde defalarca değiştirilmesi gereği doğmaktadır. Hatta bu düzenlemelerden bazıları bilahare Anayasa Mahkemesi tarafından Anayasa'ya aykırı bulunularak iptal edilmektedir.

Devlet yönetimini ve toplumun geniş kesimlerini yakından ilgilendiren, bazı sektörlerde iş ve işleyiş kurallarını, piyasa oluşumunu, ekonomideki kaynak dağılımını ve ekonomik tercihleri etkileyen bu nitelikteki düzenlemelerin, acele ile kamuoyunda ve komisyonlarda yeterince tartışılmadan torba kanun yöntemiyle yasalaştırılmak istenmesi demokrasimizin yerleşik teamüllerine de uygun değildir.

Bu yöntemle, ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının ve ilgili sivil toplum örgütlerinin kanunların hazırlık ve görüşülme aşamasında görüşlerinin alınamamasına, getirilen düzenlemelerin ekonomik ve mali etkilerinin yeteri kadar anlaşılmasına ve tartışılmamasına sebebiyet verilmektedir.

Bu durumda aynı zamanda kanun teklifleri, düzenleyici etki analizleri yapılmadan TBMM'ye sunulmuş olmakta, dolayısıyla söz konusu kanun değişikliklerinin yasal bir gereklilik olan bütçeye ve ekonomiye getireceği mali yükü hesaplanamamaktadır. Bu çerçevede bütçe dengesinin bozulması ve dolayısıyla da ülke ekonomisinin olumsuz yönde etkilenmesine neden olunmaktadır.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 02.07.2018 tarih ve 703 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile değişik "Gelir ve giderleri etkileyecek kanun teklifleri" başlıklı 14'üncü maddesi, Kamu gelirlerinin azalmasına veya kamu giderlerinin artmasına neden olacak ve kamu idarelerini yükümlülük altına sokacak kanun tekliflerinin getireceği malî yükün, orta vadeli program ve malî plan çerçevesinde, en az üç yıllık dönem için hesaplanıp tekliflere eklenmesi ve sosyal güvenliğe yönelik kanun tekliflerinde ise en az yirmi yıllık aktüeryal hesaplara yer verilmesi zorunluluğunu hüküm altına almıştır.

Söz konusu teklifin görüşülmesi esnasında tüm maddelerle ilgili detaylı herhangi bir mali yük tablosu komisyon üyelerinin dikkatine sunulmamıştır.

5018 sayılı Kanununun 14. maddesinde açıklanan hesaplamalar kanun tekliflerinin ve komisyonlarda görüşülmesine başlanması yasa yapma sürecinin etkin çalışması ve daha sağlıklı ve uzun ömürlü yasal düzenlemelerin yapılması açısından önemlidir.

Erkler ayrılığı ilkesini zedeleyen TBMM'nin denge ve denetleme mekanizmasını tamamen ortadan kaldıran Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi olarak adlandırılan yeni durumda; kanun tekliflerinin bizzat milletvekilleri tarafından hazırlanmış olduğu varsayımıyla (?) kanun teklifleri ve etki analizleri ile ilgili mekanizmanın nasıl kurulacağı, etki analizi için gereken sayısal verilerin yürütme organından ne tür bir yöntemle edinilip komisyon üyelerine sunulacağı konusunda belirsizlikler mevcut bulunmaktadır. Bu sorunun ivedilikle ele alınarak çözüme kavuşturulması gerekmektedir.

Diğer taraftan, farklı komisyonların görev alanlarına giren düzenlemeleri içeren torba kanun tekliflerinin ilgili komisyonlarda görüşülmesi yerine esas komisyon sıfatıyla sadece Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülmesi ve esastan ilgili oldukları halde tali komisyon olarak belirlenen diğer komisyonlarda görüşülmemesi ve görüş bildirilmemesi, yasama faaliyetlerinin etkisizleştirilmesine yol açmaktadır.

Teklifte yer alan madde metinlerinden her biri ayrı ihtisas komisyonunun çalışma alanına giren, detaylarıyla uzun uzun görüşülüp tartışılması gereken düzenleme konularıdır.

Komisyonla sevk edildiği sırada 18 maddeden oluşan bilahare komisyonla verilen önerge ile bir maddesi kanun teklifinden çıkarılan 17 maddelik söz konusu mini torba kanun teklifinin;

-6,7,11 ve 12. maddelerinin Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonunda,
-9 ve 10. maddelerinin Adalet Komisyonunda,
ayrıca esas veya tali komisyon sıfatıyla görüşülmesi gerekmekte idi.

TBMM İhtisaz Komisyonunun 23'üncü maddesinde "Tali komisyonların hangi yönden veya hangi maddeler hakkında görüş bildirecekleri havale sırasında belirtilmemiş ise, bu komisyonlar görüşlerini kendileriyle ilgili gördükleri hususlar üzerinde bildirirler" denilirken, yine İhtisaz Komisyonunun 34'üncü maddesinde "Bir komisyon, kendisine havale edilen teklifi, başka bir komisyonun ihtisazı dahilinde görürse, gerekçeli olarak teklifin o komisyonla havale edilmesini isteyebilir. Bir komisyon, kendisine havale edilen teklif

yahut herhangi bir mesele için, bir başka komisyonun düşüncesini öğrenmeyi gerekli görürse, teklifin o komisyonda görüşüldükten sonra iadesini isteyebilir" denilmektedir. Yine, aynı maddenin bir başka paragrafında "Bir komisyon, başka bir komisyona havale edilmiş bir teklif yahut herhangi bir mesele için düşüncesini belirtmekte yarar görürse, o teklifin kendisine havale edilmesini isteyebilir" hükmüne yer verilmiştir

Komisyonlara üye seçilirken milletvekillerinin uzmanlık ve ilgili alanları göz önüne alınmaktadır. Plan ve Bütçe Komisyonu üyelerinin her konuda yetkin birer uzman olduğunu söylemek mümkün değildir. Bu nedenle özel uzmanlık alanı ve değerlendirme, tartışma gerektiren konuların öncelikle ilgili komisyonlarda görüşülmesi gerekmektedir. Plan ve Bütçe Komisyonunun asıl komisyon olduğu durumlarda da tekliflerin ilgili tali komisyonlarca düzenlenecek komisyon raporları dikkate alınarak Plan ve Bütçe Komisyonunda karara bağlanması hem doğru hem de ıçtüzükle uygun olacaktır.

Söz konusu 17 maddelik mini torba kanun teklifi toplam 8 ayrı Kanunda değişiklik yapmaktadır. Bu durumu belirtir tablo aşağıda yer almaktadır.

Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2-3519)

(Toplam 8 Ayrı Kanunda Değişiklik Yapmaktadır.)

Teklif Maddesi	Kanun Sıra No.	Düzenleme Yaptığı Kanun
1	1	21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun 'un 85 inci maddesinin birinci fıkrasına "Menkul mallar," ibaresinden sonra gelmek üzere "elektronik ortamda veya" ibaresi, "değer düşüklüğüne uğrayacağı anlaşılan mallar" ibaresinden sonra gelmek üzere "ile muhafazası tehlikeli veya masraflı olan mallar" ibaresi ve maddeye birinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmesi.
2		6183 sayılı Kanunun 86'ncı maddesinin değiştirilmesi.
3		6183 sayılı Kanunun 90'inci maddesinin değiştirilmesi.
4		6183 sayılı Kanunun 97'nci maddesinin ikinci fıkrasının birinci ve ikinci cümlesinin değiştirilmesi, üçüncü cümlesinin yürürlükten kaldırılması ve maddeye fıkra eklenmesi.
5		6183 sayılı Kanuna 97'nci maddesinden sonra gelmek üzere 97/A maddesinin eklenmesi.

6	2	25/8/1999 tarihli ve 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanunu 'nun geçici 24'üncü maddesine birinci fıkrasından sonra gelmek üzere fıkra eklenmesi ve maddenin mevcut ikinci fıkrasında yer alan "Bu fıkra" ibaresinin "Bu madde" şeklinde değiştirilmesi.
7		4447 sayılı Kanuna geçici madde eklenmesi.
8	3	6/6/2002 tarihli ve 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanunu 'nun 3'üncü maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde yer alan "satışlarda malların alıcıya teslimi" ibaresinin "satışlarda, (I), (II) ve (IV) sayılı listedeki malların alıcıya, (III) sayılı listedeki malların komisyoncuya veya konsinye işletmeye teslimi" şeklinde değiştirilmesi.
9	4	13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun 'un 68 inci maddesinin birinci ve dördüncü fıkralarına cümleler ve maddeye fıkra eklenmesi.
10		5275 sayılı Kanunun 83'üncü maddesine fıkra eklenmesi.
11	5	31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı sosyal Sigortalar ve Genel sağlık Sigortası Kanunu 'nun 17'nci maddesinin birinci fıkrasının değiştirilmesi ve üçüncü fıkrasının (b) bendinde yer alan "üç aylık" ibaresinin madde metninden çıkartılması.
12		5510 sayılı Kanunun ek 17'nci maddesinin birinci fıkrasının değiştirilmesi.
13	6	13/6/2006 tarihli ve 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu 'na geçici madde eklenmesi.
14	7	6/12/2012 tarihli ve 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu 'nun 83'üncü maddesinin dördüncü fıkrasının değiştirilmesi.
15	8	23/2/2017 tarihli ve 6824 sayılı Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun 'a geçici madde eklenmesi.
16		Yürürlük maddesi.
17		Yürütme maddesi.

17 maddeden (yürürlük ve yürütme dahil) oluşan söz konusu mini torba kanun teklifinin, 4 maddesi Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığını, Sosyal Güvenlik Kurumunu- Türkiye İş Kurumunu-İşsizlik Fonunu, 2 maddesi Adalet Bakanlığını, 9 maddesi Hazine ve Maliye Bakanlığını (Gelir İdaresi Başkanlığı-Sermaye Piyasası Kurumunu) ilgilendiren hususlardan oluşmaktadır.

17 maddelik Kanun Teklifinde;

-Amme Alacaklarının tahsili amacıyla haczedilmiş menkul malların satışının *elektronik ortamda* da yapılabilmesine olanak sağlanması,

-Muhafazası tehlikeli veya masraflı olan menkul malların da pazarlık usulü ile satılmasına olanak sağlanması,

-Menkul malların ihalesinde artırmaya iştirak edecek kişilerden de teminat alınması, alacaklı idareleri teminat alınmayacak halleri belirlemeye, para yerine teminat mektubu alınmasına karar vermeye yetkili kılması,

-Menkul mal ihalelerinde artırma sonucunda kendisine ihale edilen malı almaktan vazgeçen kişilerden ödemeleri gereken yıllık %5 oranındaki faiz yerine tecil faizi oranında faiz (%15) alınması,

-Menkul mal ihalelerinde ikinci artırmada mal kendisine ihale edilen kişinin bu malı almaktan vazgeçmesi halinde birinci defa kendisine ihale olunan kişinin sorumluluğunun devam etmesinin sağlanması,

-Amme Alacaklarının tahsili amacıyla haczedilmiş gayrimenkul malların satışının *elektronik ortamda* da yapılabilmesine olanak sağlanması, satış komisyonunun oluşumunun alacaklı amme idarelerince belirlenmesi satış komisyonların çalışma usul ve esaslarını belirlemeye Hazine ve Maliye Bakanlığı yetkili kılması,

-Gayrimenkul ihalelerinde, gayrimenkul kendisine ihale olunan kimsenin bedeli ödememesi nedeniyle ihalenin feshedilmesi durumunda bu kişinin sorumlu olacağı tutarların netleştirilmesi,

-İhale edilen gayrimenkulü almaktan vazgeçen kişilerden ödemeleri gereken yıllık %5 oranındaki faiz yerine tecil faizi oranında faiz (%15) alınması,

-Menkul ve gayrimenkul malların elektronik ortamda açık artırma ile satışına imkân sağlanması,

-Menkul mallar için halen zorunluluk arz etmeyen satış ilanının, menkul malın elektronik ortamda satılacak olması halinde zorunlu tutulması,

-Elektronik ortamda satışa sunulan mala ilişkin artırma sonucunun işlemi izleyen ilk iş günü elektronik ortamda ilan edilmesi,

-Covid-19 salgınına karşı açıklanan son önlemler kapsamında restoran ve cafelerin kapatılması nedeniyle işyerlerinde, 2021 yılı mart ayında hizmet akdi bulunan ve ücretsiz izne ayrılan çalışanlardan hali hazırda uygulanmakta olan nakdi ücret desteğinden faydalanmayanlara, 2021 yılı nisan ve mayıs aylarına ilişkin olarak, ücretsiz izne ayrıldıkları dönem için, günlük 50 TL ödeme yapılması,

-İşsizlik Sigortası kanununun nakdi ücret desteği ile ilgili maddesi olan Geçici 27 ve 28. maddelerinde hali hazırda geçen günlük 47 TL ödeme tutarların da halihazırda nakdi ücret desteği alan kişiler için de 50 TL'ye çıkarılması,

-Covid-19 salgınına karşı açıklanan son önlemler kapsamında restoran ve cafelerin kapatılması nedeniyle yiyecek ve içecek hizmeti sektöründe faaliyet gösteren işyerlerinde, 2021 yılı Mart ayında hizmet akdi bulunan ve ücretsiz izine gönderilmeyen, işten çıkarılmayan ve 2021 yılı Nisan ve Mayıs aylarında fiilen çalıştırılan sigortalı işçilerin, 2021 yılı Nisan ve Mayıs ayları için prime esas kazanç alt sınırı üzerinden hesaplanan sigortalı ve işveren hissesi primlerinin tamamının, bu işverenlerin Sosyal Güvenlik Kurumuna ödeyecekleri tüm primlerden mahsup edilmek suretiyle İşsizlik Fonundan karşılanması,

-Özel Tüketim Vergisi Kanununa ekli (III) sayılı liste kapsamındaki malların (*Gazozlar ve alkollü içecekler ile tütün ürünleri*) komisyoncular vasıtasıyla veya konsinyasyon suretiyle satışında imalatçı tarafından bu malların komisyoncuya veya konsinyi işletmelere verildiği anda vergilendirilmesinin sağlanması,

-Hükümlülere elektronik haberleşme yöntemleriyle mektup (e-posta) gönderip alma olanağı tanınması

-Hükümlünün göndericisi ya da alıcısı olduğu iletilerin dijital olarak kaydedilerek ya da fiziki olarak saklanması,

-Hükümlü ziyareti esnasında görüşmelerin dinlenmesi, kayıt altına alınması ve buna ilişkin bazı fer'i hükümlerin getirilmesi,

-Hastalık ve analık hallerinde işçilere ödenen geçici iş göremezlik ödeneğinin hesaplama şeklinin değiştirilmesi,

-5510 sayılı kanun ve diğer kanunlarla sağlanan prim teşviği, destek ve indirimlerin geriye yönelik uygulamasının kaldırılması,

-Kurumlar vergisi oranının 2021 yılı için %25'e, 2022 yılı için ise %23'e çıkarılması,

-Hak sahipleri tarafından on yıl aranmadığı için yatırımcı tazmin merkezine devredilen emanet ve alacaklarının başvurmaları halinde kendilerine ödenmesi,

-Çiftçilerin tarım kredi kooperatiflerine olan takipteki borçları yeniden yapılandırılması

gibi yaklaşık biri birinden farklı 23 ayrı konuda, toplam 8 ayrı Kanunda ve özellikle 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanununda kamu alacaklarının tahsili amacıyla haczedilen menkul ve gayrimenkul malların satış usullerinde ayrıntılı değişikliklerin de yer aldığı düzenlemeler bulunmaktadır.

Plan ve Bütçe Komisyonunun kendi ihtisas alanı ile ilgili olmayan konularda da bazı kanunlarda değişiklik veya ekleme yaparak mevcut sistemi değiştiren söz konusu diğer maddelerin tali ihtisas komisyonlarında değerlendirme yapılmadan hatta en azından Plan Bütçe alt komisyonda ayrıntılı bir şekilde görüşmeye tabi tutulmadan acele ile yasalaştırılma gayretini uygun bulmuyoruz.

Birbiriyle ilgili bulunmayan toplam 8 adet Kanun metninde değişiklik yapan 17maddelik söz konusu teklif, aynı zamanda mini torba yasa teklifi hüviyetindedir.

Hukuk literatüründe gerçek bir yasa türüne karşılık gelmeyen son dönemde Türk siyaset ve hukuk dünyasında tartışılan ve "yasama kurnazlığı" suçlamalarıyla tepki toplayan bu yasa türü hukuk literatürümüz ve hukuk kalitesi açısından ciddi sıkıntılar doğurmaktadır.

Çok sayıda Kanunda ve Kanun Hükmünde Kararnamede aynı anda torba yasa mantığıyla ilgili komisyonlarda detaylı olarak tartışma ve inceleme yapılmaksızın değişiklik yapılması veya yeni hükümler ihdası hem mevzuatta hem de uygulamada ciddi sorunlara neden olmaktadır.

Hızlandırılmış, vizyoner olmayan tepki temeline dayalı yasa yapma mantığı, hukuk literatürümüz ve hukuk kalitesi açısından ciddi sıkıntılar doğurmakta, yetersiz, yeni sorun doğurucu kanunların çıkmasına neden olmakta, bir sonraki "yasa"daki bazı hükümler bir önceki "yasa" ile getirilen bazı hükümlerdeki yanlışlıkların düzeltilmesi veya bazı hükümlerin uygulanmasının ertelenmesini öngören hükümlerle ilintili olmaktadır.

Torba yasalar içeriklerinin ilk bakışta ve kolayca anlaşılabilmesi, meclis komisyonlarında ve genel kurulda yapılan İçtüzüğe aykırı eklemelerle metinlerinin her aşamada kalabalıklaşması ve bu eklemelerin yarattığı karmaşanın da Anayasa Mahkemesinin şekil denetimi kapsamı dışında kalması gibi nedenlerle hukuk tekniği açısından eleştirilmekte, TBMM'nin yasama etkinliğinde önemli bir sınırlama ve anayasal denetimsizlik hali yarattıkları savunulmaktadır.

Bu mini torba kanun teklifi de birbirinden farklı Komisyonların görev alanına giren hükümleri içermektedir. Öte yandan, bu kanun teklifinin komisyona apar topar getirilmesi, hazırlanışı ve birbiriyle ilgisiz yapıların bir araya getirilmiş olması gayriciddi bir yaklaşıma işaret etmektedir.

İktidarın torba yasa teklifi hususundaki ısrarı ve aceleciliğinin nedeni tarafımızca anlaşılammaktadır. Konu ve kapsam itibarıyla biri biriyle ilgisi bulunmayan bazı kanunların mevcut hükümlerde ve sistemde büyük boyutlu değişiklikler yapan söz konusu maddelerin adına "torba yasa" adı verilen bir yöntemle acele ile yasalaştırılmasını doğru bulmuyoruz.

Meri mevzuatta yapılacak değişikliklerin bir torba yasa mantığıyla değil, sorunların ve yapılan düzenlemelerin tüm ayrıntısıyla değerlendirildiği, konu ile ilgili tüm ihtisas komisyonlarının devrede olduğu bir yasama çalışmasının gerekliliğine inanıyoruz.

Ayrıca bu yasama döneminde de daha önceki yasama dönemlerinde diğer torba yasa görüşmelerinde gerçekleştiği üzere, torba yasaların Meclis İctüzüğünün 91'nci maddesine aykırı bir biçimde "temel yasa" olarak genel kurul gündemine getirilerek görüşülmesinin yukarıda özetlenen sakıncaları daha da artıracaktır kanaatindeyiz.

-Yeni bir sisteme geçilmesine rağmen Plan ve Bütçe Komisyonunun çalışma usul ve esasları ile ilgili içtüzük değişikliklerinin yapılmaması dolayısıyla, kanun teklifinin komisyona sunulması ve komisyonda görüşülmesi sırasında, kanun tekliflerinin içeriğinin komisyonda teklif sahipleri tarafından sunulması ve savunulması, yürütmenin ve bürokratik görevlilerin söz konusu komisyon görüşmelerine katılım ve katkı düzeyinin belirsizliği nedeniyle, söz konusu kanun teklifi maddelerinin komisyonda iyice irdelenip değerlendirilmesi mümkün olmamıştır.

-Teklif Plan ve Bütçe Komisyonunun ihtisas konusu ile ilgisi bulunmayan bazı kanunlarda yapılan değişiklikleri ihtiva ettiği halde ilgili tali komisyonların görüşleri alınmamıştır.

-Özellikle teklifin 9 ve 10. maddelerinde yer alan düzenlemelerin anayasal hükümler açısından içerdiği sakıncalar bakımından Anayasa ve Adalet Komisyonunda etraflıca ele alınıp değerlendirmesi yapılmamıştır.

-Teklifteki kanun maddelerinin tümü ile ilgili olarak ilgili tüm meslek kuruluşlarının ve sektör temsilcilerinin görüşleri alınmamıştır. Görüşlerini belirten sivil toplum kuruluşlarının görüşlerine itibar edilmemiştir.

-Teklifteki kanun maddeleri ile ilgili olarak diğer alakalı kamu kuruluşlarının görüşleri alınmamıştır.

-Teklifteki kanun maddeleri ile ilgili olarak herhangi bir etki analizi çalışması yapılmamıştır.

Yukarıda açıklanan nedenlerle Anayasada öngörülen olağan yasa yapma sürecinin dışına çıkılarak, TBMM'de ilgili komisyonlarda yeteri kadar tartışılmayan kanun teklifleriyle sadece Plan ve Bütçe Komisyonundan geçirilmek suretiyle acele yasa yapma alışkanlığının genel demokratik ilkelere ve TBMM geleneklerine aykırı olduğu kanaatiyle "Kanun Teklifinin" bütününe karşıyız.

3. Kanun teklifinin maddeleri üzerindeki görüşlerimiz.

8 adet Kanun metninde ve özellikle 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanununda kamu alacaklarının tahsili amacıyla haczedilen menkul ve gayrimenkul malların satış usullerinde ayrıntılı değişiklik yapan 17 maddelik yasa teklifinin maddeleri üzerindeki görüş ve eleştirilerimize aşağıda yer verilmiştir.

3.1 Teklifin 1,2,3,4 ve 5. maddelerinin değerlendirilmesi:

Teklifin bu maddelerinde;

-Amme Alacaklarının tahsili amacıyla haczedilmiş menkul malların satışının *elektronik ortamda* da yapılabilmesine olanak sağlanması,

-Muhafazası tehlikeli veya masraflı olan menkul malların da pazarlık usulü ile satılmasına olanak sağlanması,

-Menkul malların ihalesinde artırmaya iştirak edecek kişilerden de teminat alınması, alacaklı idareleri teminat alınmayacak halleri belirlemeye, para yerine teminat mektubu alınmasına karar vermeye yetkili kılınması,

-Menkul mal ihalelerinde artırma sonucunda kendisine ihale edilen malı almaktan vazgeçen kişilerden ödemeleri gereken yıllık %5 oranındaki faiz yerine tecil faizi oranında faiz (%15) alınması,

-Menkul mal ihalelerinde ikinci artırmada mal kendisine ihale edilen kişinin bu malı almaktan vazgeçmesi halinde birinci defa kendisine ihale olunan kişinin sorumluluğunun devam etmesinin sağlanması,

-Amme Alacaklarının tahsili amacıyla haczedilmiş gayrimenkul malların satışının *elektronik ortamda* da yapılabilmesine olanak sağlanması, satış komisyonunun oluşumunun alacaklı amme idarelerince belirlenmesi satış komisyonların çalışma usul ve esaslarını belirlemeye Hazine ve Maliye Bakanlığı yetkili kılınması,

-Gayrimenkul ihalelerinde, gayrimenkul kendisine ihale olunan kimsenin bedeli ödememesi nedeniyle ihalenin feshedilmesi durumunda bu kişinin sorumlu olacağı tutarların netleştirilmesi,

-İhale edilen gayrimenkulü almaktan vazgeçen kişilerden ödemeleri gereken yıllık %5 oranındaki faiz yerine tecil faizi oranında faiz (%15) alınması,

-Menkul ve gayrimenkul malların elektronik ortamda açık artırma ile satışına imkân sağlanması,

-Menkul mallar için halen zorunluluk arz etmeyen satış ilanının, menkul malın elektronik ortamda satılacak olması halinde zorunlu tutulması,

-Elektronik ortamda satışa sunulan mala ilişkin artırma sonucunun işlemi izleyen ilk iş günü elektronik ortamda ilan edilmesi,

gibi hususlarda 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanununda kamu alacaklarının tahsili amacıyla haczedilen menkul ve gayrimenkul malların satış usullerinde ayrıntılı değişiklikler yapılmaktadır.

Amme alacaklarının tahsili amacıyla haczedilmiş bulunan menkul ve gayrimenkul malların satışının hızlandırılmasına yönelik söz konusu değişiklikler tarafımızca da genel olarak uygun bulunmaktadır.

Ancak maddelerin görüşülmesi sırasında, satış komisyonunun oluşumunun tamamen alacaklı amme idarelerince belirlenmesi hususunun ne tür bir gereklilikten kaynaklandığı, uygulamada eski hükümdeki düzenlemenin ne tür sorunlar çıkardığı, yeni düzenlemenin mükellef haklarını zedeleyip zedelemeyeceği vb. yönündeki sorularımıza tatminkar yanıt verilmemiş, gayrimenkul satışlarında 2. ihaledeki satıştaki ihale edilecek bedelin(gayrimenkulün tespit edilmiş değerine oranının) daha belirgin bir şekilde yasada belirtilmesi yönündeki önerimiz de kabul görmüştür.

Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Kanunundaki düzenlemeler alacaklı kamu idaresi ve borçlu bulunan mükelleflerin karşılıklı menfaatlerinin aynı zamanda korunması açısından iki taraflı bir dengenin korunup kollanması gereken düzenlemelerdir. Bu kanun uygulaması açısından bir taraftan kamu idaresi tahsil etmesi gereken amme alacağını mümkün olan fazla miktarda tahsil etmeyi amaçlarken, diğer taraftan amme borçlusunun vergi borcundaki azalmanın da azami ölçüde sağlayacak önlemleri almak ve mekanizmaları kurmak zorundadır.

Bu nedenle başta değer takdiri olmak üzere, satış komisyonlarının oluşumu ve ihale süreçlerinin şeffaf bir biçimde cereyan etmesi için gereken yasal düzenlemelerin ilgili kanunda açık bir şekilde tanımlanması ve her türlü tereddütte mahal vermeksizin titizlikle uygulanması gerekmektedir.

3.2 Teklifin 6. maddesinin değerlendirilmesi:

Teklifin bu maddesinde;

Covid-19 salgınına karşı açıklanan son önlemler kapsamında restoran ve cafelerin kapatılması nedeniyle işyerlerinde, 2021 yılı mart ayında hizmet akdi bulunan ve ücretsiz izne ayrılan çalışanlardan hali hazırda uygulanmakta olan nakdi ücret desteğinden faydalanmayanlara, 2021 yılı nisan ve mayıs aylarına ilişkin olarak, ücretsiz izne ayrıldıkları dönem için, günlük 50 TL ödeme yapılması,

-İşsizlik Sigortası kanununun nakdi ücret desteği ile ilgili maddesi olan Geçici 27 ve 28. maddelerinde hali hazırda geçen günlük 47 TL ödeme tutarların da halihazırda nakdi ücret desteği alan kişiler için de 50 TL'ye çıkarılması

hususunda düzenleme yapılmaktadır.

Maddenin komisyondaki görüşmeleri sırasında İşsizlik Fonundan r31 Mart 2021'e kadar nakdî ücret desteği için 9,3 milyar TL ödendiği, şu an bu kanuni düzenlemeyle yeme içme sektöründe mevcutta 537 bin kişinin bulunduğu, bunlardan da şu an nakdî ücret desteğinden yararlananların sayısının 90 bin civarında olduğu. 90 bin kişi gözönüne alındığında potansiyel 447 bin kişinin daha bundan belki yararlanabileceği, Türkiye geneline bakıldığında bugüne kadar tekil kişi olarak 2,5 milyon kişi nakdî ücret desteğinden yararlandığı, şu an hâlihazırda 750 bin kişinin

ücretsiz izinde olduğu, bu düzenlemenin genel olarak fona nisan ve mayıs ayları için iki aylık maliyetinin de 874 milyon TL olarak öngörüldüğü ifade edilmiştir.

Komisyonunda temsilci bulunduran sivil toplum örgütleri bu düzenlemeyi genel olarak olumlu karşıladıklarını ifade etmişler, özellikle 31 Mart tarihi itibarıyla sona eren kısa çalışma ödeneğinin en azından haziran ayı sonuna kadar uzatılması konusunda talepte bulunmuşlardır.

Dört kişilik ailenin açlık sınırının son verilere göre Mart 2021 ayında 2.736 TL'ye çıktığı bugünlerde, söz konusu desteği hem miktar olarak yetersiz buluyor hem de bu desteğin pandemiden etkilenip kapanma aşamasında bulunan diğer sektör çalışanlarına da uygulanması gerektiğini düşünüyoruz.

Bu düzenleme, pandemi süreci ile birlikte ülkemizin sosyoekonomik koşulları da dikkate alındığında işverenlerin ve işçilerin ihtiyaçlarını karşılamadığı gibi, yıllarca yurttaşlık görevlerini yerine getiren bu kesimlere sosyal korumu sağlamaktan da uzaktır.

İşsizlik Sigortası Kanununda yapılan değişiklikle nakdi ücret desteği günlük 47,70 liradan, Nisan ayından itibaren 50.00 liraya yükseltilmesi öngörülmektedir. Aylık ödenecek 1500 lira miktarla bırakın işçinin ailesini bir aylık geçimini sağlamasını, bu miktar işçinin kendinin dahi aylık geçimini sağlayacak yeterlikte değildir.

Mart ayı sonu itibarıyla kısa çalışma ödeneği uygulamasının sona erdirilmesi ve bu işçilerinde ücretsiz izine çıkartılmasına olanak sağlanması, görünürde iş ilişkisi devam eden binlerce işsiz, günlük 50 lira tutarındaki nakdi ücret desteği ile geçinmeye, aslında aileleri ile birlikte açlığa mahkum edilmiş durumdadırlar.

İşe dönüşleri belli olmayan bu işçilerimizin işsizlik ödeneğinden yararlanmaları gerekirken bu haklarını kullanmaları da engellenmiştir.

Öte yandan iradesi dışında işini kaybeden işçilerimizin yeni bir iş buluncaya kadar aileleri ile birlikte geçimlerini sağlayacak yeterlikte gelir desteği sağlaması için kurulmuş olan İşsizlik Sigortası Fonunun, kuruluş amacına aykırı olarak Genel Bütçeye ve işverenlere kaynak olarak kullanılmasına da maalesef devam edilmektedir. İşsizlik Sigortası fon varlığı 2019'da 131,5 milyar TL'yken 2020'de 103,2 milyar TL'ye, 2021 Şubat ayında 98 milyar 167 milyon TL'ye düşmüştür.

Fondan yapılan işveren teşvik ve destek ödemeleri 2020 yılında 18 milyar 88 milyon 597 bin TL, iken işveren prim ödemeleri 10 milyar 816 milyon 828 bin 667 TL civarında kalmıştır. 2020 yılında, İşveren teşviklerinin işveren prim ödemelerine oranı 2019 yılında yüzde 145,6'yken 2020 yılında bu oran yüzde 167,2'ye yükselmiştir.

Nakdi ücret desteği alan 2 milyon 291 bin 754 kişiye yapılan ödeme 6 milyar 538 milyon TL civarındadır. Bu tutar işveren teşvik ve destek ödemelerinin üçte birine denk gelmektedir. İşsizlik Sigortası Fonu'nu bir nevi amacı dışında kullanmış olması İşsizlik Sigorta Fonunu, işvereni destekleme fonuna dönüştürmektedir.

Oysaki yapılması gereken değişiklik, pandemi nedeniyle ücretsiz izine çıkartılan işçiler ile birlikte iradesi dışında işini kaybetmiş olan işçilerimize ülke koşullarına uygun yeterlikte geçimlerini sağlayacak miktarda işsizlik ödeneğinin verilmesini sağlayacak düzenlemeler olmalıdır.

Kod-29 kullanılarak işten çıkarmaların engellenmesi için gerekli yasal düzenlemeler bir an önce yapılmalıdır.

Bu pandemi döneminde işten çıkarılmayacak denilmesine rağmen Kod-29'la 177 bin işçi işten çıkarılmıştır. Yani 2020 yılında 177 bin işçinin Kod-29 maddesi kullanılarak, daha doğrusu İş Kanununun 25/2 maddesi yani "Ahlak ve iyi niyet kurallarına uymayan hâller ve benzerleri" başlıklı maddesi kapsamında işten çıkarma yoluna gidilmiştir.

Olağan koşullarda ve dönemlerde dahi problemlili, yanlı, taraflı, adil olmayan söz konusu yasa düzenlemesi; Covid-19 salgını koşullarında işveren kesimince yeni bir veçhete büründürülerek, insan onuruna, çalışma ahlakına aykırı bir biçimde, ancak kölelik dönemi şartları ile bağdaşabilecek, yargısız infaz tipi uygulamalara yol açmaya başlamıştır.

Covid-19 salgını tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de ekonomik yaşamı olumsuz etkilemiş, en büyük yük ise yine çalışan kesimin, işçilerin üzerine bırakılmıştır. Salgın sürecinin ilk dönemlerinde, kayıtlı veya kayıt dışı çalışan birçok işçi işten çıkarılmış veya ücretsiz izne ayrılmak zorunda bırakılmışlardır. Bu durum üzerine 4857 sayılı Kanuna Geçici 10. madde eklenerek, istihdam güvencesi sağlamak amacıyla 16.04.2020 tarihinden itibaren Cumhurbaşkanınca uzatılması kaydıyla 30.06.2021 tarihine kadar işten çıkarma yasağı uygulaması getirilmiştir. İşverenler işçi çıkarma yasağına uymaz iseler, çıkarttığı her işçi için işten çıkarttığı tarihte geçerli olan

aylık asgari ücret tutarında idari para cezası ödeyecektir. Ancak aynı düzenleme ile işverenlere 4857 sayılı Kanununun 25/2 maddesinde yer alan “‘Ahlak ve iyi niyetlerine uymayan haller ve benzerleri” maddesiyle işten çıkarma hakkı istisnası tanınmıştır. Yasaklanan işçi çıkarma, işverenin tazminat ödeyerek geçerli nedenle işçi çıkarmasıdır.

Yani işverene hiçbir yük getirmeyen işçiyi kıdem ihbar tazminatı ve işsizlik sigortası hakkından yoksun bırakan işçi çıkartmalar serbest, işverene kıdem ihbar süresi (ihbar önel) ücreti ödeme yükümlüğü getiren işten çıkartmalar yasaktır.

Bir anlamda söz konusu yasak anlamsız hale getirilmiştir. Bu durum ise işçiler için sadece işsiz kalmak değil, aynı zamanda türlü türlü iftiralarla karşı karşıya kalmak, onuru ve şerefiyle oynanması anlamına gelmiştir.

Yüz kızartıcı suçların işten çıkarma yasağında istisna olarak tanınmış olması nedeniyle, işverenlerin çalışanlarına karşı haksız ve fütursuz bir şekilde, iyi niyet kurallarını da ihlal ederek son dönemde giderek daha fazla bu yöntemi kullanmakta olduğu gözlemlenmektedir.

Kamuoyunun da tepkisini çeken Kod29 uygulaması, pandemi döneminde işten çıkarma yasağını delme amaçlı olarak tazminatsız olarak işe son vermek için kullanılmaktadır. Bu durumda olan bir işçiye aynı zamanda işsizlik ödeneği de ödenmemektedir.

İşveren tazminat ödeyerek işçi çıkarmanın yasaklandığı yerde kendisine hiçbir maliyeti olmayan, sadece fesih yazısına maddede geçen bir nedeni yazıp SGK'ye bildirimde “Kod 29” işaretlediğinde işçi çıkarma olanağına kavuşturulmuş, işçiye mahkemeye gidip haklı nedenin olmadığını kanıtlamanın dışında hiçbir yol bırakılmamıştır.

Uygulamada bir işçi için Kod29'dan haksız yere işten atıldığını ortaya koyup tazminat hakkını almak yaklaşık 3 yıllık bir dava süreci gerektirmektedir. Son dönemde haksız yere kod 29'dan işten atılanların hak arayışları kamu düzenine ve yasaklara uymama yaptırımları ile karşılaşmaktadır.

İşverenin haksız durumda Kod 29'u kullanması halinde de işverene herhangi bir yaptırım uygulanmamaktadır.

İşverene mali yük getiren feshin yasak, işverene hiçbir yük getirmeyen feshin serbest olmasını fesih yasağı ile bağdaştırmak olanaklı değildir.

Kod 29 ile işten çıkarmaların önemli bir bölümünün işverenin tazminattan kurtulmak için gerçeğe aykırı iddialarına dayanmaktadır. Söz konusu iddiaların ne İŞKUR ne de SGK tarafından bir ön incelemeye tabi tutulmasını sağlayacak herhangi bir mekanizmaya yasada yer verilmemiştir.

Söz konusu uygulama ülkemiz tarafından onaylanan ILO sözleşmelerine de aykırıdır. Türkiye tarafından da onaylanan ILO'nun 158 No.lu "Hizmet İlişkisine Son verilmesi Sözleşmesi" nin 4. maddesi; "İşçinin kapasitesine veya işin yürütümüne veya işyeri gereklerine dayalı geçerli bir son verme nedeni olmadıkça hizmet ilişkisine son verilemez.", 7. Maddesi; "İşveren den makul ölçülere göre beklenemeyecek haller hariç, hakkındaki iddialara karşı savunma fırsatı verilmeden bir işçinin hizmet ilişkisi, o işçinin tutumu ve verimi ile ilgili nedenlerle sona erdirilemez" hükümlerini içermektedir.

Devletin, ekonomik yaşamın sürdürülebilirliği, iş barışının korunabilmesi için işveren-işçi kesimi arasında bir denge gözetleme yükümlüğü bulunmaktadır. Anayasanın 2. maddesinde tanımını bulan sosyal hukuk devleti olmanın gereği de budur.

Kod-29 uygulaması ile haksız yere işten çıkarmaların SGK Genelgelerinde yapılan açıklamalarla önlenmeyeceği açıktır. Bununla ilgili olarak bir yasal düzenleme getirilmesini zorunlu görüyoruz. T.B.M.M. Başkanlığına daha önceden bir kısım milletvekillerimizce bu konuda düzenleme yapılmasını öngören kanun teklifleri verilmesine rağmen bunlar gündeme alınmamıştır.

Bu konuda teklifin komisyonda görüşülmesi sırasında verilen ilgili kanun maddesinde değişiklik öngören iki önergemiz de maalesef kabul görmemiştir.

3.3 Teklifin 7. maddesinin değerlendirilmesi:

Teklifin bu maddesinde;

Covid-19 salgınına karşı açıklanan son önlemler kapsamında restoran ve kafelerin kapatılması nedeniyle yiyecek ve içecek hizmeti sektöründe faaliyet gösteren işyerlerinde, 2021 yılı Mart ayında hizmet akdi bulunan ve ücretsiz izine gönderilmeyen, işten çıkarılmayan ve 2021 yılı Nisan ve Mayıs aylarında fiilen

çalıştırılan sigortalı işçilerin, 2021 yılı Nisan ve Mayıs ayları için prime esas kazanç alt sınırı üzerinden hesaplanan sigortalı ve işveren hissesi primlerinin tamamının, bu işverenlerin Sosyal Güvenlik Kurumuna ödeyecekleri tüm primlerden mahsup edilmek suretiyle İşsizlik Fonundan karşılanması

hususunda düzenlemeler yapılmaktadır.

Ayrıca, bu destekten yararlanabilmek için yapılandırmaya başvuranlar haricinde prim borcu bulunmama şartı getirilmiştir. Yine kamu kurum ve kuruluşları ile kamu ihalelerini alan firmalar ile sosyal güvenlik destek primi ödeyerek çalıştırılan emekli işçiler bu destek kapsamından çıkarılmıştır.

Komisyonadaki açıklamalardan söz konusu prim desteğinin kişi başına günlük 44,72 liradan 1.341,56 liraya tekabül ettiği, bu kapsamda net olarak hesaplanmasa da aylık yaklaşık 282.000 kişi için ödemede bulunulacağı ifade edilmiştir. Turizm sektörü çalışanlarının bu kapsamda olup olmadığı konusundaki sorularımız tam olarak yanıtlanmamıştır. Komisyonada dinlenen bazı sivil toplum temsilcileri söz konusu desteğin diğer işkollarına da yansıtılmasının gerekli olduğunu ifade etmişlerdir.

Pandemi süresince işyerleri kapalı kalan yiyecek ve içecek sektöründe hizmet veren işyerlerinin Nisan ve Mayıs ayına ait sigortalı ve işveren hisseleri primlerinin prime esas kazancın alt sınırı üzerinden hesaplanacak kısmının karşılanmasının öngörülmesi geç kalınmış ama eksik bir düzenlemedir.

Aylarca faaliyetlerini sürdüremedikleri için kapalı kalan, gelir elde edemedikleri için kira, elektrik, su ve işçi ücretleri ile sigorta primlerini karşılayamayan ve bu nedenle önemli sayıda kapanmış olan işyerleri ile zorlukla ayakta kalmaya çalışan işyerleri göz önüne alınarak, birikmiş sigorta prim borçlarının ertelenmesi ve pandemi süresince doğacak sigorta prim tutarlarının ise tamamının hazineden karşılanması zorunludur.

Öte yandan faaliyetlerini sürdüremeyen müzisyenleri, sanatçıları, tüm esnafı, düğün salonu sahiplerini, şoförleri, servis araçlarını ve bu durumdaki tüm bağımsız çalışanlarında pandemi süresince hazineden desteklenmelerine olanak sağlayacak düzenlemelerde yapılmalıdır.

Tüm bunlar geç kalınmış olan sosyal hukuk devletinin yapması gereken zorunlu görevidir. Bu görevlerin giderleri hazineden karşılanmalıdır. İşsizlik Sigortası Fonu ise amacına uygun olarak ücretsiz izin uygulaması ile işsiz kalan ve işini kaybeden işçilere yeterli gelir sağlayacak şekilde kullanılmalıdır.

3.4 Teklifin 8. maddesinin değerlendirilmesi:

Teklifin bu maddesi ile;

Özel Tüketim Vergisi Kanununa ekli (III) sayılı liste kapsamındaki malların (*Gazozlar ve alkollü içecekler ile tütün ürünleri*) komisyoncular vasıtasıyla veya konsinyasyon suretiyle satışında imalatçı tarafından bu malların komisyoncuya veya konsinyi işletmelere verildiği anda vergilendirilmesinin sağlanması amacıyla 6/6/2002 tarihli ve 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanununun 3 üncü maddesinde değişiklik yapılmaktadır.

Daha önce bu ürünlerin vergilendirmesi perakende aşamasında nihai tüketiciye satıldıktan sonra yapılmakta iken yapılan değişiklik ile nihai tüketiciye satış beklenmeden daha market, tekel bayi veya restoranlar gibi satış noktalarına teslim edildikleri aşamada verginin doğduğu kabul edilecektir. Bu da bu malları üretenler için henüz satılmadığından bedeli tahsil edilmemiş olan malların vergisinin erkenden ödenmesi ve fazladan finansman yükü anlamına gelmektedir.

Maddenin komisyondaki görüşmeleri sırasında; söz konusu düzenlemenin nedeninin son dönemde sektör nezdinde yapılan vergi incelemelerinde yapılan bazı tespitlerle ilgili olduğu, kesinleşmeyen 1 Milyar TL. civarında bir vergi alacağı tutarıyla ilgili bulunduğu, bazı firmaların da bu tür vergi kaybına tevessül edecek adımlar atmasının muhtemel bulunduğu, bu nedenle önceden önleme maksadıyla bu düzenlemeye gidildiği ifade edilmiş, ancak bu maddenin geçmişte yapılan vergi incelemeleri ile ilgili olarak geriye yürütülüp yürütülmeyeceği hususunda herhangi bir açıklamada bulunulmamıştır.

3.5 Teklifin 9. maddesinin değerlendirilmesi:

Teklifin bu maddesiyle, 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanununun 68 inci maddesinde değişiklik yapılarak,

-Hükümlülere, gerekli teknik altyapının bulunduğu cezaevlerinden herhangi bir (gerçek-tüzel) kişiyle elektronik yöntemlerle de mektuplaşma (e-posta) olanağı sağlanmaktadır.

Bu düzenlemelerle ayrıca;

-Hükümlünün resmi makamlara, avukatına gönderdiği iletiler; hükümlünün isteği doğrultusunda posta yoluyla veya elektronik ortamda alıcısına ulaştırılabilecek ve bu iletilere alıcısı dışındaki kişilerin erişimi engellenecek,

-Hükümlüye gelen veya hükümlü tarafından gönderilen mektup, faks ve telgraflar "kamu düzeninin korunması, kişi, toplum ve kurum güvenliğinin sağlanması, suç işlenmesinin önlenmesi" gibi gerekçelerle dijital olarak kaydedilecek veya fiziki olarak saklanacak,

-Bunlar, amacı dışında kullanılmayacak, kanunda açıkça belirtilen durumlar istisna olmak üzere hiçbir kişi veya kurumla paylaşılmayacak,

-Bunlar, bir soruşturma ve kovuşturmaya konu edilmemişse en geç bir yıl sonunda silinecek,

-Hükümlünün resmi makamlara veya savunması için avukatına gönderdiği mektup, faks ve telgraflar ise kaydedilip saklanamayacaktır.

Maddenin gerekçesinde;

"Maddeyle, 5275 sayılı Kanunun 68 inci maddesine yeni hükümler eklenmektedir. Maddenin birinci fıkrasına eklenen hükümlerle, hükümlülerin, gerekli teknik altyapının bulunduğu kurumlarda Adalet Bakanlığınca belirlenecek usul ve esaslar çerçevesinde elektronik yöntemlerle de mektup alıp gönderebilmelerine imkân sağlanmaktadır.

Maddenin dördüncü fıkrasında yapılan düzenlemeyle, hükümlü tarafından resmi makamlara veya savunması için avukatına gönderilen mektup, faks ve telgrafların, alıcısı dışındaki kişilerin erişimini engelleyici tüm tedbirler alınarak hükümlünün talebine göre posta yoluyla veya elektronik ortamda alıcısına ulaştırılabilmesine imkân tanınmaktadır.

Maddeye eklenen beşinci fıkrayla, kamu düzeninin korunması ile kişi, toplum ve kurum güvenliğinin sağlanması veya suç işlenmesinin önlenmesi amacıyla hükümlüye gelen veya hükümlü tarafından gönderilen mektup, faks ve telgrafların dijital olarak kaydedilmek suretiyle veya fiziki olarak saklanacağı hüküm altına alınmaktadır. Bu iletilere ilişkin kayıt veya belgeler, amacı dışında kullanılmayacak, kanunda açıkça belirtilen haller dışında hiçbir kişi veya kurumla paylaşılmayacak ve herhangi bir soruşturma ve kovuşturmaya konu edilmemiş ise en geç bir yıl sonunda silinecektir.

Ancak, dördüncü fıkra kapsamında resmi makamlara veya savunması için avukatına gönderilen mektup, faks, telgraf ve elektronik iletiler, dijital olarak kaydedilemeyecek veya fiziki olarak muhafaza edilemeyecektir”

açıklaması yer almaktadır.

Her ne kadar madde metninde hükümlü lehine düzenlemeler getirildiği izlenimi olsa da; bu madde (bilhassa Adalet Bakanlığı'nın usul ve esasları belirlemesi, dijital kayıt ve fiziki saklamaya yönelik bölüme); hukuk devleti ilkesi, ölçülülük (orantılılık-elverişlilik-gereklilik) ilkesi, temel hak ve hürriyetlerin niteliği, temel hak ve hürriyetlerin sınırlandırılması, kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı, özel hayatın gizliliği (kişisel verilerin korunması), haberleşme hürriyeti, düşünce ve kanaat hürriyeti, düşünceyi açıklama ve yayma hürriyeti, suç ve cezalara ilişkin esaslar bakımından sorunlar içermektedir.

Maddenin komisyondaki görüşmeleri sırasında söz konusu düzenlemenin geçmişte Danıştay tarafından verilen kararlar dikkate alınarak, konuya yasal dayanak getirilmesi amacıyla teklif metnine alındığı ifade edilmesine karşın detaylı bilgi verilmemiştir. Söz konusu hususa madde gerekçesinde de yer verilmemiştir. Madde ile ilgili olarak sivil toplum kuruluşlarının görüşünün alınmadığı anlaşılmıştır.

Teklifin 9. maddesi ile 5275 sayılı Kanun'un 68. maddesine yeni bir fıkra(5.fıkra) eklenmiştir. Buna göre; kamu düzeninin korunması ile kişi, toplum ve kurum güvenliğinin sağlanması veya suç işlenmesinin önlenmesi amacıyla, hükümlüye gelen ve hükümlü tarafından gönderilen mektup, faks ve telgraflar, dijital olarak kaydedilmek suretiyle veya fiziki olarak saklanacaktır.

1) Teklif metninin lafzı, sınırlama sebepleri açısından, açık ve belirli bir şekilde yazılmamıştır. Teklif metni, mektup, faks ve telgrafların dijital olarak kaydedilmek suretiyle veya fiziki olarak saklanabilmesinin, ancak kamu düzeninin korunması ile kişi, toplum ve kurum güvenliğinin sağlanması veya suç işlenmesinin önlenmesi amaçlarından birisinin somut olarak bulunduğu koşullarda mümkün olabileceğini yeterli açıklıkla ifade etmemiştir. Öyle ki;

a) Madde lafzı, kaleme alınış tarzı itibarıyla, söz konusu üç sınırlama sebebinin, sanki fıkranın gerekçesi olarak anlaşılabilir şekilde cümle başında ifade etmiş ve ilgili saklama işleminin her durumda yapılmasının gerekli olduğunu düşündürmeye meyilli, bulanık bir cümle yapısıyla kaleme alınmıştır.

b) Teklif metni, sınırlamaların dar yorumlanması gereğine işaret edecek şekilde, Anayasa'nın temel hak ve özgürlükleri düzenleyen maddelerinde öngörülen sınırlama sebeplerinin lafızlarına benzer bir lafız benimsememiştir (bkz. örneğin: "olmadıkça" sözcüğü (m.20-22); "ancak" sözcüğü (m.19, m.34/2)).

c) İlk cümlenin sonunda "kaydedilebilir" yerine "kaydedilir" ve "saklanabilir" yerine "saklanır" sözcüklerinin kullanılması da, -cümlenin bütünü dikkate alındığında- düzenleme lafzının, genel bir kısıtlamaya yol açmaya elveren bu bulanık yazımıyla ilgili tespiti teyit etmektedir. Buna karşın, kanun teklifinin 10. maddesi, "dinlenir" ve "kaydedilir" değil, "dinlenebilir" ve "kaydedilebilir" sözcüklerini kullanmış ve 9. maddedeki bulanıklığa yol açmamıştır.

Düzenlemenin lafzı, ceza infaz kurumları yetkilileri nezdinde hak sınırlamasının dar değil geniş yorumlanmasına elverişli mahiyettedir. Teklif metni, uygulamada, ceza infaz kurumlarında, hükümlüye gelen ve hükümlü tarafından gönderilen mektup, faks ve telgrafların tamamının, teklif metninde belirtilen sınırlama sebeplerinden birisinin bulunup bulunmadığı somut olarak tespit edilmeksizin ya da bu sebepler her durum ve koşulda otomatik olarak varsayılarak, dijital olarak veya fiziki olarak saklanmasına yol açabilecektir. Söz konusu düzenleme, keyfiliğe yol açabilecek bu belirsiz lafzı sebebiyle, Anayasa'nın 13., 20. ve 22. maddelerindeki kanunilik ilkesine aykırıdır.

Düzenleme metninde sınırlama sebeplerinin sayılıp, son tahlilde sınırlama sebebinin bulunup bulunmamasından bağımsız olarak söz konusu hakka ilişkin olarak uygulamada genel yasaklamaya sebebiyet verebilecek bir lafzın kullanılması, Anayasa'nın 2. maddesinde düzenlenen hukuk devleti ilkesinin alt ilkeleri olan hukuki güvenlik ve hukuki belirlilik gereklerine de aykırı bulunmaktadır.

2) Teklif metni, yukarıda belirtilen sebeplerle, uygulamada, kişisel verilerin korunmasını isteme hakkına ve haberleşmenin gizliliğine yönelik olarak, genel ve sistematik sınırlamalara yol açma ihtimali taşımaktadır. (Mahpusların haberleşmesinin, genel ve sistematik kontrolünün AİHS m.8'i ihlal ettiği bir örnek olarak, bkz: AİHM, Petrov-Bulgaristan, 22 Mayıs 2008, başvuru no: 15197/02, § 44). AİHM; ceza infaz kurumu müdürlerinin otomatik şekilde, yargısal karardan tamamen bağışık olarak ve başvuru yolları öngörülmeden gerçekleştirdikleri mektup kontrolünü, AİHS'nin 8. maddesine aykırı bulmuştur. (AİHM, Petra-Romanya, 23 Eylül 1998, başvuru no: 27273/95, § 37). Uygulamada genel ve sistematik hak sınırlamalarına yol açacak olan düzenleme, yukarıda sayılan aynı sebeplerle; Anayasa'nın 13. maddesinde öngörülen,

sınırlama sebebiyle bağıllık ve ölçülülük ilkelerine ve yine aynı sebeplerle Anayasa'nın 20. ve 22. maddelerine aykırıdır.

3) Teklif metninde öngörülen “kişi, toplum ve kurum güvenliğinin sağlanması” amacı gereksiz ve belirsizdir. Gereksizdir; zira kamu düzeninin korunması ve suç işlenmesinin önlenmesi amaçları kişi, toplum ve kurum güvenliğini demokratik bir toplumda gerekli ölçüde sağlamak açısından yeterlidir. Yine, CMK'nin başka maddelerinde de kullanılıyor olmakla beraber, “toplum güvenliğinin sağlanması” amacının kapsam ve sınırları açık ve belirli değildir ve son derece geniş yorumlanabilecek söz konusu ibare, uygulamada keyfi sınırlamalara yol açabilecektir. Mahpusun haberleşmesinin kontrolüne ilişkin olarak yetkili mercilere verilen aşırı yetki, esasen AİHS'nin 8. maddesini de ihlal eder (AİHM, Petra-Romanya, 23 Eylül 1998, başvuru no: 27273/95, § 37). Bu cihetle, metindeki “toplum ve” ibaresi, Anayasa'nın 13., 20 ve 22. maddeleriyle de uyumlu değildir.

4) Anayasa'nın 20. maddesinin 3. fıkrasının son cümlesine göre: “*Kişisel verilerin korunmasına ilişkin esas ve usuller kanunla düzenlenir.*”. Teklif metni, hükümlülüklerin kişisel verilerin korunmasını isteme haklarının gerektirdiği güvenceleri öngörmemiştir. Zira;

- a) Söz konusu kişisel verilerin kim tarafından ve ne şekilde saklanacağını,
 - b) Suistimalleri engelleyecek somut güvencelerin neler olduğunu,
 - c) Kişisel verilerin korunması hakkına yönelik sınırlamalara karşı açık bir başvuru usulünü,
 - d) Herhangi bir soruşturma ve kovuşturmaya konu edilmemiş iletişim kayıtlarının, en geç bir yıl sonunda kimin tarafından silineceğini ve verilerin silinmesi için izlenecek başvuru usulünü,
 - e) Herhangi bir soruşturma ve kovuşturmaya konu edilmiş iletişim kayıtlarının, ne zaman, kimin tarafından silineceğini ve verilerin silinmesi için izlenecek başvuru usulünü,
- belirtmemiştir.

Düzenleme, kişisel verilerin korunmasına yönelik gerekli güvenceleri kanun düzeyinde açık şekilde içermemesi ve keyfi uygulamalara sebebiyet verecek olması

itibariyle de, Anayasa'nın 13. ve 20. maddelerindeki kanunilik ilkesine aykırı bulunmaktadır.

Bu madde ve diğer 10. maddede yer alan 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanununun iki maddesinde önemli değişiklik yapan düzenlemelerin başta Anayasa'ya uygun olup olmadığı konusunda da değerlendirme yapılmadan ve bütün boyutlarıyla ele alınıp, ilgili sivil toplum kuruluşlarının da görüşlerine başvurularak asıl komisyon olan Adalet Komisyonunda görüşülmeden acele ile yasalaştırılması gayretini de uygun görmüyoruz

3.6 Teklifin 10. maddesinin değerlendirilmesi:

Teklifin bu maddesiyle, 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun "hükümlüyü ziyaret" başlıklı 83 maddesinde değişiklik yapılarak;

Kamu düzeninin korunması, kişi, toplum ve kurum güvenliğinin sağlanması, suç işlenmesinin önlenmesi için; önceden bilgilendirilerek; kapalı ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlülerin, birinci ve ikinci fıkra kapsamındaki kişilerle (*eşi, üçüncü dereceye kadar kan ve kayın hısımları ile vasisi veya kayyımı ve bunlar dışında kimselerin ziyaretine Cumhuriyet Başsavcılığınca yazılı olarak izin verilen kimseler*) yapacakları görüşmeler kurum yönetimi tarafından dinlenebilmesi ve elektronik cihazlar da dahil olmak üzere kaydedilebilmesi,

Bu kayıtların, amacı dışında kullanılmaması ve kanunda açıkça belirtilen durumlar istisna olmak üzere hiçbir kişi veya kurumla paylaşılmaması,

Bu kayıtların herhangi bir soruşturma ve kovuşturmaya konu edilmemiş ise en geç bir yıl sonunda silinmesi

hususlarında düzenleme yapılmaktadır.

Maddenin gerekçesinde;

"Maddeyle, 5275 sayılı Kanunun 83 üncü maddesine eklenen fıkrayla, ceza infaz kurumunda bulunan hükümlünün ziyaretçileriyle yaptığı kapalı görüşlere ilişkin düzenleme yapılmaktadır."

şeklinde açıklama yer almaktadır.

Maddenin komisyondaki görüşmeleri sırasında söz konusu düzenlemenin geçmişte Anayasa Mahkemesince verilen bir karar dikkate alınarak, konuya yasal dayanak getirilmesi amacıyla teklif metnine alındığı ifade edilmesine karşın detaylı bilgi verilmemiştir. Söz konusu hususa madde gerekçesinde de yer verilmemiştir. Madde ile ilgili olarak sivil toplum kuruluşlarının görüşünün alınmadığı anlaşılmıştır.

Madde metni, hukuk devleti ilkesi, ölçülülük (orantılılık-elverişlilik-gereklilik) ilkesi, temel hak ve hürriyetlerin niteliği, temel hak ve hürriyetlerin sınırlandırılması, kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı, özel hayatın gizliliği (kişisel verilerin korunması), aile hayatına saygı hakkı, haberleşme hürriyeti, düşünce ve kanaat hürriyeti, düşünceyi açıklama ve yayma hürriyeti, suç ve cezalara ilişkin esaslar bakımından sorun yaratacak niteliktedir

Teklifin 10. maddesi, 5275 sayılı Kanun'un 83. maddesine yeni bir fıkra eklemektedir. Buna göre, kapalı ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlülerin maddenin ilk iki fıkrası kapsamındaki kişilerle yapacakları görüşmelerin, kamu düzeninin korunması ile kişi, toplum ve kurum güvenliğinin sağlanması veya suç işlenmesinin önlenmesi amacıyla kurum yönetimi tarafından dinlenebileceği ve elektronik cihazlarla da olmak üzere, kaydedilebileceği öngörülmektedir.

Avrupa Cezaevi Kuralları'nın 24.4 numaralı kuralına göre, "*Ziyaretler, mahpusların aile ilişkilerini mümkün olduğunca normal bir düzeyde sürdürmelerine ve geliştirmelerine imkân sağlayacak şekilde düzenlenmelidir*" (Bakanlar Komitesi'nin Avrupa Cezaevi Kurallarına Dair Üye Devletlere Rec(2006)2-rev Sayılı Tavsiye Kararı).

Avrupa Cezaevi Kuralları'nın 24.2 numaralı kuralına göre, "*Devam etmekte olan bir ceza soruşturması, emniyet, güvenlik ve düzenin muhafaza edilmesi, suç işlenmesinin önlenmesi ve suç mağdurlarının korunması için gerekli görülmesi halinde, haberleşme ve ziyaretler kısıtlanabilir ve izlenebilir. Ancak adli bir merci tarafından konulan özel kısıtlamalar da dâhil olmak üzere, bu tür kısıtlamalar yine de kabul edilebilir asgarî bir iletişime izin vermelidir*".

1) 5275 sayılı Kanun'un 83. maddesinin ilk iki fıkrası, geniş bir muhatap yelpazesini içermektedir. Teklif metninde öngörülen dinleme ve kayıt alma yetkisi, hükümlülerin özel hayat ve aile hayatı haklarına ve haberleşme özgürlüklerine müdahale oluşturmaktadır. Mahpus olmak, kişinin temel hak ve özgürlüklerini ortadan

kaldırmaz. Hükümlünün en mahrem görüşmelerinin, yalnızca kurum yönetiminin anılan son derece geniş sınırlama sebeplerinden birisinin bulunduğu tespiti ve ona bağlı kararı sonucunda dinlenebilmesi ve elektronik cihazlarla kaydedilebilmesi, kişilerin, kendilerini sansürleyerek, özel hayat ve aile hayatı haklarını etkili şekilde kullanamamaları sonucunu doğurma riski taşımaktadır. Bu açıdan, hükümlünün görüşmelerinin elektronik cihazlarla kayıt altına alınması suretiyle getirilen hak sınırlamasını çerçevelemek bakımından, kişinin muhatabıyla olan yakınlığını dikkate almak uygun olur (AİHM, muhatap kategorileri arasında ayırım yapılmadan, mahpusun gönderdiği ve aldığı bütün mektupların – kontrolün uygulanmasına ilişkin kural yokluğunda ve yetkilerin gerekçe gösterme yükümlülüğü de bulunmazken – kontrol edilmesinin, AİHS'nin 8. maddesini ihlal ettiğini belirlemiştir. AİHM, Petrov-Bulgaristan, 22 Mayıs 2008, başvuru no: 15197/02, §44). Bu itibarla; maddeye, hükümlünün eşi ve 1. ve 2. dereceden kan hısımlarıyla olan görüşmelerinin, mutlak bir zorunluluk olmadıkça kaydedilmeyeceğine ilişkin bir ekleme yapılması ve hükümlünün görüşmelerinin kaydedilmesine ilişkin olarak bu şekilde dereceli bir kontrol rejiminin öngörülmesi uygun olacaktır. Zira; sırf bazı kişilerin bir hakkı kötüye kullanma riskinin varlığı, o hakka, potansiyel şekilde bütün bir insan kategorisi açısından ağır sınırlamaların getirilebilmesini haklı kılmamaktadır.

2) “Toplum güvenliğinin sağlanması” amacının kapsam ve sınırları açık ve belirli değildir. Kamu düzeninin korunması ile suç işlenmesinin önlenmesi amaçları varken gereksiz olan ve son derece geniş yorumlanabilecek ve uygulamada keyfî sınırlamalara yol açabilecek bu amaç, Anayasa'nın 13.,20 ve 22. maddeleriyle uyumlu bulunmamaktadır.

3) Anayasa'nın 20. maddesinin 3. fıkrasının son cümlesine göre: “*Kişisel verilerin korunmasına ilişkin esas ve usuller kanunla düzenlenir.*”. Elektronik cihazla kayıt imkanını öngören teklif metni, hükümlülülerin kişisel verilerin korunmasını isteme haklarının gerektirdiği güvenceleri öngörmemiştir. Zira;

- a) Söz konusu kişisel verilerin kim tarafından ve ne şekilde saklanacağını,
- b) Suistimalleri engelleyecek somut güvencelerin neler olduğunu,
- c) Kişisel verilerin korunması hakkına yönelik sınırlamalara karşı açık bir başvuru usulünü,

d) Herhangi bir soruşturma ve kovuşturmaya konu edilmemiş iletişim kayıtlarının, en geç bir yıl sonunda kimin tarafından silineceğini ve verilerin silinmesi için izlenecek başvuru usulünü,

e) Herhangi bir soruşturma ve kovuşturmaya konu edilmiş iletişim kayıtlarının, ne zaman, kimin tarafından silineceğini ve verilerin silinmesi için izlenecek başvuru usulünü,

belirtmemiştir.

Düzenleme, kişisel verilerin korunmasına yönelik gerekli güvenceleri kanun düzeyinde açık şekilde içermemesi ve keyfi uygulamalara sebebiyet verecek olması itibarıyla, Anayasa'nın 13. ve 20. maddelerindeki kanunilik ilkesine aykırı bulunmaktadır.

Komisyonadaki görüşmeler sırasında maddenin teklif metninden çıkartılması yönünde verdiğimiz önerge kabul edilmemiştir

Bu madde ve diğer 9. maddede yer alan 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanununun iki maddesinde önemli değişiklik yapan düzenlemelerin başta Anayasa'ya uygun olup olmadığı konusunda da değerlendirme yapılmadan ve bütün boyutlarıyla ele alınıp, ilgili sivil toplum kuruluşlarının da görüşlerine başvurularak asıl komisyon olan Adalet Komisyonunda görüşülmeden acele ile yasalaştırılması gayretini de uygun görmüyoruz.

3.7 Teklifin 11. maddesinin değerlendirilmesi:

Mevcut uygulamada iş kazası, meslek hastalığı, analık ve hastalık hallerinde sigortalılara geçici iş göremezlik ödeneği ödenmektedir.

Geçici iş göremezlik ödeneği hesaplanırken, ödeneğe esas kazanç sigortalının son 3 aydaki ortalama kazancına göre belirlenmektedir.

Teklifin bu maddesiyle 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 17 nci maddesinde değişiklik yapılarak; geçici iş göremezlik ödeneğine esas olacak ücret gelirinun hesaplanma sistemi değiştirilmektedir.

Bu çerçevede iş kazası ve meslek hastalığında geçici iş göremezlik ödeneğine esas olacak günlük kazancın hesaplanması mevcut durumdaki hali olan son 3 ay içerisindeki ortalama kazançları üzerinde yapılacaktır. Ancak, analık ve hastalık hallerinde ödenen geçici iş göremezlik ödeneğinin hesaplanması esas değiştirilmiş ve son üç aylık dönem ortalama yerine 12 aylık ortalama esas alınmıştır.

Maddede yapılan bir diğer değişiklikle de işe yeni girmiş ve 6 aylık süreyi doldurmamış olan sigortalılar açısından hastalık veya analık hallerinde ödenecek geçici iş göremezlik ödeneğine azami sınır getirilmiş ve bu sınır da asgari ücretin iki katı olarak tanımlanmıştır.

Madde gerekçesinde bu düzenlemenin yapılaş amacı olarak "Sahte sigortalılık yapılarak ve ödeneğe esas kazanç ilgili üç aylık dönemde daha yüksek gösterilerek yüksek geçici iş göremezlik ödenekleri alınabilmektedir." açıklamasına yer verilmiştir.

Komisyonadaki görüşmeler sırasında teklif metni sahipleri ve ilgili bürokratlar tarafından bu konuda geçmişte rastlanılan yolsuzluklardan ve sahte sigortalılıklardan bazı örnekler verilmiştir. Analıktan 419.090, hastalıktan da 3 milyon 656 bin 798 olmak üzere toplam 4 milyon 75 bin 888 bildirim yapıldığı ifade edilmiştir.

Uygulamada belirli bir organizasyon neticesinde tevessül edilen bu tür yolsuzluk olaylarına rastlanması bu değişikliğin ve işçi haklarında geriye gidişin gerekçesi olamaz.

Yapılması gereken süratle işçinin istirahat tarihinden üç ay önceki prime esas kazançlarının üstünde beyanda bulunulan, istirahati bittikten sonra tekrar üç ay önceki miktarda pirime esas kazanç beyan eden iş yerine denetim elemanlarının gönderilerek sahte beyanın tespitinin yapılarak Kurumun zararının sorumlu işverenden alınmasıdır.

Komisyonadaki görüşmeler sırasında görüşü sorulan Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu Temsilcisi bu değişikliğe karşı olduklarını açıklamıştır.

Sosyal Sigorta Kurumunun bu görevini yerine getirmesi gerekirken böylesine olumsuz uygulamaların faturasının işçiye ödetilmesinin istenmesi insafsızlıktır.

Ancak yapılan düzenlemenin sahte sigortalılık ile bir ilgisi yoktur. Bazı yolsuz sigortalılık beyanları gerekçe gösterilerek açıkça analık ve hastalık hallerinde ödenen geçici iş göremezlik ödeneğinin düşürülmesi amaçlanmaktadır.

Nitekim istirahat tarihinden önceki son bir yıl içinde 180 günden az prim ödemiş olan sigortalı işçiye verilecek olan geçici iş göremezlik ödeneği hesaplanır iken, işvereni tarafından Kuruma bildirilen prime esas kazanç tutarlarının asgari ücretin iki katından fazla olan kısımların dikkate alınmamasının istenmesi de bunun diğer bir kanıtıdır

Örneğin, toplu sözleşme kapsamında olan bir kamu işçisi, ücret dışında ilave tedavi ve ikramiye hakkından yararlanmaktadır. Bu çerçevede hastalık nedeniyle rapor aldığı tarihten önceki dönemde ilave tedavi ve ikramiye almışsa bu durumda geçici iş göremezlik ödeneği, günlük ücretinden yüksek olmaktadır.

Mevcut düzenlemeye göre son üç ay içerisinde aldığı ilave tedavi ve ikramiyelerde bu günlük kazanca eklendiği için (toplu sözleşme zamlarının da etkisiyle) hastalanmadan önceki ücretinden yüksek geçici iş göremezlik ödeneği alabilmektedir. Yapılan düzenleme ile alınan geçici iş göremezlik ödeneğinin miktarı yaklaşık %25 oranında düşürülmektedir.

Halihazırda hastalığın ilk iki günü için bu geçici iş göremezlik ödeneği ödenmemektedir. Bir de bu düzenleme yapıldığı takdirde geçici iş göremezlik ödemeleri ciddi anlamda düşürülmüş olacaktır.

Devlet memurları açısından böyle bir sıkıntı yoktur. Hastalık halinde maaşlarını tam olarak alabilmektedirler. Ancak işçiler için hastalık halinde işverenleri ücret ödememekte ve SGK tarafından geçici iş göremezlik ödeneği altında bir ödeme yapılmaktadır. İşçiler, ücretin yanısıra ikramiye, ilave tedavi gibi arizi gelirlerinden de prim ödedikleri için SGK tarafından bunların da dikkate alınması sosyal güvenlik hakkının bir gereğidir.

Sosyal sigorta sistemimizde yapılmak istenilen değişikliklerde önemle göz önünde bulundurulması gereken husus, sistemin dengeleri ile sosyal amacının daima birlikte dikkate alınmasıdır. Çünkü primli sosyal sigorta sistemimiz alınacak primler ile sağlanacak sosyal hak ve ödemelerin dengesi üzerine kurulmuştur.

Bu anlamda yapılan bu değişikliğin Anayasa'nın 49 ve 60. maddelerine aykırılığının ayrıca değerlendirilmesi gerekmektedir.

3.8 Teklifin 12. maddesinin değerlendirilmesi:

Teklifin bu maddesiyle 5510 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun ek 17 nci maddesinin birinci fıkrası değiştirilerek ;

5510 sayılı kanun ve diğer kanunlarla sağlanan prim teşviği, destek ve indirimlerin geriye yönelik uygulamasının kaldırılması sağlanmaktadır.

Bilindiği üzere 7103 sayılı yasa ile işverenlere geriye yönelik 6 aylık sürede bir teşvikten yararlanılabilecekken yararlanılmamışsa veya bunun başka bir teşvikle değiştirilmesine yönelik ek bir hak getirilmişti. Maddede yer alan düzenlemeyle 6 aylık geriye giderek teşviklerden yararlanma uygulamasına son verilmektedir.

Madde metninin gerekçesinde

“Geriye yönelik teşvik uygulamalarının süreklilik arz etmesi Hazine veya finansmanını sağlayan kurumun ya da fonun yükünün artmasına sebebiyet vermekte ve uygulamada karmaşaya neden olmaktadır. Bu nedenle maddeyle, geriye yönelik teşvik uygulamasının kaldırılması amaçlanmaktadır.”

açıklamasına yer verilmiştir.

Maddenin komisyondaki görüşmelerinde SGK tarafından hâlihazırda 19 farklı teşviğin uygulandığı, SGK tarafından geriye dönük altı aylık değişiklik ve teşvikler arası değişim hakkının, kurum açısından bir belirsizlik yarattığı, kurumu planlama değişiklikleri yapmak zorunda bıraktığı, bu durumun hem de Kurumu yaklaşık 20 milyon ek bildirgeyle baş başa bıraktığı, bu durumun aynı zamanda kurumun iş yükünü de artırmakta olduğu ifade edilmiştir. Ancak istihdama yönelik teşviklerin etkinliği, istihdamı artırıp artırmadığı, istihdamın kompozisyonunu değiştirip değiştirmediği, ekonominin büyümesine katkısı ile ilgili olarak Kurum bünyesinde herhangi bir analiz çalışması yapılmadığı anlaşılmıştır. 2018 yılının Mart ayında yapılan bir düzenlemenin aradan üç yıl geçtikten sonra bazı handikaplara neden olduğu bizzat komisyon görüşmeleri sırasında hükümet temsilcileri tarafından itiraf edilmiştir.

Aslında söz konusu değişiklik hükümetin istihdam teşvikleri ile ilgili politikasının açmazlarını da ortaya koymaktadır.

3.9 Teklifin 13. maddesinin değerlendirilmesi:

Teklifin bu maddesiyle 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununa geçici madde ilave edilerek, . %20 olan kurumlar vergisi oranı, 2021 yılı kurum kazançları için %25'e; 2022 yılı kurum kazançları için ise %23'e yükseltilmektedir.

Geçmişte yapılan benzeri bir düzenleme ile 2018, 2019 ve 2020 yılında kurumlar vergisi %22 olarak uygulanmıştı. Böylece Kurumlar Vergisi oranı üst üste 5 yıl boyunca %20(asıl oranı) olarak uygulanamamış olacaktır.

Komisyonadaki görüşmeler sırasında söz konusu değişikliğin artan kamu harcamalarını karşılamak ve bütçe açığını düşürmek amacıyla yapıldığı, yurt dışından da bazı örnekler verilerek ifade edilmiştir.

Komisyonada görüşlerine başvuru Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu Temsilcisi, söz konusu oran artışının; içinden geçtiğimiz olumsuz koşullar göz önünde bulundurulduğunda işletmelerin varlıklarını sürdürebilmeleri ve istihdam oranını da koruyabilmeleri için vergi indirimi beklentileri mevcutken bu dönemde vergi artışına gidilmesinin mevcut koşullarını daha da güçleştireceğini, işletmelerin dünya ülkeleriyle rekabet edilebilirliğini de son derece olumsuz etkileyeceğini ifade ederek değişikliğe karşı olduklarını ifade etmiştir.

Yine komisyonda görüşlerine başvuru TÜRMOB temsilcisi, söz konusu oran artışının Nisan 2021 ayı ortalarında gündeme gelmesinin vergide hukuki güvenlik ve öngörülebilirlik açısından sakıncalı olduğunu belirtmiş, şayet oran artışında ısrarlı olunacak ise bu değişikliğin Kurumlar Vergisi açısından birinci geçici vergi beyan ve ödeme dönemine uygulanmaması, daha sonraki dönemler için geçerli olmasını önermiştir.

Geçmişte yapılan benzeri bir düzenleme ile 2018, 2019 ve 2020 yılında kurumlar vergisi %22 olarak uygulanmıştı. Böylece Kurumlar Vergisi oranı üst üste 5 yıl boyunca %20(asıl oranı) olarak uygulanamamış olacaktır.

Komisyonadaki tartışmalar sırasında yapılan uyarılar ve Anayasa Mahkemesince geçmişte verilen yargı kararları dikkate alınarak % 25 oranının 01.07.2021 tarihinden itibaren verilmesi gereken beyannamelerden başlamak ve 01.01.2021 tarihinden itibaren başlayan vergilendirme dönemine ait kurum kazançları için geçerli olmak üzere uygulanması için kanun teklifinin yürürlük maddesinde değişiklik yapılmıştır

Covid 19 pandemisinin doğurduğu sonuçlar da dikkate alınmak suretiyle Kurumlar Vergisindeki oran değişikliğin fiscal amaçla yapılmış olduğu aşikar olmakla beraber, Ak Parti hükümetinin vergi politikasındaki tercihlerini gözden geçirmesinde yarar bulunmaktadır.

Vergide ödeme gücü ve vergi adaleti kavramları da göz önünde bulundurularak, vergilemedeki tercihlerin Covid 19 pandemi şartlarına rağmen gelirlerini ve servetlerini bu dönemde dahi artıran gerçek kişi ve kurum kazançlarının vergilendirilmesine yönelik olarak özel düzenlemelerin yapılması tarafımızca kaçınılmaz gözükmektedir.

Dış dünyada bu konuda başlayan tartışmalar ve bazı ülkelerdeki vergi yasalarındaki değişiklik çalışmaları bu olumsuz koşullara rağmen servet ve gelirlerini artıran kesimlerin, örneğin ülkemizde tüm kur değişikliğine rağmen mücbir koşullar olmasına karşın verilen hizmet alım garantilerinden vazgeçilmeden kendilerine hazineden kesintisiz ödeme yapılan kesimlerden ilave vergileme yöntemiyle kaynak sağlanmasını zorunlu kılmaktadır.

3.10 Teklifin 15. maddesinin değerlendirilmesi:

Teklifin bu maddesiyle 23/2/2017 tarihli ve 6824 sayılı Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmesi suretiyle çiftçilerin tarım kredi kooperatiflerine olan takipteki borçları yeniden yapılandırılması konusunda düzenleme yapılmaktadır.

6824 sayılı Kanuna, Tarım Kredi Kooperatifleri tarafından çiftçilere kullanılan tarımsal kredilerden 31 Aralık 2020 itibarıyla tasfiye edilecek alacaklar hesabına aktarılarak takibe alınanların yeniden yapılandırılmasına yönelik bir geçici madde eklenmektedir.

Buna göre, vadesinde ödenmediği için Tarım Kredi Kooperatifleri tarafından 31 Aralık 2020 tarihi itibarıyla takibe alınmış olan tarımsal krediler, borçluların başvurusu üzerine yeniden yapılandırılacaktır.

Yapılandırılacak borcun anapara kısmına, vadesinden yapılandırılacağı tarihe kadar (temerrüt dönemi için) yıllık yüzde 18 basit faiz uygulanacak, yapılandırma sonrası da yıllık yüzde 12 faiz alınacaktır.

Yapılandırmadan yararlanacak çiftçiler, borcun tamamını bir defada ödemek istiyorlarsa tamamını, taksitle ödemek istiyorlarsa da en az yüzde 30'unu Ekim 2021 sonuna kadar ödeyecekler, borçların kalan tutarı ise Ekim 2022'den başlamak üzere üç eşit taksitte ve her yıl Ekim ayı sonuna kadar ödenecektir.

Komisyonadaki açıklamalardan bu düzenleme kapsamına 21.186 üretici ile ilgili 891.000.000 TL. borcun yapılandırmasının girdiği ifade edilmiştir.

Tarım Kredi Kooperatiflerinden çiftçilerimizin toplamda 9.2 Milyar TL.lik kredi kullandığı, Ziraat Bankasına olan kredi borcunun ise 88.7 Milyar TL olduğu, 1.2 Milyar TL'nin takip hesaplarında bulunduğu ifade edilmiştir.

2021 yılı Şubat ayı itibarıyla çiftçilerin sadece kamu ve özel bankalara olan borcunun 96 milyar 657 milyonu kamu, 38 milyar 285 milyonu özel bankalara olmak üzere toplam 134 milyar 892 milyon TL. takipte olan borç miktarının ise 4.9 Milyar TL olduğu ifade olunmuştur.

Söz konusu düzenlemeyi tarım kesiminin içerisinde bulunduğu şartlar dikkate alındığında oldukça yetersiz bulmaktayız. Bu düzenleme yerine çiftçilerin tarım kredi kooperatiflerine, kamu ve özel bankalara olan tarımsal kredi borçlarının ana parasının tüm faiz ve gecikme faizleri silinmek suretiyle 12 eşit taksit halinde ödenmesinin sağlanması yönündeki önerimiz kabul görmemiştir.

3.11 Teklif metninin görüşülmesi sırasında Cumhuriyet Halk Partisi Milletvekillerce Ek madde ihdasını isteyen 4 adet reddedilen önerenin değerlendirilmesi

Söz konusu teklif metninin görüşülmesi sırasında Plan ve Bütçe Komisyonunun CHP'li üyeleri tarafından teklif metnine 4 adet maddenin eklenmesi yönünde verilen önergeler kabul edilmemiştir.

Bu önergelerden birincisi; 25/08/1999 tarih ve 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanunu'nun 47. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde değişiklik yapılarak "İşsizlik sigortası" tanımının kod 29 uygulanmak suretiyle işten çıkarılanları da kapsayacak şekilde düzenlenmesini öngörmekte idi.

Bu önergelerden ikincisi; yine Kod 29 uygulanmak suretiyle işten çıkarılanlar için, 25/08/1999 tarih ve 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanunu'nun 51. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde değişiklik yapılarak haklı nedenle fesih hallerinin tamamının işsizlik ödeneğine hak kazanmanın koşullarından biri olmasını sağlamaya yönelik düzenleme idi.

Bu önergelerden üçüncüsü; 11.11.2020 tarih ve 7256 sayılı Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun ilk dört maddesi kapsamında kesinleşmiş kamu alacaklarının yapılandırılması için ilgili idareye 31.01.2021 tarihine kadar başvurup ilk iki taksitini zamanında ödeyemeyen borçluların bu kanunun yayımlandığı ayın son gününe kadar ödemedikleri taksitleri ilgili idarelere başvurup ödemeleri halinde anılan kanunun hükümlerinden yararlandırılmaya devam olunmasını sağlamaya yönelik düzenleme idi.

Bu önergelerden dördüncüsü; çiftçilerin 31.12.2020 tarihi itibarıyla Tarım Kredi Kooperatiflerine, kamu ve özel bankalara olan tarımsal kredi borçları bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihi izleyen üçüncü ayın sonuna kadar Tarım Kredi Kooperatiflerine ve kamu ve özel bankalara başvuruda bulunmaları, borçların 12 eşit taksit halinde ödeneceğini taahhüt etmeleri halinde borçların tüm faiz ve gecikme cezaları silinerek sadece ana paraları tutarları alınmak suretiyle tahsilini sağlanmasını öngörmekte idi.

Dört önerge de komisyonda görev yapan çoğunluk partisi milletvekilleri ve çoğunluk partisini destekleyen 4. partinin milletvekillerinin oylarıyla reddedilmiştir.

Sonuç olarak; genel değerlendirme bölümünde açıklanan sakıncaları ve eksiklikleri içermesi, 1'nci bölümde açıklanan nedenlerle bazı maddelerinin Anayasaya aykırılık taşıması 2'nci bölümünde açıklanan nedenlerle olağan yasa yapma sürecinin dışına çıkılarak, TBMM'de ilgili komisyonlarında yeteri kadar tartışılmadan kanun teklifleriyle sadece Plan ve Bütçe Komisyonundan geçirilmek suretiyle yasa yapma alışkanlığını, genel demokratik ilkelere ve TBMM geleneklerine aykırı bulduğumuzdan teklifin bütününe; 3'üncü bölümde ayrı ayrı açıklanan nedenlerle de "Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi" nin bu şekilde kanunlaşmasına karşı olduğumuzu bildiririz.

Bülent Kuşoğlu

Ankara

Emine Gülizar Emecan

İstanbul

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Abdullatif Şener

Konya

Cavit Arı

Antalya

(Sıra Sayısı: 254)

Kamil Okyay Sındır

İzmir

MUHALEFET ŞERHİ

2/3519 esas numaralı ‘Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’ne ilişkin muhalefet şerhimiz ektedir.

Genel Değerlendirme

Türkiye’de AKP’nin 2002’den beri devreye koyduğu ve giderek tahkim ettiği otoriter neoliberal birikim rejimi tıkanmış; bu tıkanıklıkta rantiyer dağıtım mekanizmaları daha fazla devreye girerek “yandaş ağları”nı tahkim etmiştir. Bir yandan iktidarın bu yönelimi diğer yandan neoliberal birikim rejiminin tıkanması, rant ve iktidarın sürdürülmesi için halka baskı yapılmasını ardı sıra getirmiştir. Dolayısıyla Türkiye’nin gençleri, işsizleri, esnafı, kadınları, yani yüzde 99’u hem küresel hem ulusal birikim rejimlerinin üst üste bindirdiği yükler hem de otoriter baskı mekanizmaları ile karşılaşmıştır.

Türkiye’nin AKP iktidarı ile adım adım derinleşen ekonomik krize siyasi krizlerin eklendiği bir momente vardığında, Covid-19 pandemisi tüm yerküreye yayılmıştır. Bu yayılım ile birlikte iktisadi etkinlikler durma noktasına gelmiş, sağlık ve ekonomi tüm dünya halklarının ortak gündemi haline gelmiştir. Öte yandan dünyadaki eşitsizlikler her zamankinden daha fazla görünür olmuş, temel hakların sunumunun özelleştirilmesinin yarattığı facia tablosunun boyaları dökülmeye başlamıştır.

2020 yılı Mart ayı ile Türkiye’de devreye konan pandemi önlemleri kapsamında, AKP iktidarı ne halkın sağlığını koruyabilmiş ne de halka ekonomik güvenceler verebilmiştir. Bir yönetememe durumuna eklenen “yandaş ağları” için krizi fırsata çevirme doymazlığı, 2021 yılı Nisan ayı itibariyle bir felaket tablosunu; yapısal krizler silsilesini var etmiştir.

Böylesi bir dönemde, TBMM’ye gönderilen 2-3519 Sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi, sorunlara çözüm bulmak bir tarafa; AKP iktidarının yönetememe durumuna ve sorunları çözmeye kapasitesinin bulunmadığına dair bir MR niteliği taşımaktadır.

Öncelikle kanun teklifi, 22 milyonu aşan sayıda icra dosyası bulunmakta iken, icrada bulunan yurttaş ve esnafın bu sorununu çözmeye yönelik bir düzenleme getirmek yerine icra krizini derinleştirecek palyatif çözümler peşinde koşmaktadır. Yani her dört kişiden biri

ırcalık iken kanun teklifi, ırcalık yurttaş ve esnaf sayısını azaltacak bir düzenleme yapmaktan uzaktır.

Öte yandan yıllardır halktan alınan vergilerden oluşan güvenceler günbegün erimektedir. İktidar, Merkez Bankasındaki 128 milyar doların nerede olduğuna, Merkez Bankası başkanının görevden alınması ile oluşan 6,1 milyar dolarlık haksız kazancı kimlerin yaptığına dair sorulara cevap veremez iken, 10 milyonu aşan işsizde destek vermek yerine işsizlik fonunu sermaye sınıfının yükünün azaltılmasına harcamak istemektedir. Türkiye’de işsizlik tarihte görülmedik düzeylere ulaşmasına rağmen iktidarın sermayeyi, işsizlik fonu üzerinden, yasaları hiçe sayarak desteklemesi onun ne denli acz içinde olduğunu göstermektedir.

Bu kanun teklifinde bir başka acizyet örneği daha bulunmaktadır. Buna göre ücretsiz izin desteği aylık 47 TL’den 50 TL’ye çıkarılmaktadır. Ücretsiz izne ayrılmış bir emekçiye aylık görülen ek artış sadece 3 TL’dir. Bu emekçinin dört kişilik bir haneye gelir getirdiğini düşündüğümüzde aylık kişi başı artış sadece 75 Kuruş olmaktadır. İktidar ve mensuplarına ait her gün yeni bir haksız kazanç, israf, çoklu maaş örneği ortaya çıkarken emekçi ve hanesine layık görülen aylık 75 kuruşluk artış hem iktidar kibrinin hem insafsızlığın hem hukuksuzluğun hem de halktan kopukluğun işaretidir.

Türkiye’de felaket tablosunun en bariz mukayesesi şudur: Ücretsiz izne ayrılan birinin hanesine günlük 2,5 kuruş layık görülürken, tek adam için yapılan Sarayın günlük harcaması 10 milyon TL’dir. Yani halkın hanesine layık görüleninin yaklaşık 40 milyon kat fazlası Saraya layık görülmektedir.

Kuşkusuz ki, tarihte bu işaretleri vermiş her iktidar için sonun yakın olduğu sayısız defa deneyimlenmiştir.

AKP ülkenin yönetilemediği, lüks-israf-vurgun düzeni olduğu bir dönemde iktidara gelmiş; iktidarlaşmış, karunlaşmış, devletleşmiştir. Bu yüzden de en yakın zamanda Türkiye halkları, hikayesi kalmamış, dar çıkar gruplarının, oligarşik kamu mensuplarının iktidarı olan AKP’den kurtulacaktır.

Torba Yasa Yöntemi Yasama Etiğini Ayaklar Altına Alıyor

2/3519 Sayılı yasa teklifi, 9 farklı yasada değişiklik öngören bir torba yasadır. Birbiriyle alakasız farklı kanunlarda düzenlemeler getiren torba yasalar, her zaman ifade

ettiğimiz gibi “yasama kurnazlığı”nın bir ifadesidir. Çünkü torba yasalar pek çok alanda düzenlemeler içerdiğinden tartışmalı düzenlemelerle, daha az itiraz edilebilecek düzenlemeleri aynı anda içerebiliyor. Dolayısıyla torba yasa tekniği, Roma Hukuku’ndan bu yana gelen evrensel hukuk ilkelerinin de ihlali. Çünkü hiç kimse farklı alanlara ilişkin düzenlemeler içeren bir metne, tek bir görüş sunmaya zorlanamaz. Oysa torba yasalar tam da bunu yapmaktadır. Öte yandan torba yasalar, yasama kalitesini de düşürmektedir. Çünkü torba yasalar, müzakereci yasa yapım süreçlerine imkan vermeyen bir mahiyettedir.

Örneğin 2/3519 Sayılı bu torba yasada da Plan ve Bütçe Komisyonu’nun uzmanlık alanına girmeyen düzenlemeler yer almaktadır. Teklifin 9. ve 10. maddeleri esasen Adalet Komisyonu’nun uzmanlık alanına girmektedir. Tutuklu ve hükümlülerin iletişim hakkına ilişkin düzenlemeler getiren maddelerin bu yasa teklifinde yer almaması gerekir. Ancak tabiri caizse “madem torba yasa getiriliyor, bu düzenlemeler de arada kaynasın” mantığıyla Plan ve Bütçe Komisyonu uzmanı olmadığı bir alanda düzenleme yapmaya zorlanmaktadır. Dolayısıyla tekrar vurgulamak gerekir ki torba kanun yönteminde ısrar etmek, yasama etiğini ayaklar altına almaktır.

AKP-MHP Koalisyonu Toplumsal Hayattan Kopmuş Durumda

Yasama etiğini ayaklar altına alarak getirilen bu torba yasa, ülke gündemiyle ve halkın sorunlarıyla ilgisi olmayan bir torba yasadır. Pandemide 3. dalga sert bir biçimde yaşanırken, getirilen bu torba yasa, AKP-MHP koalisyonunun toplumsal gerçeklikten nasıl koptuğunu net bir biçimde göstermektedir. Açıktır ki AKP-MHP Koalisyonu, “toplumsal derealizasyon” süreci yaşamakta, toplumsal hayatın gerçekleri ile bağının olmadığını göstermektedir. Saraylardan siyaset ve torba yasa dizayn edenler, yurttaşların gerçek gündeminden bihaberler. Toplumsal gerçeklerden kopmuş durumdadır. Oysa toplum, geçim derdiyle uğraşmaktadır. İşsizlik almış başını gitmiştir. İğneden ipliğe her şeye neredeyse her gün zam yapılmaktadır. Esnaf gününü siftohsız kapatmaktadır. Her geçen gün pek çok işletme kapısına kilit vurmaktadır. Yoksulluk ve sefalet her yanı sarmış durumdadır. Ancak bu torba yasa, sanki hiç bunlar yokmuş gibi başka bir telden çalmaktadır. Toplumun acil sorunları çözüm beklerken AKP-MHP Koalisyonu, toplumun hiçbir sorununa temas dahi etmeyen bir torba yasayı Plan ve Bütçe Komisyonu’nun gündemine getirebilmiştir.

Torbadan Emekçilere 3 Lira Çıktı!

Türkiye tarihinin en büyük iş ve istihdam kaybı yaşanırken AKP-MHP Koalisyonu bambaşka bir gündemle torba yasa hazırlıyor. Emekçiler, kısa çalışma ödeneğinin uzatılmasını, asgari ücretten vergi kesilmemesini, Kod 29 uygulamasının suiistimal edilmesinin önüne geçilmesi gibi acil sorunlarına çözüm beklerken 2/3519 sayılı yasa teklifi bu taleplerin yanından dahi geçmiyor. Hatta, yurttaşların ekonomik sorunlarıyla ilgisi olmayan bu torba yasa, emeğiyle geçinen milyonlarca insanla adeta dalga geçiyor. Bu torba yasadaki emekçilerin payına 3 lira düşmüştür. Pandemi döneminde uygulanmaya başlanan “nakdi ücret desteği” 47 liradan 50 liraya çıkarılıyor! Bilindiği üzere, 4447 Sayılı Kanun’un geçici 24. maddesi kapsamındaki kişilere ücretsiz izne çıkarıldıkları veya işsiz kaldıkları dönem için İşsizlik Sigortası Fonu’ndan ve İŞKUR tarafından günlük 47 lira ödeme yapılıyordu. Ücretsiz izne çıkarılan işçilere yapılan bu ödeme, 3 TL artışla 50 TL’ye çıkarılmak isteniyor. Buna göre ücretsiz izne çıkarılan kişilere aylık bin 500 TL verilecek. Oysa Türk-İş’in araştırmasına göre dört kişilik bir ailenin 2021 yılının şubat ayı için aylık sınırı 2 bin 719 lira. Dolayısıyla bu torba yasa teklifiyle AKP-MHP Koalisyonu, ücretsiz izindeki işçiyi adeta açlığa terk etmektedir.

İşsizlik Sigortası Fonu Sermayenin İşgalinde

Ücretsiz izne çıkarılan işçilere günlük 50 lirayı reva gören bu torba yasa teklifi, sermayenin İşsizlik Sigortası Fonu’ndaki işgalini güçlendirerek devam ettirmek istemektedir. Teklifte yer alan düzenlemeye göre, yiyecek ve içecek sektöründe çalışanların Nisan ve Mayıs aylarındaki işveren sigorta primleri İşsizlik Sigortası Fonu’ndan karşılanacaktır. İşsizlik Sigortası Fonu, yapılan yasal değişikliklerle, isminin aksine bir biçimde suiistimal edilerek hükümet tarafından uzunca bir süredir kullanılıyor. AKP-MHP Koalisyonu, İşsizlik Sigortası Fonu’nu sermayenin talanına açmış durumda. Artık karları düşen sermayeye fondan doğrudan kar transferi yapılması dahi kimseyi şaşırtmayacaktır. Hazine’den karşılanması gereken pek çok gider İşsizlik Fonu’ndan karşılanmaktadır. Öyle ki İşsizlik Sigortası Fonu’nun büyüklüğü Mart 2021 itibarıyla beş yıl sonra ilk kez 100 milyar liranın altına inerek yaklaşık 93 milyar lira olmuştur. Yapılan hesaplamalara göre 20 yılda biriken fon varlığının neredeyse üçte biri, son bir yılda tüketilmiştir. DİSK’in yaptığı açıklamaya göre son dört yılda yani 2017-2021 yılları arasında fondan işverenlere yapılan destek 51 milyar liradır! İşsizlik Sigortası Fonu emeğiyle geçinen işçilerindir. Fon sadece işçiler ve işsizler için kullanılabilir. İşsizlik Sigortası Fonu’ndaki sermaye işgaline derhal son verilmelidir.

Radikal ve Kapsamlı Bir Vergi Reformu Şarttır

Ekonomiye sermayenin gözüyle bakan AKP-MHP Koalisyonu, yalnızca İşsizlik Fonu'nun kullanılmasında değil, vergilendirmede de emekçilerin aleyhine bir sistemi savunmaktadır. Ülkede en çok vergiyi emeğiyle geçinen yurttaşlar ödemektedir. Bu torba yasa teklifinde kurumlar vergisi oranının iki yıl için yeniden düzenlenmesine ilişkin hükümler vardır. Şayet vergilendirme politikalarından düzenlemeler yapılacaksa, ülkede vergi adaletinin sağlanması için tüm vergi sistemi baştan ele alınmalıdır. “Çok kazananın çok, az kazananın az” vergi ilkeleri başta olmak üzere radikal bir vergi reformu yapılmalıdır. Asgari ücretten ne gelir vergisi ne de damga vergisi alınmamalıdır. Toplam vergi gelirleri içerisinde oldukça yüksek bir paya sahip olan dolaylı vergilerin payı, vergi adaletinin sağlanması için düşürülmelidir. Ülkede gerçekten vergi adaleti sağlanmalıdır. Bunun için de, bu torba yasadaki gibi kurumlar vergisi oranının birkaç puanlık değiştirilmesi gibi hiçbir derde deva olmayan düzenlemelere değil, ülkedeki tüm vergi sisteminin yapısal olarak radikal ve kapsamlı bir biçimde yeniden düzenlenmesine ihtiyaç vardır.

Baskı Politikalarında Yeni Pencere Cezaevlerinde Hayata Geçiriliyor: Tutuklu ve Hükümlülerin İletişimlerini İzlenecek!

Son olarak bu torba yasada niçin yer aldığına akıl sır ermeyen bir düzenlemeden de söz etmek gerekir. Yasa teklifinde yer alan düzenlemeye göre, mahpuslar artık e-posta yoluyla haberleşecek, mektup ve görüşmeleri de kayıt altına alınacak. E-postalar eğer herhangi bir soruşturma ve kovuşturmayla konu edilmemişse en geç 1 yıl sonra silinecek. Yine, Kapalı Ceza İnfaz Kurumları'ndaki hükümlülerin ziyaretçileriyle (eşi, üçüncü dereceye kadar kan ve kayın hısımları ile vasisi veya kayyumu) yaptığı görüşmeler, dinlenebilecek ve kaydedilebilecek. Kayıtlar, eğer herhangi bir soruşturma ve kovuşturmayla konu edilmemişse yine en geç 1 yıl sonra silinecek. Açıktır ki AKP-MHP Koalisyonu ülkenin tümünde kurduğu *Big Brother* sistemini, bu kez tutuklu ve hükümlülerin haberleşme haklarını da içine alacak şekilde genişletmek istemektedir. Bu denetim arzusu, temel insan haklarına tamamen aykırıdır. Mahpusların iletişim ve haberleşme haklarının önündeki engellerin kaldırılması gerekirken denetime ve izlemeye alınmasını içeren bir düzenlemeye gitmek asla kabul edilemez.

HDP olarak işbu kanun teklifi kapsamında, komisyon aşamasında çeşitli önerilerle hem yasama tekniği ve dolayısıyla kanunun meşruluk derecesini düzeltmek hem de halkın

sorunlarının teklif kapsamında olabildiğince çözümünü için çeşitli değişiklikler sunduk. Bu önergelerle:

- 50 TL’lik ücretsiz izin desteğinin 100 TL’ye çıkarılmasını talep ettik. Böylece işçilerin pandemiden en az şekilde etkilenmesi için muhalefet ettik.
- Çiftçilerin borçlarının 50.000 TL’ye kadar olan kısmının silinmesi gerektiğine dair önerge sunduk.
- Cezaevlerine ilişkin iki maddede gerçekleştirilmek istenen düzenlemelerin tekliften çıkarılarak Adalet Komisyonunda görüşülmesini önerdik.

Fakat tüm bu önergelerimiz AKP-MHP işbirliği ile ret edildi. Böylece emekçi karşıtı baskıcı politikalarda iktidar ısrarı bir kez daha ortaya çıktı.

Madde Değerlendirmeleri

Madde 1-5

Kamu otoritesinin kamu alacağını zamanında tahsil edememesi sebebiyle vatandaşların mallarını icra yoluyla satışa çıkararak alacağını tahsil etmesi yöntemi demokratik ülkelerde karşılaşılan bir durum olmamakla birlikte Türkiye’de maalesef ki çok yaygın bir şekilde kullanılmaktadır.

Bu düzenlemeye ilişkin temel sorunlardan bir tanesi, ekonominin yapısal sorunlarını çözmek yerine, tarihin en yüksek icra dosyası sayısına ulaşıldığı bugünlerde, kamunun icra daireleri aracılığıyla vatandaşların banka hesaplarına, evlerine, arabalarına, mallarına ve haczedilebilir her türlü varlığına el koymaya, haczetmeye yönelik yeni bir düzenleme getirmesidir. Sorunu ortaya çıkaran sebepleri irdelemeden ve bunlara dair yeni çözüm yolları ortaya koymadan yapılan bu tarz palyatif düzenlemeler, sorunları çözemeyeceği gibi aksine sorunların büyümesine katkı sunacaktır.

Pandemi döneminde yaşanan ağır işsizliğin gölgesinde kamunun vatandaşların malına haciz yoluyla el koyması sosyal devletin görev ve sorumlulukları açısından da kabul edilebilir değildir. Bunun için kamu ile vatandaş arasındaki borç-alacak ilişkisini/sorununu icra aşamasına götürmeden çözecek yapısal reformlar yapmak gerekmektedir. Çünkü pandemi

döneminde devlet, sosyal devletin gereği olarak, en temel ihtiyaçlarını dahi karşılamakta zorlanan vatandaşlara doğrudan gelir desteği sağlamak yerine vatandaşları borçlanmaya yönlendirmiş, işyerlerinin kapanması sonrasında daha da artan işsizlikle birlikte vatandaşlar temel ihtiyaçlarını karşılamak için bile kredi kullanmak zorunda kalmışlardır.

Bütün bu süreçlerinin sonucunda ise, borçlarını ödeyemez duruma gelen vatandaşlar, yeni icra dosyalarıyla muhatap olmak zorunda kalmışlardır. Bu gibi sebeplerle bütün kamu alacaklarının özgün koşullar dikkate alınmadan haciz kapsamına alınması, sorunu çözmek yerine kamu alacağının/haczin şekil şartlarına yönelik düzenlemeler yapmak makul değildir. Toplumun önemli bir kısmını ilgilendiren, 22 milyonun üzerinde icra dosyasının olduğu günümüzde, bu tarz düzenlemelerin torba yasayla düzenlenmesinden çok yapısal bir reformla meseleyi sosyal, ekonomik ve siyasal boyutuyla ele alan bir şekilde düzenlenmesi gerekmektedir.

Ayrıca bunların dışında düzenleme hem vatandaşın satışa konu olan malın hak ettiği değeri bulabilmesi için hem kamunun faydasını hem de vatandaşın yani borçlunun, yani zor duruma düşen vatandaşın, hakkını dikkate almak gerekmektedir. Bunların yanı sıra maddede yer alan ‘*Muhafazası tehlikeli ve masraflı mal*’ ne olduğuna dair sınırların da belirlenmesi gerekmektedir, zira bu konuda maddede netlik bulunmamaktadır. Ayrıca bir malın satışının gerçekleşmesinin iki sonucu vardır; bunlardan birincisi, kamunun alacağını tahsil etmesi yani hacze konu gayrimenkulün veya haczedilen malın satışında parayı, alacağını, alabilecek düzeyde satış rakamına ulaşması; ikincisi, borçlunun satılan malından borcunu karşılayabilmesidir. Bu ikisi arasındaki dengenin sağlanması gerekmektedir. Söz konusu işlem sonrasında kamu alacağını almış, en azından borçlu da satışa konu olan malının satışı sonrası borcunu ödemiş olma hakkına sahip olmalıdır. Bunun için söz konusu malın değerinin piyasa değerine göre belirlenmesi ve vatandaşın bir zarara uğramaması için gerekli önlemler alınmalıdır. Bu durumda da ‘malın kıymet takdirinin’ kimin tarafından belirlendiği önem taşımaktadır. Ancak düzenlemede ilgili idarenin, alacaklı amme idaresinin, satış komisyonu oluşturmasına karar vermektedir. Kıymet takdirini yapacak komisyonun alacaklı amme idaresince belirlenmesi vatandaşlar açısından sorunlar doğuracağı gibi mağduriyetlere de sebep olabilecektir. Bu sebeple hem insanların hacze düşmesine sebep olan koşullar ortadan kaldırmayan hem de hacze konu malın değerinin yalnızca amme idaresinin belirlediği bir komisyon tarafından belirlenmesine olanak sağlayan bu madde sorunları ortadan kaldırabilecek yeterli düzenlemeleri içermemektedir.

Madde 6-7

6. maddede yapılan değişiklik ile yiyecek ve içecek hizmeti sektöründe faaliyet gösteren işyerlerinde alışanların Nisan ve Mayıs aylarına ilişkin sosyal güvenlik primlerinin İşsizlik Fonu'ndan karşılanması ve yine bu sektörde çalışıp Nisan ve Mayıs aylarında aylıksız izne ayrılanlara günlük 50 TL (aylık 1500 TL) deme yapılması amaçlanmaktadır. Ayrıca hali hazırda nakdi ücret desteği alan kişiler için de destek tutarı 50 TL'ye çıkarılmaktadır.

7. madde ile, yiyecek ve içecek hizmeti sektöründe faaliyet gösteren işyerlerinde 2021 yılı en az Mart itibariyle Nisan ve Mayıs aylarında fiilen çalıştırılanların istihdamının desteklenmesi düzenlenmeye çalışılmaktadır. Bu kapsamda, 2021 yılı Nisan ve Mayıs ayları için prime esas kazanç alt sınırı üzerinden hesaplanan sigortalı ve işveren hissesi primlerinin tamamının, bu işverenlerin Sosyal Güvenlik Kurumu'na ödeyecekleri tüm primlerden mahsup edilmek suretiyle İşsizlik Sigortası Fonu'ndan karşılanması amaçlanmaktadır.

Teklifteki 7. madde, 6. madde ile ilişkilidir. Maddeye göre yiyecek, içecek sektöründeki işyerlerine istihdamın desteklenmesi amacıyla Nisan ve Mayıs ayları için prim desteği verilecektir. Bu işyerlerinin sigortalı ve işveren hissesi primlerinin tamamı, işverenlerin SGK'ya ödeyecekleri tüm primlerinden mahsup edilmek suretiyle İşsizlik Sigortası Fonu'ndan karşılanacaktır. Bu neri ile, İşsizlik Sigortası Fonu çalışmaya devam ettikleri halde kısa zamanlı çalışma deneği adı altında işverenlerin yararına olacak şekilde kullanıldıktan sonra şimdi yine işçilerin fonu işverenlerin ödemesi gereken prim ve vergilere kullanılacaktır. İşverenler ve kk esnaf için bir ekonomik destek planı sunulmadığından, gerekli kaynak bçeden yaratılmadığından, İşsizlik Fonu yine işçiler için değil işverenler için kullanılacaktır. Bütün bunlar olurken işçiler işsizlik maaşı alamayacak, kısa zamanlı çalışma ödeneğinden faydalanamayacak, zorunlu ücretsiz izine çıkarılıp açlık sınırının yarısına denk gelecek bir miktar demeyeyle hayatta kalmaya zorlanacak.

Yiyecek içecek hizmeti sektörü çalışanları pandemiden en büyük yara alan kesimlerdendir. Sektör emekçileri ve esnafı 15 Mart 2020 genelgesi itibariyle aylarca çalışmamıştır. Kafe-lokanta-bar esnafı değil çalışanlarının maaşlarını ve kiralarını ödemek, vergi borçlarını ve stopaj giderlerini bile ödeyemeyecek durumdadır. Bu durum sayısız insanın işsiz veya gelirsiz kalması ve borçlanarak yoksullaşması demektir. Kısa zamanlı çalışma ödeneğinin de herhangi bir alternatif sosyal/ekonomik destek paketi sunulmadan kaldırılmasıyla birlikte kafe-lokanta-bar esnafı, çalışanları, tedarikçileri ve bu kişilerin aileleri gelirsizliğe, çaresizliğe ve açlığa itilmektedir. İşverenler iş yerlerini aamayacakları ve Kısa zamanlı çalışma deneği'den de faydalanamayacakları için çalışanlarının birçoğunu sözde

"işten çıkarmayıp" ücretsiz izine çıkaracaktır. Ücretsiz izine ayrılan çalışanların, hak etmiş olsalar dahi, işten çıkarılmadıkları için alabilecekleri bir işsizlik maaşı yoktur. Üstelik, kayıt dışı istihdamın oldukça yaygın olduğu bu sektörde kayıt dışı çalışan emekçilerin artık 13 ayı aşan pandemi sürecinde faydalanabilecekleri bir destek paketi hiç olmamıştır.

Ücretsiz izne çıkarılan işçilere nakdi ücret desteği olarak pandeminin ilk zamanlarında günlük 39 TL ödenirken bu ücret sonradan 47 TL'ye çıkartılmıştı. Bu teklif ile bu miktar 3 TL artışla 50 TL'ye çıkarılması önerilmektedir. Buna göre ücretsiz izne çıkarılan kişilere aylık 1500 TL verilecektir. 1500 TL açıklanan son rakamlara göre açıklık sınırın nerdeyse yarısı kadar bir miktardır. Üstelik bunun için bu işçilerin "nakdi ücret desteğinden yararlanmıyor olmaları" şartı aranacaktır. Açıktır ki zorla ücretsiz izne çıkartılan emekçiler açıklıkla sınılanacaktır.

Türkiye'de süren derin ekonomik kriz, pandeminin başlamasıyla katmerlenmiştir. Türkiye'deki yüksek enflasyon ve temel tüketim mallarındaki artış hesaba katıldığında, Ücretsiz İzin Ödeneği miktarını, "günlük 50 TL" olarak belirlemenin kabul edilir yanı olmadığı açıktır. Mevcut teklifte yer alan 50 TL, ücretsiz izin ödeneği ile geçinmek durumunda kalan bir ailenin karnını doyurmasına bile yetmeyecek kadar azdır. Bu nedenle, ücretsiz izne çıkarılan çalışanların, pandemide temel ihtiyaçlarını karşılayabilmeleri adına Ücretsiz İzin Ödeneği, günlük 100 TL'ye çıkarılmalıdır.

İşsizlik Sigortası Fonu'ndan salgın döneminde 2020 yılı içinde; ücretsiz izne çıkarılan 2,3 milyon işçiye toplam olarak 6,5 milyar TL nakdi ücret desteği patronlara ise bu miktarın 3 katı tutarında, 18 milyar TL destek ve teşvik ödemesi adı altında kaynak aktarılmıştır. 3 milyon 582 bin 455 işçi kısa çalışma ödeneği ve 2 milyon 216 bin 622 işçi nakdi ücret desteği olmak üzere toplam 5 milyon 799 bin 77 işçiye ulaşmıştır. İşsizlik Sigortası Fonu'nda halen kaynak bulunmaktadır. Fon'un mevcut kaynakları ile en az bir yıl daha kısa zamanlı çalışma ödeneği uygulamasına devam edilmesi mümkündür. Dahası işveren teşviklerine son verilip bu kaynaklar işçiler için kullanılacak olursa Fon kaynakları büyük ölçüde korunarak kısa çalışma ödemelerine devam edebilir.

İşsizlik Sigortası Fonu'ndan patronlara ödeme yapılması acilen durdurulmalı, küçük ölçekli işletmelere destek ve teşvik ödemelerinin devam ettirilmesi için bütçeden yeni bir ödenek çıkartılmalıdır. İşsizlik Sigortası Fonu'nun kaynakları işçiler için kullanılmalı, kısa zamanlı çalışma ödeneği devam edilmeli, aylıksız izne ayrılanlara günlük 100 TL (aylık 3000 TL) ödeme yapılmalıdır.

Madde 8

Maddeyle, 4760 sayılı Kanuna ekli (III) sayılı liste kapsamındaki malların komisyoncular vasıtasıyla veya konsinyasyon suretiyle satışında imalatçı tarafından bu malların komisyoncuya veya konsinye işletmelere verildiği anda vergilendirilmesi amaçlanmaktadır. Pandemi sürecinde bütün dünya ülkeleri artan gelir ve servet eşitsizliğine dair vergi yükünü hafifletirken AKP iktidarı yapısal vergi politikası değişikliği yerine makyajlara başvurmakta, halkın cebindeki sifıra göz dikmektedir.

Madde 9-10

Teklifin 9. maddesinde, ceza infaz kurumlarında hükümlülerin taleplerine göre elektronik yöntemlerle de mektup alıp gönderebilmeleri ve elektronik mektupların kayıt altına alınıp, 1 yıl boyunca saklanabilmesi düzenlenmektedir. Ceza infaz kurumlarındaki hükümlüler tarafından gönderilen veya hükümlüye gelen mektup, faks ve telgrafların elektronik olarak kayıtlı tutulması ve saklanması, kişi mahremiyetinin alenen ihlalidir. Bu düzenlemenin, ceza infaz kurumlarındaki yetkililer veyahut görevliler tarafından keyfiyete dönük, kötü niyetli bir uygulamaya dönüşmesinin nasıl engelleneceği konusu tüm ısrarlı sorularımıza rağmen cevapsız bırakılmaktadır.

Teklifin 10. maddesiyle ise kapalı ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlülerin aileleriyle, akraba ve yakınlarıyla yaptıkları tüm görüşmelerin, kurum yönetimi tarafından dinlenebilmesi, kaydedilebilmesi ve 1 yıl boyunca saklanabilmesi düzenlenmektedir. Evrensel olarak kabul edilen aile ve özel hayatın gizliliği ilkelerinin ihlali anlamına gelen bu düzenlemeler, hükümlünün ve hükümlü yakınlarının kişisel ve sosyal haklarının da ihlali anlamına gelecek, çoklu hak ihlallerine alenen kapı aralayacaktır.

Hükümlünün aile ve yakınlarıyla görüşmesinin kamera ile izlenmesi ve kaydedilmesi, fiiliyatta aile hayatının ve sosyal hayatın kontrol altında tutularak engellenmesi anlamına gelecektir. Bu durum, halihazırda ailesiyle zorluklarla görüşen hükümlülerin, kamera kaydı baskısıyla kendilerini zorunlu bir fiili izolasyona tabii tutmalarına dönüşecektir. Görüşlerin izlenebilmesi ve kayıt altına alınması, aynı zamanda ceza infaz kurumunda vuku bulabilecek hak ihlallerinin tespit ve cezalandırılmasının da önüne geçebilecek bir uygulamadır. Zira kapalı ceza infaz kurumlarında hak ihlaline maruz kalan hükümlüler, yaşadıkları ihlal

durumunu ve çeşitli sorunlarını, kayıt altına alındığını bile bile ziyarete gelen yakınlarına anlatamayacak, kamerayla kaydediliyor olma baskısı altında aile ve yakınlarıyla sorunlarını paylaşamayacaktır. Bunun, aynı zamanda ayrımcılık, fişleme ve hak ihlallerine dönük cezasızlık olgularının hukuksal bir zeminde hayata geçirilmesi anlamına gelebileceği de açıkça ortadadır.

AKP iktidarıyla birlikte, yasama usulünün karakteristiğine dönüştürülen torba yasalarla milyonlarca yurttaşımızı ilgilendiren ve önemli sonuçlar yaratacak konular; ilgili komisyonların görüşüne dahi sunulmadan alelacele Plan Bütçe Komisyonu'na sunulmakta, derinlemesine tartışılmadan ve etki analizleri olmaksızın, kanunlaşması için Genel Kurul'a sevk edilmektedir. Ceza infaz kurumlarında bulunan yüzbinlerce hükümlüyü ve ailelerini ilgilendiren konuların bir torba yasa içine konulup, alelacele görüşülüp, oldu bittiye getirilmek istenmesi tam da bu torba yasa mantığının mahsulüdür.

Öncelikle; ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlülerin haberleşme ve görüşme usullerini ilgilendiren bu düzenlemelerin; çeşitli sivil toplum kuruluşlarından temsilcilerin katılımı sağlanarak ve görüşleri alınarak, ilgili ihtisas komisyonlarında ve esas olarak Adalet Komisyonu'nda görüşülmesi gerekirdi. Torba yasada yer alan söz konusu her iki madde de hükümlünün haberleşme, özel hayatın gizliliği gibi haklarını yok sayan, kişi hakları ve sosyal haklarına büyük zarar verecek olan; hükümlüyü, sürekli izlendiği hissiyle pasifleştirecek ve özne olmaktan çıkaracak nitelikte düzenlemelerdir. Anlaşılan o ki istibdat rejimi, bu düzenleme aracılığıyla, cezaevindeki mahpusların mahremiyetlerine ve aileleriyle ilişkilerine de müdahalede bulunmak niyetindedir.

Yapılması gereken; pandemiyle birlikte kaldırılan açık görüşlerin bir an evvel gerekli tedbirlerin alınması suretiyle yeniden başlatılması, telefon görüşmelerinde yaşanan sıkıntıların giderilmesi, hak ihlallerinin önüne geçmek adına cezaevlerinin daha sıkı denetlenmesi ve başta çıplak arama, kelepçeli muayene, sağlığa erişim hakkı, haberleşme hakkı, mahpuslar hakkında yapılan haksız soruşturmalar, haksız yere verilen disiplin cezaları başta olmak üzere her türlü hak ihlaliyle daha etkili mücadele edilmesidir. Ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlülerin haberleşme haklarını gerçek anlamda iyileştirecek olanın; yoğun biçimde başvuru konusu edilen, mahpusların ailelerine yakın ceza infaz kurumlarına nakil işlemlerinin gerçekleştirilmesi, bu sayede hükümlü ve ailelerinin mevcut halden daha fazla birbirini görme şansının yaratılması ve haberleşme hakkının sağlanması olduğunu hatırlatıyoruz. Bunun

sağlanması durumunda, ceza infaz kurumunda tutulan kişinin toplumdaki tamamıyla izole edilmesinin önüne geçilmiş olacağına altını çiziyoruz.

Komisyon görüşmelerinde, söz konusu iki maddenin teklif metninden çıkarılması adına verdiğimiz öneriler AKP-MHP milletvekillerinin oylarıyla reddedilerek, kabul edilmemiştir. HDP olarak, bu baskı rejimi düzenlemelerine karşı olduğumuzu, ceza infaz kurumlarında tutulan hükümlülerin haklarının gasp edilmesine, mahremiyetlerinin yok sayılmasına karşı mücadelemizin süreceğini bir kez daha ifade ediyoruz.

Madde 11-12

Madde 11 ile; Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nda değişiklik yapılarak, iş kazası, meslek hastalığı, hastalık ve analık hallerinde ödenecek olan geçici iş göremezlik ödeneğinin hesaplanmasında dikkate alınan 3 aylık dönemin, 12 aya çıkarılması düzenlenmektedir. Düzenlemeye göre; iş göremezliğin başladığı tarihten önceki son 1 yıl içerisinde 180 günden az, kısa vadeli sigorta primi bildirilmiş olanlara, hastalık ve analık halinde ödeneğe esas tutulacak günlük kazanç, iş göremezliğin başladığı tarihteki günlük prime esas kazanç alt sınırının 2 katını geçemeyecektir.

Teklifin 12. maddesinde ise prim teşviki, destek ve indirimlerinden yararlanılabileceği halde yararlanılmayan dönemler için geriye yönelik prim teşviki, destek ve indirimlerden yararlanılamayacağı düzenlenmektedir.

Bilindiği üzere işçilerin özlük haklarını tahrip eden bir usulsüzlük olarak, işveren tarafından yapılan sahte beyanlarla işçilerin maaşının 'düşük gösterilmesi' son derece yaygın bir sorundur. İşverenlerin kamuya dönük suistimalini ortadan kaldırmak adına, işçinin geçici iş göremezlik ödeneğini olduğundan daha da düşük hale getirecek bir düzenlemeyi hayata geçirmek, en basit haliyle işverene değil, işçiye yaptırımında bulunmak anlamına gelecektir. Bu düzenleme ile "rapor ücreti" olarak da bilinen geçici iş göremezlik ödeneğinin hesaplanmasında nazara alınan sürenin 3 aydan 12 aya çıkarılması, işçileri mağdur etmekten, iş göremezlik durumunda hak ettikleri alacaklarının miktarını düşürmekten başka bir sonuç yaratmayacaktır.

Bu düzenlemenin bu haliyle kabul edilebilir olmadığı açıktır. Yapılması gereken; işverenin sahte beyanda bulunarak usulsüzlük yapmasının önüne geçecek sorunu kaynağında çözen

kapsamlı reformları ve yasal altyapıyı hayata geçirmek ve işçilerin geçici iş göremezlik ödeneği aldıkları zor günlerinde hak ettikleri ücretin azalmasının önüne geçecek hakkaniyetli düzenlemeler yapmaktır. Bu anlamda bu teklifte sunulan “12 aylık dönem” koşulunun işçinin ödeneğinde haksız bir azalmaya neden olacağı için kabul edilmesi mümkün değildir.

Teklifin 12. maddesinde düzenlenen geriye dönük kazanılmış haklardan faydalanmanın hakkı ortadan kaldırması da haksızlıkla malul bir düzenleme olacaktır. Kazanılmış haktan faydalanma süresinin uzun tutulmasıyla bu anlamda yaşanabilecek mağduriyetlerin önüne geçilmiş olacaktır.

HDP olarak, Sosyal Güvenlik Kurumu’nun uygulama ve denetim eksikliklerinden doğan çeşitli usulsüzlüklerin engellenmesi adı altında, işçinin ücret hakkı bakımından hak kaybına uğratılarak dezavantajlı duruma getirilmesini ve kazanılmış hakkın süre kıstası konularak ortadan kaldırılmasını kabul etmiyoruz. Bu bakımdan etki analizi sunulmadan, işçinin yaşayacağı hak kaybı görmezden gelinerek sunulan bu maddelerin yasa teklifinden çıkarılması gerektiğini ifade ediyoruz.

HDP olarak, çalışanların tüm haklarını savunmaya ve adaletsizliklere karşı mücadele etmeye devam edeceğiz. Yapılması gerekenin ileriye götürecek reformlar olduğunu, işçinin bilhassa günümüz koşullarında hem özlük hem de çalışma hakları bakımından kırılgan bir durumda olduğunu hatırlatıyor ve bu açıdan her daim korunması gerekliliğini bir kez daha tekrarlıyoruz.

Madde 13

13. madde ile yüzde 20 olan kurumlar vergisi oranının, 2021 için yüzde 25 ve 2022 yılı için %23 olarak uygulanması yani, vergisi oranının 2021 için 5 puan, 2022 için 3 puan artırılması hedeflenmektedir. Kurumlar vergisi 2017’de yapılan yasa değişikliği ile 2018-2020 yılları için %20’den %22’ye çıkarılmıştı. Bu bağlamda; birinci geçici vergi dönemi tamamlanmış olan 2021 yılı için kanunun Anayasaya aykırı bir biçimde geçmişe yönelik düzenlenmesi öngörülmektedir.

Kurumlar vergisinde gelir vergisinde olduğu gibi tek aşamada nihai bir vergilendirme yöntemi seçilmemiş, bunun yerine iki aşamalı bir sistem benimsenmiştir. Bu, bir yandan şirket özvarlığının korunması öte yandan da ortağın gözetilmesi esasına dayanır. Bilindiği gibi Gelir vergisi %15 ten başlayıp %40’a kadar artan oranlı bir tarifeye göre hesaplanır. Fakat

iktidarın sermaye, devletin kapitalizm yanlısı olması sebebiyle asıl vergi kurumlardan, yani çok kazananan değil; yoksuldan ve halkın genelinden çıkarılmaktadır.

Kurumlar vergisi oranı sabit olup %20'dir. Kurumlar vergisinin geçici 10. Maddesi ile “Bu Kanunun 32 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan %20 oranı, kurumların 2018, 2019 ve 2020 yılı vergilendirme dönemlerine ait kurum kazançları için %22 olarak uygulanır.” düzenlemesi getirilmiştir. Ancak kar dağıtımını yapıldığında Kurumlar vergisi matrahından hesaplanan kurumlar vergisi düşüldükten sonra kalan tutar üzerinden ayrıca %15 gelir vergisi tevkifatı yapılır.

Salgın hastalığın ekonomiye getirdiği olumsuzlukların emekçiler ve yoksulların sırtına maliyet edilmesi AKP iktidarının amentüsü olmuştur. Kanuni olarak kurumlar vergisinin yarısının dahi tahsil edilemediği gerçekliğine karşın yapılması gereken gerçekçi bir şekilde çok kazananan çok vergi alacak şekilde vergi sisteminin yapılandırılmasıdır.

Komisyon görüşmelerinde belirttiğimiz üzere, nasıl ki gelir vergisinde bir kademeli sistem varsa kurumlar vergisinde de bu kademeli sisteme geçmek gerekmektedir. Bunu da yapabilmek için kurumlar vergisi ile gelir vergisi reformuna dair güçlü çalışmalar yapılması gerekmektedir

Madde 14

6/12/2012 tarihli ve 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'nun 83. maddesinin dördüncü fıkrasının değiştirilmesi teklif ediliyor. Yatırım hizmetleri ve faaliyetlerinden kaynaklanan her türlü emanet ve alacaklardan, hesap sahibinin yaptığı en son talep, işlem veya yazılı talep tarihinden başlayarak 10 yıl içinde talep ve tahsil edilmeyenlerin, Yatırımcı Tazmin Merkezi'ne (YTM) emaneten devredilmesi düzenlenmektedir. 83/4 maddesinde yapılan değişiklik, daha önce Sermaye Piyasası Kanununun 13 üncü maddesinde yapılan değişikliğe paralel olarak düşünülmüş. Böylece hak sahiplerinin 10 yıllık zaman aşımı süresinden sonraki haklarının kısmen YTM tarafından kullanılacağı hükme bağlanmış. Muhtemelen bu değişiklik, mal edinme ve sahibi olunan malların korunmasına ilişkin Anayasa hükmünden kaynaklanıyor. Dolayısıyla mevcut durumda YTM'ye gelir kaydedilmesi gereken varlıklar sahipleri tarafından talep edilene kadar YTM tarafından korunacaktır.

Madde 15

Türkiye’de tarihsel olarak tarım sektöründeki sorunlar gün geçtikçe artarak devam etmektedir. Bu sorunların başında çiftçi borçları gelmektedir. AKP’nin 19 yıl süresince uyguladığı tarım politikaları çiftçiyi borç batağının içine saptırmıştır. 2021 yılında çiftçi borçları yaklaşık olarak 130 milyar TL’yi geçmiş durumda. Siyasal iktidar, son yıllarda özellikle son bir yıllık pandemi sürecinde bile çiftçinin borçlarından kaynaklanan sorunları çözmek için neredeyse hiçbir şekilde adım atmamaktadır. Halbuki Tarım Kredi Kooperatifleri Birliğinin kredisi dolayısıyla borçlanan ve borcu ödeyemediği için çeşitli süreçlerle karşılaşan çiftçilerin bugüne kadar esas talepleri şöyleydi: İcraların durdurulması; faizlerin silinmesi, borcun 5 yıl olmak kaydıyla, eşit taksitle yapılandırılması. Borç yapılandırılmasının nasıl bir matematik üzerinden hesaplandığını ön görmek mevcut madde üzerinde mümkün değilse de çiftçinin ödeyemeyeceği yüksek bir faiz ödeme şartının düzenlenmesi çiftçiler açısından hiçbir fayda sağlayamayacağı ortadadır. Çünkü mevcut tarım politikaları günün sorunda çiftçiyi borçlandırarak üretimden düşüren politiklardır. Zira çiftçilerin mevcut durumda, özellikle girdi maliyetlerinin bu ölçüde yüksek olduğu bir dönemde borçlarını ödemeleri pek mümkün görünmüyor. Çünkü çiftçiler her geçen gün artan üretim maliyetleri ve döviz kurunun yükselmesi karşısında doğrudan kendisine gelir sağlayabilecek üretimi yapamamaktadır. Üretim yapamayan çiftçi ödemek zorunda olduğu borcu yine özel bankalardan aldığı kredilerle ödemektedir.

Bugün binlerce çiftçi özel bankalara olan borcundan dolayı haciz tehlikesi ile karşı karşıyadır. Çünkü çiftçiler yıllardır borçlarının yüksek faizlerini ödeyebildiği için ana parayı ödeyememektedir. Halkların Demokratik Partisi olarak özellikle pandemiyle birlikte önemi daha da belirginleşen tarım konusunda yapılacak her türlü girişimin üretimi desteklemesi gerektiğini ifade etmek istiyoruz. Dolayısıyla mevcut madde ile çiftçi borçlarının ertelenmesi meselesi üretimi desteklemekten uzaktır. Çünkü geçici 3. madde, faizlerin silinmesini değil yeniden yapılandırılmasını öngörüyor, bu haliyle de çiftçilerin borçlarını ödemesi bir süreliğine ertelense de borç katmerlenerek devam edecek görünüyor. Kaldı ki döviz kurlarındaki değişime bağlı olarak maliyetlerin yükselmesi, faizler silinmediği sürece borcun sürekli büyümesine vesile oluyor. Bu açıdan yapılandırmanın gerçek bir yapılandırma olmadığı, bir süreç erteleme, oyalama olduğu açık.

Bu bağlamda mevcut madde “Küçük ölçekli çiftçilerimizin bankalara ve Tarım Kredi Kooperatifine olan borçları ile birlikte icralık çiftçinin borçları kamu borcu olarak devletçe

karşılmalıdır.” şeklinde düzenlenmelidir. Ödeme güçlüğü içinde olan orta ölçekli çiftçi borçları faizsiz olarak yeniden yapılandırılmalıdır.

Ayrıca çiftçilerin bu zor süreçte tarla, traktör, elektrik ve su vb. üretim araçlarına haciz getirilmesinin önü kapatılması amacıyla yeni bir ek madde eklenmelidir. Borcunu ödeyememiş olması sebebiyle banka ve finans kuruluşlarının üreticinin üretim araçlarına el koyması engellenmeli, el koyduğu araçlar üreticiye iade edilmelidir. Çünkü çiftçi üretimden düştüğü zaman hem borçlarını ödeyemez hem de üretim yapamaz. Dolayısıyla çiftçi borçlarından kaynaklanan sorunların çözümü konusunda yetersizlikleri olan mevcut madde çiftçinin borç yükünden kurtulmasını ve üretim yapmasını sağlayacak biçimde yeniden düzenlenmelidir.

Ziraat Bankası bir tarımsal ihtisas bankası olarak kamusal bir perspektifle yeniden yapılandırılmalı veya ya da bir kooperatifler bankası kurulmalıdır. Demokratik Kooperatifler yasası çıkarılmalıdır.

Garı Paylan
Diyarbakır

Necdet İpekyüz
Batman

MUHALEFET ŞERHİ

02.04.2021 tarihinde 3519 esas numarasıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi, yürürlük ve yürütme maddeleriyle birlikte 18 maddeden oluşmaktayken 07.04.2021 tarihinde Plan ve Bütçe Komisyonundan, yapılan görüşmeler sonucunda 17 madde olarak geçmiştir.

Kanun teklifinin içeriği ve doğuracağı sonuçları incelemeyen önce son bir yıl içerisinde Türkiye ekonomisindeki gelişmelerin değerlendirilmesinde fayda görülmektedir. Bu amaçla döviz kuru, faiz, enflasyon gibi makro göstergeleri bugünkü noktaya getiren sürecin titizlikle incelenmesi gerekmektedir.

GENEL EKONOMİK DURUM

2020 Yılı Türkiye Ekonomisi Büyümesinin Anatomisi

Siyasi iktidar 2020 yılının diğer ülkeler gibi küçülme yerine %1,8’lik büyümeyle sonuçlanmasını bir başarı olarak yorumlasa da doğru analiz edildiğinde bu büyümenin çok maliyetli ve makroekonomik sonuçlarının olumsuz olduğu görülecektir.

2019 yılı sonu itibarıyla başlayıp 2020 Ocak-Şubat döneminde Avrupa’ya sirayet eden Covid 19 salgını, ülkemizde Mart 2020’de ortaya çıkmıştır. Bu süreçte birçok ülke pandemiye karşı aldığı tedbirlerle vatandaşlarına doğrudan nakdi desteklerde bulunmuştur. Ülkemizde ise destek verilecek kaynak bulunmadığından ağırlıklı olarak banka kredileri aracılığıyla süreç atlatılmaya çalışılmıştır.

Aktif rasyolarında yapılan düzenlemeler ile bankalar kredi vermeye zorlanmış ve buna destek olarak da kamu bankaları aracılığıyla suni olarak kredi faizleri düşürülmüştür. Böylece toplam bankacılık sektörünün hacmi 2,8 trilyon TL’den 800 milyar TL artarak 3,6 trilyon TL’ye yükselmiştir. Bu ciddi yükseliş beraberinde başka sorunları doğurmuştur. Kredi vermeye zorlanan bankalar ihtiyaca bakmaksızın bu imkânı sunduğundan ve mevcut güvensizlik ortamında yatırım mümkün görünmediğinden birçok firma ellerindeki nakiti döviz ve altına yönlendirmiştir. Böylece Dolar/TL kuru yükselmiş, altın ithalatı artmıştır. Cumhurbaşkanının “doları tahtından etmek” amacıyla altına yönlendirme yapmasının bir etkisi olarak altın ithalatıyla birlikte döviz ihtiyacı oluşması sonucu hem döviz kuru yükselmiş, hem de cari denge bozulmuştur. Bunlarla birlikte ev ve araba gibi mal fiyatları da yükselmiştir. Kısacası bu süreç enflasyonu, döviz kurunu ve cari açığı arttırmıştır.

Bu sefer kur artışını engellemek için hiç de şeffaf olmayan yöntemlerle Merkez Bankasının ve kamu bankalarının rezervleri eritilmiş, bir süre kur tutulabilmiş ama en sonunda kur kontrolden çıkarak 8,50’ye ulaşmıştır. Yükselen döviz kuru yönetim değişikliklerini getirmiş ve devamında üç kademede 875 baz puan faiz artışı yapılmıştır.

Bu süreçte kamu bankalarının bilanço içi döviz açık pozisyonu 26 milyar dolara çıkmıştır. Merkez Bankası döviz rezervi (swaplar düşüldükten sonra) eksi 50 milyar dolara gelmiştir. Kamuoyunda 128 milyar dolar olarak sembolleşen ülkemiz rezervlerinin hangi

yöntemle, kime, kaç liradan verildiğinin hesabı siyasi iktidar tarafından verilmelidir. Merkez Bankası da bu konuda kamuoyunu bilgilendirmelidir.

Özetle, piyasaya sunulan 800 milyar TL'lik kredi %1,8'lik büyüme sağlamış olabilir ancak beraberinde yüksek faiz, yüksek enflasyon, milli gelire oranla %5,1 cari açık ve %3,5 bütçe açığını getirmiştir. Üstelik pandemiye karşı alınan tedbirler çerçevesinde merkezi bütçeden yapılan yardım tutarı sadece 8 milyar TL'dir. İktidarın söz ettiği 40 milyar TL'den fazla olan yardım tutarı işçinin birikimleri olan İşsizlik Sigortası Fonundan yapılmıştır. Öyle ki Fonun toplam değeri bugün 138 milyar TL civarında olması gerekirken 100 milyar TL'nin altındadır. Yani 800 milyar TL'lik kredi genişlemesinin olumlu etkileri, olumsuz etkilerinin yanında kaybolup gitmiştir. Türkiye ekonomisini %1,8 büyütebilmek için finans sektörü %21 büyütülmüş ve bu sektörün karı olan faiz vatanadaşın sırtına yüklenmiştir. Finans sektörünün milli gelir içindeki payı 2018'de %3 iken 2020'de %3,7'ye yükselmiştir. Dolayısıyla bu büyüme maliyeti çok yüksek bir büyümedir ve bununla övünülmesi doğru değildir.

Üretim yoluyla hesaplanan büyümede durum böyleyken harcama tarafında daha vahim sonuçlar görülmektedir. Burada elde edilen gelirin tüketim, yatırım, ihracat ve ithalat ile stokta nereye gittiği görülecektir. Stok kavramı, gerçekten stoktaki değişimle birlikte istatistikî hatayı içermektedir. Üretim yoluyla milli gelir ile harcama yoluyla milli gelir tutmayınca aradaki fark stoka atılır. Normalde bunun sifıra yakın olması beklenir. 2020'de ise stok artışının büyümeye katkısı %3,41'dir. Stok değişimi sıfır olsaydı 2020'de %1,8 büyümeden değil %1,6 küçülmeden bahsedecektik. Bu açıdan bakıldığında da büyüme rakamının övünülecek bir yanı olmadığı görülecektir.

Milli gelirin hesaplamasında kullanılan üçüncü yöntem olan gelir yöntemiyle incelediğimizde de ücretlerin payının 2019'daki %34,8'lik seviyesinden 2020'de %33'e düştüğü görülmektedir. Yani, büyümeden çalışan kesim pay alamadığı gibi mevcut payını da koruyamamıştır.

Bunlarla birlikte bankacılık sektörünün sistemik riskle karşı karşıya olduğunu söylemek gerekmektedir. Büyüme için piyasaya sürülen kredilerin geri dönüşlerinde yaşanacak sorunlar sebebiyle sektörün sorunlu kredi hacmi Haziran 2021 itibarıyla 650 milyara ve oransal olarak %20'lere ulaşabilir. Bugün BDDK'nın çeşitli uygulamaları sayesinde %5'lerde görünse de ileride artması beklenmektedir. BDDK'nın yaptığı 3-6 aylık ertelemelerle takipteki alacaklara atılmayan krediler bu uygulamanın sona ereceği Haziran ayından itibaren sorunlu kredilere atılacaktır.

Ülkemizde son yıllarda enflasyon çok tehlikeli bir durum arz etmektedir. Daha birkaç yıl öncesine kadar enflasyonu küçümseyen bakan ve bürokratların tutumu da enflasyon dinamiklerinin bozulmasında önemli bir unsur olmuştur. Dünyada enflasyonun çok düşük olduğu bir dönemde son veri itibarıyla TÜFE'de yüzde 16, ÜFE'de yüzde 31 oranı aşılmıştır. Bu oranlar çok yüksektir. Tedbir alınmazsa, dünya konjonktürünün aleyhimize çalışmasının da etkisiyle, bizi daha zor günler bekleyecektir. Halihazırda bile şu andaki ÜFE artış hızı 2002 yıl sonu seviyesinin üzerindedir.

Son bir yılda ülkemizde yeni tescil şirket sayısının artması ve kapanan işletme sayısının görece düşük kalması ekonomik krizin bir sonucudur. Ekonomik krizlerde sanılanın aksine yeni şirket kurulumu artar (sicili daha temiz bir şirket kurmak gibi). İşletmenin kapanması için yerine getirilmesi gereken yükümlülükler ise kriz ortamında yerine getirilemeyeceğinden – vergi

borçlarının ödenmesi gibi- kapanma sayısı düşük kalır. Dolayısıyla iktidarın bu yöndeki savunmaları gerçeklikten kopuk, sadece rakamlar üzerinden oluşturulmaya çalışılan bir algıdır.

Ak Parti Başarısızlığına Mazeret Bulamaz

Ak Parti iktidarı 2002’de yönetimi devraldığı anda bütün makro dengeleri düzelme trendine girmiş, piyasaları serbestleştirilmiş, düzenleme kurumları kurulmuş, bütçe birliği sağlanmış, kamu bankaları dahil sermaye yapıları güçlendirilmiş bankacılık sektörünün olduğu bir Türkiye devralmıştır. Reformların siyasi ve ekonomik maliyetleri 57. Hükümet tarafından ödenmiştir. Ak Parti, kendisinden önceki Hükümet döneminde başlatılan IMF programını kelimesine dokunmadan aynen uygulamayı kabul etmiştir. Ak Parti 2008 yılı Mayıs ayına kadar IMF’yle programlar yürütmüş ve 13 milyar dolar kaynak kullanmıştır.

Türkiye, 2013 yılından sonra nominal değerlerle bakınca bile kişi başı gelir açısından 7 yıldır üst üste fakirleşmektedir. Türkiye’nin dünya hasılası içindeki payı 1980’de %0,87 iken bugün %0,86’dır. Üstelik bu süreçte ülkemizin dünya nüfusu içindeki payı da artmıştır. 1990’da kişi başı milli gelirden 49. sırada olan ülkemiz şu anda 75. sıradadır. Paralel olarak 90’lı yıllarda Türkiye ekonomisi 17.’liğe kadar yükselmiştir. G20 ülkesi olunması AKP’den önceye dayanmaktadır. Kısacası Türkiye kazanımlarının önemli bir kısmını son 7 yılda eritmiştir.

Dünyada pandemi etkisiyle gelir dağılımında bozulmalar olacağı tahmin edilirken ülkemizde bunun daha derin şekilde gerçekleşeceğini beklemekteyiz. Buna sebep olarak diğer ülkelere göre nispeten doğrudan yardımlarda zayıf kaldığımız gösterilebilir. İlave olarak işsizliğin çok yüksek oranlara eriştiğini belirtmek gerekir. Geniş tanımlı işsizlik olarak adlandırdığımız, TÜİK’in atıl iş gücü olarak hesapladığı oran %29,1’e yükselmiştir. Nüfusun üçte birine yakın bir kısmının işsiz olması açıklanacak gelir dağılımı verilerinin diğer ülkelerden negatif ayrışacağını göstergesidir. Kısa çalışma ödeneğinin ise sonlandırılması bu ayrımı daha da fazla belirgin hale getirecektir. Üstelik uygulamanın sonlandırılması ile birçok vatandaşımız daha işsizler ordusuna katılacaktır. OECD bu hassas konuya dikkat çekerek, işini kaybedenlerin yeniden iş gücüne katılmakta yaşadıkları zorluğu “güçlenmiş iş gücü” olarak tanımlamaktadır. Bu durumu yaşanmaması adına kısa çalışma ödeneğinin devam ettirilip diğer yandan da işini kaybedenlerin iş gücüne yeniden kazandırılması amacıyla eğitim faaliyetlerinin hızlandırılması gerekmektedir.

Güven ve İstikrarın Önemi

Bahsettiğimiz makro göstergelerde bozulmalar bu kadar belirgin hale gelmişken hükümetin doğru bir perspektifle hazırlanmış kapsamlı bir reform hareketini başlatması gerekirdi. Açıklanan reform paketini, birtakım doğru hamleler bulundurmakla beraber genel itibarıyla makro perspektiften uzak, mikro birkaç önlem barındıran zayıf bir paket olarak değerlendiriyoruz. Hatta bu Kanun Teklifinde iddialı bir şekilde getirilen Kurumlar Vergisi oran artışı, açıklanan reform paketinde ve eylem planında yer almamaktadır. Bu durum bile , Ak Parti hükümetlerinin iş yapışındaki ciddiyetsizliği ve bütüncül bakış yoksunluğunu göstermektedir. Reform paketinin itibarı bundan çok önce Cumhurbaşkanı tarafından açıklandığı anda yitirilmiş, piyasalar beyanatlara inanmamıştır.

Cumhurbaşkanının söz ve filleri güven ortamını zedeleyen ve ekonomide belirsizlik yaratan en önemli husustur.

İçinde bulunulan durumdan çıkışın anahtarı “güvenin” yeniden tesis edilmesinden geçmektedir. Siyasi iradenin mevcut durumda güveni yeniden tesis etmesi pek mümkün görünmemekle beraber, hiç değilse daha da bozucu eylem ve söylemlerden kaçınması gerekmektedir.

Basit bir örnekle ifade edecek olursak, Merkez Bankası Başkanının gece yarısı görevden alınması kararı döviz kurunu 1 TL arttırmış ve bunun ekonomiye yükü 550 milyar TL olmuştur. Bugün görüştüğümüz kurumlar vergisini arttırma çabası ise yıllık bazda 26 milyar TL civarında kamuya ek gelir sağlayacaktır. Yani bir karar ile bugün çabalananın yaklaşık 20 katı kadar zarara sebep olmaktadır. Başta Cumhurbaşkanı olmak üzere iktidar kanadının güveni daha da zedeleyecek hareketlerden kaçınması artık zorunluluktur.

Güvenin tesis edilmesi kadar önemli bir diğer husus da kamuda israfın artık sonlandırılması gerekliliğidir. Kamunun toplam tüketim harcamalarında ve kamu bina yatırımlarında önemli miktarda artış vardır. Bu artış, bir ekonominin taşıyabileceği boyutun üzerinde olmuştur.

2019 yılında AB ülkelerinde bütçe açığı ortalaması yüzde 1, bizde ise yüzde 3’tür. Birçok ülkenin bütçe açıkları bizim çok altımızda olduğu için pandemiyle mücadelede bütçelerini etkin olarak kullanabilmişlerdir. Bizde ise bütçenin dışındaki kamu kesiminin de açıklarının çok yüksek olması, açığın yapısal bir açık olması ve Hükümetin milletimizi umursamaz tavırları nedeniyle pandemide bütçe kaynakları çok sınırlı kullanılmıştır. Bizim bütçe açığımızın yapısal açık olması, bir defalık etkiler veya konjonktürel etkiler nedeniyle oluşan bir açık olmaması, bütçe açığını daha önemli hale getirmektedir. Bu sebeple kamuda israfın ve KÖİ projelerinden doğan yükümlülüklerin hafifletilmesi gerekmektedir.

Netice olarak Türkiye ekonomisinin yeniden güveni tesis edecek bir perspektife ve bunu sağlayacak yeni bir siyasi konjonktüre ihtiyacı bulunmaktadır. Bugünkü siyasi iktidar bunları yerine getirebilmekten -yukarıda saydığımız sebeplerle- çok uzak görülmektedir.

TEKLİFİN GÖRÜŞÜLME USULÜNE İLİŞKİN DEĞERLENDİRME

Türkiye Büyük Millet Meclisi gücünü millettten alan iradeyi temsil eder. Bu çatı altında bulunan her parti, her milletvekili vatandaşın refahı için çalışır ve emek ortaya koyar. Milletimizin ve devletimizin yüksek gelişmişliğe ulaşması, sosyal devletin ileri seviyelerine ve toplumsal huzuru güçlü bir noktaya erişmesi bu emek ve gayretin ortaya çıkaracağı çalışmalarla mümkündür. Şüphesiz bu sürecin en önemli ayağı yasama faaliyetidir.

Kaliteli bir yasama faaliyeti herkes için en iyiyi düşünen, çatışmacı değil, uzlaşmacı bir müzakareyle, toplumun tüm kesimleri için eşit ve adil olanı benimsemekle kabildir. Bu yönde bir yasama faaliyeti gerçekleştirme yolunu izlemeyen bir süreç hem eksik kalacak, hem de kaliteli bir yasa yapma eylemi içermeyecektir. Nitekim bu Kanun Teklifi de bu yolu izlememeyi tercih ederek iktidar gurubunun alıştığı şekilde kendini tecrübe ettirmiştir.

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu milletvekilleri tarafından hazırlanan teklif, 9 farklı kanunda içerdiği değişiklikler ile iktidarın vazgeçilmez gördüğü “torba kanun” olarak Meclise gönderilmiştir. Düzenlediği alan yönünden bütünlüğünün ve maddeler arasındaki bağlantıların korunmadığının açıkça ortaya konulduğu tekniği ifade eden “torba kanun” hazırlama yöntemi içtüzüğün emredici hükümleriyle de çelişkiler içermektedir.

Teklif bir diğer boyutuyla, görüşülme usulüyle de etkin ve nitelikli bir yasama faaliyeti açısından tamamlanmamış bir sürecin sonunda ortaya çıkarılmıştır. 02/04/2021 tarihinde Başkanlığa gelmiş olan teklif esas komisyonu Plan ve Bütçe Komisyonu, tali komisyonları ise Adalet Komisyonu ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu olmak üzere Başkanlık tarafından bu komisyonlara havale edilmiştir. Bu Kanun Teklifinin görüşülmesi sürecinde tali komisyonlarda herhangi bir görüşme yapılmamış ve sadece Plan ve Bütçe Komisyonunun raporunu oluşturması beklenmiştir. TBMM İçtüzüğü Madde 23 ve Madde 34 Tali Komisyonların içerik itibarıyla teklifi görüşmelerine imkân vermektedir. Ancak iktidar grubu tarafından İçtüzüğün açık hükümlerine rağmen böyle bir görüşme imkânı tercih edilmemiştir.

Uzmanlık alanları dahilinde mesleki bilgiye sahip diğer komisyon milletvekilleri tarafından da teklifin incelenip bir rapor oluşturularak sonuçlandırılması, demokratik katılımın güçlü ve nitelikli yasama faaliyetinin gerçekleşmiş olmasının sağlandığı bir süreci temsil etmiş olacaktır. Kaliteli yasa yapma faaliyetinin en doğru yolunun uzlaşa, müzakere, istişare ile kazanılarak inşa edileceği ve güçleneceği anlayışı demokratik parlamento geleneklerinde kendini göstermiştir. Çoğulcu ve katılımı önceleyen bir yasama faaliyeti, hiç şüphesiz kısa ömürlü, geçici kanunları ve hukuk kurallarını değil, kapsayıcı ve uzun ömürlü bir yasama düzenini var edecektir.

TEKLİFİN MADDELERİNE İLİŞKİN DEĞERLENDİRME

Madde 6 ve Madde 7

Türkiye'nin Covid-19 salgınına karşı uyguladığı mali politikaların kapsamı, doğrudan mali desteklerden ziyade, daha çok dolaylı vergi indirimleri ve ertelemeleri kanalıyla işlevselliği kazanmaktadır.

Ülkenin Covid-19 salgını öncesi, özellikle 2018'den bu yana, kırılgan bir ekonomik yapıya sahip olduğu düşünülürse; bu tarihten itibaren hızla artan döviz kuru ve enflasyon hâlihazırda hane halkının ve tüketicilerin satın alım gücünü de azaltmış, özellikle ithalat yapan firmaların mal/hizmet tedarikinde baskılamaya sebep olmuş, üretimde büyük rol oynayan ara mal fiyatlarındaki artıştan kaynaklı olarak da kendi kendini besleyen bir döngüye girmiştir. Türkiye'nin salgına karşı uyguladığı maliye politikasının doğrudan satın alma gücü düşen ve salgından ciddi şekilde etkilenen bireyleri desteklemesi beklenirken, risk primlerinde artışa sebep olabilecek ve kırılganlığı daha da arttırabilecek finansal tabanlı garanti ve kredilere başvurması ekonominin ve bireylerin geleceğine yönelik birtakım riskler ortaya çıkarmıştır.

Doğrudan kamu harcamalarının ve gelirlerden yapılan feragatlerin, kredi garantilerine nazaran daha da arttırılması gerekliliği son zamanlarda satın alma gücü ciddi biçimde düşen bireyler açısından önemlidir.

IMF'nin (Uluslararası Para Fonu) Ocak 2021 tarihli yayınladığı bir rapor, vatandaşına doğrudan mali destek vermesi kriterine göre ülkelerin sıralandığı tabloda geldiğimiz noktayı gözler önüne sermektedir. Bizim dışımızdaki G-20 ülkeleri, ortalama, gayri safi yurt içi hasıllarının yüzde 7,9'u düzeyinde nakit harcama ve gelir desteğinde bulunmuşlardır. Paylaşılan raporda Türkiye'de ise bu oranın yüzde 1,1 olduğu görülmektedir. Düşük gelirli ülkelerin çok önemli bir kısmı dahi bizden daha fazla destekte bulunmuştur.

Covid-19 ile mücadeleye dünyada en az nakit desteği ayıran ÷lkelerden biri olan ÷lkemizin ekonomi kaynaklarının doğru yönetilmediği ve kararlı mali planlamaların yapılmadığı pandemi döneminde kendini daha da belirginleştiren bir problem olarak ortaya çıkmıştır.

Madde 6’da teklif edilen değişiklik bu planlamaların doğru yapılmadığının ispatı niteliğindedir. Teklifin bu maddesinde yiyecek ve içecek sektöründe faaliyet gösteren işyerlerinde çalışıp ücretsiz izin uygulamasından faydalanamayanlar için günlük 50 TL nakdi yardım yapılması amaçlanmaktadır.

Günlük 50 Türk Lirası olmak üzere aylık 1500 Türk Lirasına denk gelen nakdi ücret desteği vatandaş için yetersiz ve eksik bir destek ücrettir. Vatandaşın aldığı bu yetersiz desteğin iyileştirilmesi alım gücü aşırı düşen hane halkı için acil ihtiyaçtır. Geçici önlemler ve tedbirler odaklı destekler pandemi koşullarının bir süre daha devam etmesi nedeniyle işçimizi uzun vadede rahat ettirmeyecektir. Bu desteğin Nisan ve Mayıs ayıyla sınırlandırılması ise salgının devam edeceği öngör÷ldüğünde eksik bir uygulama olarak ortaya çıkıyor. Dünya kamuoyu pandemi koşullarının bu yılsonuna kadar da devam edeceğini öngör÷p, bu doğrultuda planlamalar yaparken; iktidarın gün÷birlik iş yapması çözüm odaklı bir yaklaşımı ifade etmemektedir.

Kanun teklifindeki günlük 50 Türk Lirası nakit ücret desteği öneren maddenin günlük 75 Türk Lirasına çıkarılmasına ilişkin öneremiz komisyon görüşmeleri sırasında kabul edilmeyerek reddedilmiştir. Özellikle kısa çalışma ödeneği uygulamasının Cumhurbaşkanı Kararıyla son bulmasıyla birlikte, nakit ücret desteğinden faydalanacakların sayısında artış yaşanacağı Komisyonunda gündeme getirilmiştir. Kısa çalışma ödeneğinin son bulmasıyla nakit ücret desteğinden yararlandırılacak vatandaşlarımızın ücretlerinde büyük bir düşüş ortaya çıkacaktır. Bu nedenle hem günlük nakit ücret desteğinin artırılması hem de kısa çalışma ödeneği uygulamasının devam ettirilmesi yerinde bir karar olacaktır.

Pandemi koşullarının bitmediği ve devam ettiği durumda kısa çalışma ödeneği uygulamasının kaldırılması yolunu izlemek doğru olmayacaktır. Bir ay ya da iki ayla sınırlamak yerine kural bazlı hareket edilmesi ve pandeminin sonlandırıldığının ilan edildiğinin duyurulduğu tarihe kadar uygulamanın devam etmesi gerekmektedir. ***Kısa çalışma uygulamasının devam etmesi yönünde vermiş olduğumuz önerge de iktidar grubu milletvekillerince reddedilmiş ve kabul edilmemiştir.***

Görüşmelerde dile getirdiğimiz başka bir konu ise normalde devletin kendisinin karşılaması gereken bir kısım desteklerin yani kısa çalışma ödeneği, nakdi ücret ve diğer destek ödemelerin Hazine bütçesi yerine İşsizlik Sigortası Fonu tarafından karşılanmasıdır.

Madde 7’de dile getirilen teklife göre; yiyecek ve içecek sektöründe faaliyet gösteren işyerlerinde Nisan ve Mayıs aylarında istihdamı desteklemek amacıyla prime esas kazanç alt sınırı üzerinden hesaplanan sigortalı ve işveren hissesi primlerinin tamamının işverenlerin Sosyal Güvenlik Kurumuna ödeyecekleri tüm primlerden mahsup edilmek suretiyle Fondan karşılanması amaçlanmaktadır. Bu maddeyi destekleyeceğimizi hatta kapsamının genişletilmesi gerektiğini dile getirdik ve maddeyi destekledik. Ancak bu kapsamda yapılacak

ödemelerin Fon yerine Bütçeden karşılanması da önerilerimiz arasında yer almıştır. Fonda biriken paranın daha dikkatli kullanımı son derece önemlidir.

İşsizlik Sigortası Fonu işsiz kalan vatandaşlarımıza kanunda belirtilen şartları taşımaları halinde işsiz kaldıkları dönem için belirli süre ve miktarda yapılan ödemelerin toplandığı havuzdur. İşçinin ücretinden kesinti yapılarak oluşturulan bu birikimi her kriz anında kullanmak Fonun uzun vadede işlevsiz hale gelmesine sebep olacaktır. Pandemi şartlarında istihdamda yaşanan düşüş, ücretsiz izin ve kısa çalışma ödeneği gibi gelişmeler Fonun gelir ve giderlerini fazlaca etkilemiş, Fon son yılların en düşük seviyesine, 100 milyar Türk Lirasının altına gerilemiştir. Fonun işsizlerden çok işveren desteğine dönüşmüş olması ise Fonun genel amacına aykırılık içermektedir

Şu bilinmelidir ki; bu Fon uzun vadede ihtiyacımızı karşılayacak bir birikimi ifade ediyor. Bu tür fonların kaynaklarına bir, iki yıllık değil yetmiş beş yıllık projeksiyonlarla bakan yüksek gelirli ülke gruplarında böyle bir uygulamaya rastlanılmaz. Yirmi yılda yapılan birikimin 1/3'ünü bir yıllık pandemi koşullarında harcayan bir iktidar stratejisi, bu fonun olası 2 kriz ortamında sıfırlanacağına sinyallerini şimdiden veriyor.

Komisyonunda, **bu maddede ve 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanununun Geçici 24, Geçici 26, Geçici 27 ve Geçici 28 inci maddelerinden kaynaklanan harcamaların Fon yerine Hazine'den karşılanması yönünde teklif ettiğimiz önergeler reddedilmiştir.** İktidarın vatandaşa yapacağı destek ödemelerin, yine vatandaşın kendi emekleriyle birikmiş olan İşsizlik Sigortası Fonundan değil Hazine'den karşılanması en uygun yol olacaktır.

Madde 9 ve Madde 10

Teklifin bu maddeleri 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunda değişiklikler önermektedir. 10. Madde içeriği itibarıyla açık bir biçimde “Özel hayata ve hayatın gizli alanına” ihlal oluşturmaktadır. Her ne kadar “önceden bilgilendirmek suretiyle” ifadesi eklenmişse de bu maddenin yasalaşması, hükümlülerin özel hayatına ciddi bir müdahale olacaktır. Anayasamızda da belirtildiği üzere, Türkiye Cumhuriyeti; demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devletidir. Söz konusu torba kanun kapsamında yasalaştırılması istenilen madde hukuk devleti ilkesine aykırıdır. Zaten hareketleri takip edilen, mektupları kontrol edilen, ziyaretçileri denetlenen hükümlülerin; ziyaretçileriyle görüşmelerinin kayıt altına alınması kişi haklarına aykırılık teşkil edecektir.

Kanun teklifinin gerekçesinde suç işlenmesinin önlenmesi hususuna yer verilmişse de önleyici tedbirler kişi hak ve özgürlüklerine aykırı olacak şekilde düzenlenemezler. Devletin en temel görevi kişi hak ve özgürlüklerini güvence altına almaktır. Bu sebeplerle teklifin 10. Maddesi kişi hak ve özgürlüklerine ve anayasanın kişi hak ve özgürlüklerini düzenleyen ilgili maddelerine aykırıdır.

Söz konusu maddenin torba kanun kapsamından çıkarılması yönünde teklif etmiş olduğumuz önerge reddedilmiştir.

Madde 13

22 Ekim 2020 tarihinde, Komisyonunda görüŖülen bir Kanun Teklifinde Kurumlar Vergisinin 5 puan (%15'e düŖürülmesini) düŖürülmesi yetkisi Cumhuriyet Halk Partisi milletvekillerinin oylarıyla kabul edilmiŖti. Söz konusu Kanun Teklifinin Meclis Genel Kurulunda görüŖülmesinin son safhasında ısrarlı itirazlarımız sonucunda Kurumlar Vergisi oran düŖüŖüyle ilgili madde Tekliften çıkartılmıŖtı.

Aradan yaklaşık beŖ ay geçtikten sonra, bu Kanun Teklifiyle bu sefer Kurumlar Vergisi oranının artırılması düzenleniyor. Teklife göre Kurumlar Vergisi (KV) geçici olarak 2021 yılında yüzde 25, 2022 yılında yüzde 23 olarak uygulanacak.

Bu çeliŖkili durum Hükümet adına bir savrulmadır, iktidarın ne yapacağını bilmediğinin en somut göstergesidir. İŖte bu yüzden ısrarla söylüyoruz: Türkiye yönetilmiyor.

İYİ Parti grubu olarak KV'nin düŖürülmesine iliŖkin Teklifin görüŖülmesinde; Bütçenin kaynağı ihtiyacı olduğı bir dönemde bu verginin düŖürülmesinin doğru olmadığını, hatta üst gelir grupları için bu verginin düŖürülmesi yerine artırılmasının düŖürülmesi gerektiğini ısrarla vurguladık. Bütün itirazlarımıza rağmen Komisyonunda geçen madde, Genel Kurulda yine itirazlarımız sonrası Tekliften çıkartılmıŖtır.

Birbirine taban tabana zıt iki teklifin bu kadar kısa süre içinde Hükümet tarafından uygun bulunması, üzerinde düşünülmesi gereken bir husustur. Bunun yanı sıra çeliŖkili iki teklifin, Komisyonun Cumhuriyet Halk Partisi milletvekilleri tarafından hiç sorgulanmadan kabul edilmesi de yasama erki açısından sorgulanması gereken diğerk bir husustur.

Bir yandan firmalarımızda kurumsallaşmanın gereğine vurgu yaparken, diğerk taraftan büyük küçük ayırım yapmadan bütün KV mükelleflerinin vergilerindeki yüzde 25'lik bir artış kabul edilemez.

Sadece beŖ ay içerisinde bir vergi oranının önce düŖürülmeye sonra arttırılmaya çalışılması izaha muhtaç bir durumdur. Covid sebebiyle olduğı öne sürülse dahi beŖ ay önce de pandeminin varlığı bilinmektedir. 940.000 mükellefi olan, büyük küçük tüm işletmeleri, reel sektör, hizmet sektörü ve bankacılık sektörü gibi tüm sektörleri ilgilendiren bir verginin iktidar tarafından bu şekilde gündeme getirilmesi hem ciddiyetsizliği göstermekte hem de güveni zedelemektedir.

KV'nin beŖ ay önce düŖürülmesine karşı çıktığımız gibi bugün de bu şekilde yükseltilmesini doğru bulmuyoruz.

Bizim önergemiz, geçici olarak bu verginin tüm mükellefler için artırılması yerine, kalıcı olarak, 5411 sayılı Bankacılık Kanununa tabii bankalar, katılım bankaları, yatırım bankaları ve kalkınma bankaları için, 2022 yılından itibaren başlamak üzere, %25 olarak uygulanması, diğerk mükellefler için mevcut oranın korunması şeklinde olmuştur. Önergelerimiz reddedilerek küçük büyük fark etmeksizin tüm işletmelerin aynı oranda vergilendirilmesini sağlayacak, verginin adalet ilkesinden uzak bu düzenleme Komisyondan geçirilmiŖtir.

Teklifin ciddiyyetten uzak olduğunu gösteren bir diğer husus ise içinde bulunduğumuz vergilendirme dönemini de etkileyecek şekilde hazırlanmasıdır. Komisyon görüşmeleri esnasında, bizimle birlikte, çeşitli sivil toplum kuruluşları da bu noktaya dikkat çekmiş ve teklifin yürürlük maddesinde yapılan değişikliklerle bu sorun kaldırılmıştır. Yerli ve yabancı yatırımcı açısından öngörülebilirliğin ne denli önemli olduğunu sürekli vurguluyor olmamıza rağmen içinde bulunulan vergilendirme dönemini etkileyecek şekildeki bu düzenlemeyi teklif dahi etmek siyasi iradenin gerçeklerden koptuğunun göstergesidir.

Ak Parti sistematik bakıştan yoksun bir parti haline gelmiştir. Vergi sistemiyle ilgili ciddi bir reform ihtiyacı ortadayken, böyle rastgele, herhangi bir analize dayalı olmayan, günübirlik düzenlemeler vergi sistemini daha da bozmaktadır.

Madde 14

Teklifin ilk halinde, bu maddenin bankacılık kesimi için benzeri olan bir madde yer almaktaydı. Komisyon görüşmelerinde Teklifin ilk haliyle 11. Maddede olan bu düzenleme Teklif metninden çıkarılmıştır. Zamanaşımı nedeniyle TMSF'ye geçen mevduatların talep edilmesi halinde sahiplerine iade edilmesi yönünde bir düzenleme uygun değildir. Bütün dünyada ve ülkemizde var olan bu zaman aşımı uygulamasının kaldırılması, imkânları zaten kısıtlı olan Bütçeye ciddi bir mali yük getirecektir. Bu anlamda söz konusu maddenin Tekliften çıkarılmasına ilişkin önergemizin kabul edilmesi memnuniyet vericidir.

14. maddede ise zaman aşımı sebebiyle YTM'ye aktarılan payların geri talep edilmesine yönelik düzenleme yer almakla birlikte bu uygulamanın geçmişe yürüyüp yürümeyeceği muallak kalmıştır. Komisyon görüşmelerinde bu endişemizi dile getirmiş olsak da idarece ya da teklif sahiplerince verilen cevaplar endişemizi yeteri kadar ortadan kaldırmaya yetmemiştir. Uygulamanın geçmişe yürütülmesi demek burada tutulan payların önemli bir kısmının iade edilmesi ile sonuçlanacağından içinde bulunduğumuz dönemi de düşünecek olursak olumsuz bir sonuç doğurabilecektir. Genel Kurulda bu madde hükümlerinin geriye yürütülemeyeceğine ilişkin açık bir düzenleme yapılmalıdır.

Madde 15

Madde ile; Tarım Kredi Kooperatifleri tarafından çiftçilere kullanılan tarımsal kredilerden 31/12/2020 tarihi itibarıyla takibe düşen, sorunlu, yani "tasfiye olunacak alacaklar hesabına aktarılan" kredilerle ilgili yapılandırma öngörülmektedir. Yapılandırılacak kredi borçlarının yapılandırılmasında %11 olan faiz oranları %18'e; %5 olan faiz oranı ise %12'ye çekilmektedir.

Şüphesiz kötü ekonomi yönetiminin, uygulanan etkisiz mali politikaların ve buna ek olarak pandeminin ağır yüküyle karşı karşıya kalan en büyük kesimlerden biri de çiftçimizdir. İktidarın 19 yıldır uyguladığı politikalar sonucunda ekilen tarım alanları azalıyor, tarım istihdamı azalıyor, tarımsal üretim düşüyor, çiftçinin borcu katlanıyor, hedeflerden uzaklaşıyor ve tarımsal üretimde potansiyeli çok güçlü olan ülkemiz kendine bile yetemeyen bir ülke halini alıyor.

AK Parti hükümetleri döneminde, ortalama olarak, ekonominin geneli yüzde 5,3 büyürken tarım sektörü büyümesi yüzde 2,7 seviyesinde kalmıştır. Bunun sonucunda da tarım sektörünün milli gelir içindeki payı azalmıştır.

Tarım istihdamı 2019 yılında 5,1 milyon kişi iken 2020 yılında 4,7 milyon kişi olarak gerçekleşmiştir. Toplam istihdam verilerinde de tarımın payı azalırken son yılların en düşük seviyesine indiği istatistiklerde açıkça görülüyor. 2020 yılında, tarım istihdamının toplam istihdam içindeki payı yüzde 17,6 iken, tarım katma değerinin toplam katma değer içindeki payı yüzde 6,6 olarak gerçekleşmiştir. Bu gösterge tarımda verimsizliği açıkça göstermektedir.

Bir diğer problemlili alan ise borcu giderek katlanan bir tarım sektörünün varlığıdır. 2002 yılında toplam borcun toplam tarım hasılasına oranı yüzde 7 iken bugün bu oranın yüzde 47'ye yükseldiği görülüyor. Cari fiyatlarla, Ak Parti hükümetleri döneminde, çiftçi geliri 9 kat artarken çitçi borcu 58 kat artmıştır.

Ziraat Bankasına, Tarım Kredi Kooperatifleri ile özel bankalara borçları dışında tefeciler ve aracılar üzerinden kayıt dışı borç yükü gittikçe artan çiftçimizin bu ağır yüke karşı mücadelesinde devlet olarak yanlarında yer aldığımızı gösterecek düzenlemeleri hayata geçirmeliyiz. AK Parti grubu tarafından teklifte getirilen yapılandırma bu anlamda yetersiz ve eksiktir.

Komisyonunda vermiş olduğumuz önerge, çiftçimize nefes aldıracak gerekli şartları sağlamaktaydı. Pandemi sürecinde artan maliyetler, düşen alım gücü, yüksek enflasyon ve döviz kuruna ek olarak tarım kredi borçlarının ağır yükü altında çiftçinin daha fazla zorluk çekmesinin önüne geçmek amacıyla yapılandırmanın kapsamını genişleten, ödeme şartlarını kolaylaştıran bir önerge verdik. Önergemizde; *Tarım Kredi Kooperatiflerine borçlarla birlikte Ziraat Bankasına borçların da yapılandırma kapsamında yer almasını; sadece tasfiye olunacak borçların değil, vadesi geçmiş bütün borçların ve hatta talep edilmesi hâlinde yapılandırılmış borçların da kapsanmasını teklif ettik. Önergemizde kredi borçlarının yapılandırılması sürecinde uygulanacak faiz oranlarının yüzde 11 ve yüzde 5'e düşürülerek uygulanmasını önerdik. Diğer bir husus olan yapılandırma sonrası ödemelere dair taksitlendirmenin ise 3 yıl yerine 5 yıla yayılmasının uygun olacağını, bu borcun ilk taksitinin de 2021 Ekim ayında değil, 2022 Ekim ayında başlamasının ödeme imkânını kolaylaştıracağını ve çiftçimiz açısından da sorunlarını belli ölçüde çözülebileceğini dile getirerek önergemize destek bekledik. Ancak Cumhuriyet İttifakı milletvekilleri önergemizi reddederek kabul etmemiştir.*

Durmuş Yılmaz

Ankara

Erhan Usta

Samsun

DENİZLİ MİLLETVEKİLİ NİLGÜN ÖK VE
39 MİLLETVEKİLİNİN TEKLİFİ

AMME ALACAKLARININ TAHSİL USULÜ
HAKKINDA KANUN İLE BAZI KANUNLARDA
DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN
TEKLİFİ

MADDE 1- 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 85 inci maddesinin birinci fıkrasına “Menkul mallar,” ibaresinden sonra gelmek üzere “elektronik ortamda veya” ibaresi, “değer düşüklüğüne uğrayacağı anlaşılan mallar” ibaresinden sonra gelmek üzere “ile muhafazası tehlikeli veya masraflı olan mallar” ibaresi ve maddeye birinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Artırmaya iştirak edeceklerden menkul mala biçilen değer in %5’i nispetinde para teminat olarak alınır. Alacaklı amme idareleri, menkul malın türü veya değeri ile satış şeklini esas alarak teminat alınmayacak halleri belirlemeye, para yerine teminat mektubu alınmasına karar vermeye yetkilidir.”

MADDE 2- 6183 sayılı Kanunun 86 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 86- Müşteri malı almaktan vazgeçer veya verilen mühlet içinde bedelin tamamını vermezse mal ikinci defa artırmaya çıkarılır ve en çok artırmaya ihale olunur. Mal birinci defa kendisine ihale olunan kimseden, iki ihale arasındaki fark ve diğer zararlar ve fark üzerinden hesaplanacak tecil faizi oranında faiz veya ikinci artırmada talip çıkmaması sebebiyle ihale yapılamadığı takdirde birinci ihale bedeli ve diğer zararlar ve birinci ihale bedeli üzerinden hesaplanacak tecil faizi oranında faiz, ayrıca bir hüküm alınmasına hacet kalmaksızın teminattan mahsubu yapıldıktan sonra bakiyesi bu Kanun hükümlerine göre tahsil edilir ve o mal için idarece yapılan her nevi masraflar alınmak suretiyle mal kendisine terk olunur.

Birinci artırmada talip çıkmaması sebebiyle ihalenin yapılamaması veya birinci artırmada mal kendisine ihale olunan kimsenin malı almaktan

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN

AMME ALACAKLARININ TAHSİL USULÜ
HAKKINDA KANUN İLE BAZI KANUNLARDA
DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN
TEKLİFİ

MADDE 1- 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 85 inci maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “Menkul mallar,” ibaresinden sonra gelmek üzere “elektronik ortamda veya” ibaresi, dördüncü cümlesinde yer alan “değer düşüklüğüne uğrayacağı anlaşılan mallar” ibaresinden sonra gelmek üzere “ile muhafazası tehlikeli veya masraflı olan mallar” ibaresi ve maddeye birinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Artırmaya iştirak edeceklerden menkul mala biçilen değer in %5’i nispetinde para teminat olarak alınır. Alacaklı amme idareleri, menkul malın türü veya değeri ile satış şeklini esas alarak teminat alınmayacak halleri belirlemeye, para yerine teminat mektubu alınmasına karar vermeye yetkilidir.”

MADDE 2- 6183 sayılı Kanunun 86 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 86- Müşteri malı almaktan vazgeçer veya verilen mühlet içinde bedelin tamamını vermezse mal ikinci defa artırmaya çıkarılır ve en çok artırmaya ihale olunur. Mal birinci defa kendisine ihale olunan kimseden, iki ihale arasındaki fark ve diğer zararlar ile fark üzerinden hesaplanacak tecil faizi oranında faiz veya ikinci artırmada talip çıkmaması sebebiyle ihale yapılamadığı takdirde birinci ihale bedeli ve diğer zararlar ile birinci ihale bedeli üzerinden hesaplanacak tecil faizi oranında faiz, ayrıca bir hüküm alınmasına hacet kalmaksızın teminattan mahsubu yapıldıktan sonra bakiyesi bu Kanun hükümlerine göre tahsil edilir ve o mal için idarece yapılan her nevi masraf alınmak suretiyle mal kendisine terk olunur.

Birinci artırmada talip çıkmaması sebebiyle ihalenin yapılamaması veya birinci artırmada mal kendisine ihale olunan kimsenin malı almaktan

(Denizli Milletvekili Nilgün Ök ve
39 Milletvekilinin Teklifi)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

vazgeçmesi ya da verilen mühlet içinde bedelin tamamını vermemesi üzerine yapılan ikinci artırmada mal kendisine ihale olunan kimsenin malı almaktan vazgeçmesi veya verilen mühlet içinde bedelin tamamını vermemesi halinde, bu kimseden ikinci ihale bedeli ve diğer zararlar ve ikinci ihale bedeli üzerinden hesaplanacak tecil faizi oranında faiz, ayrıca bir hüküm alınmasına hacet kalmaksızın teminattan mahsubu yapıldıktan sonra bakiyesi bu Kanun hükümlerine göre tahsil edilir ve o mal için idarece yapılan her nevi masraflar alınmak suretiyle mal kendisine terk olunur.

Mal bedeli ihale yapılan şahıstan tahsil edilemediği müddetçe asıl borçlunun borçlu sıfatı devam eder.”

MADDE 3- 6183 sayılı Kanunun 90 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 90- Gayrimenkuller, satış komisyonlarınca fiziki veya elektronik ortamda açık artırma ile satılır. Satış komisyonunun oluşumu alacaklı amme idarelerince belirlenir. Komisyonun çalışma usul ve esaslarını belirlemeye Hazine ve Maliye Bakanlığı yetkilidir.”

MADDE 4- 6183 sayılı Kanunun 97 nci maddesinin ikinci fıkrasının birinci ve ikinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, üçüncü cümlesi yürürlükten kaldırılmış ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“İhale bedelinin tamamını ödememek suretiyle ihalenin feshine sebep olan kimse teklif ettiği bedel ile bir sonraki ihale bedeli arasındaki farktan ve diğer zararlardan ve fark üzerinden hesaplanacak tecil faizi oranında faizden sorumludur. Bu tutar ayrıca hükme hacet kalmaksızın teminattan mahsubu yapıldıktan sonra bakiyesi tahsil dairesince tahsil olunur.”

“Bu madde ile 86 ncı madde kapsamında mesuliyeti bulunan kişilerden alınan teminattan gerekli mahsup yapıldıktan sonra bakiye teminat tutarı irat kaydedilir.”

MADDE 5- 6183 sayılı Kanuna 97 nci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki 97/A maddesi eklenmiştir.

vazgeçmesi ya da verilen mühlet içinde bedelin tamamını vermemesi üzerine yapılan ikinci artırmada mal kendisine ihale olunan kimsenin malı almaktan vazgeçmesi veya verilen mühlet içinde bedelin tamamını vermemesi halinde, bu kimseden ikinci ihale bedeli ve diğer zararlar ile ikinci ihale bedeli üzerinden hesaplanacak tecil faizi oranında faiz, ayrıca bir hüküm alınmasına hacet kalmaksızın teminattan mahsubu yapıldıktan sonra bakiyesi bu Kanun hükümlerine göre tahsil edilir ve o mal için idarece yapılan her nevi masraf alınmak suretiyle mal kendisine terk olunur.

Mal bedeli ihale yapılan şahıstan tahsil edilemediği müddetçe asıl borçlunun borçlu sıfatı devam eder.”

MADDE 3- 6183 sayılı Kanunun 90 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 90- Gayrimenkuller, satış komisyonlarınca fiziki veya elektronik ortamda açık artırma ile satılır. Satış komisyonunun oluşumu alacaklı amme idarelerince belirlenir. Komisyonun çalışma usul ve esaslarını belirlemeye Hazine ve Maliye Bakanlığı yetkilidir.”

MADDE 4- 6183 sayılı Kanunun 97 nci maddesinin ikinci fıkrasının birinci ve ikinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, üçüncü cümlesi yürürlükten kaldırılmış ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“İhale bedelinin tamamını ödememek suretiyle ihalenin feshine sebep olan kimse teklif ettiği bedel ile bir sonraki ihale bedeli arasındaki farktan ve diğer zararlardan ve fark üzerinden hesaplanacak tecil faizi oranında faizden sorumludur. Bu tutar ayrıca hükme hacet kalmaksızın teminattan mahsubu yapıldıktan sonra bakiyesi tahsil dairesince tahsil olunur.”

“Bu madde ile 86 ncı madde kapsamında mesuliyeti bulunan kişilerden alınan teminattan gerekli mahsup yapıldıktan sonra bakiye teminat tutarı irat kaydedilir.”

MADDE 5- 6183 sayılı Kanuna 97 nci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

(Denizli Milletvekili Nilgün Ök ve
39 Milletvekilinin Teklifi)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

“Menkul ve gayrimenkul malların elektronik ortamda satışı:

MADDE 97/A- Menkul ve gayrimenkul mallar bu Kanun hükümlerine göre elektronik ortamda açık artırma ile satılabilir.

Açık artırma, ilanda belirtilen gün ve saat aralığında ve teklif verme yoluyla yapılır. Elektronik ortamda satışı yapılacak menkul mallar için her halükarda satış ilanı yapılır. Satışa ilişkin farklı mecralarda yapılan ilan ile elektronik ortamda yapılan ilan metinleri arasında farklılık bulunması halinde elektronik ortamda yapılan ilan esas alınır. Elektronik ortamda satışa sunulan mala ilişkin artırma sonucu izleyen ilk iş günü elektronik ortamda ilan edilir.

Artırma tarihinden önce teklif almaya, tekliflerde asgari artırım bedelini, teklif verme sürelerini, alınacak teminat türünü, artırma sonucunu belirten ilanda yer alacak hususlar ile elektronik ortamda yapılacak satışa ilişkin diğer usul ve esasları belirlemeye Hazine ve Maliye Bakanlığı yetkilidir.”

MADDE 6- 25/8/1999 tarihli ve 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanununun geçici 24 üncü maddesine birinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş ve maddenin mevcut ikinci fıkrasında yer alan “Bu fıkra” ibaresi “Bu madde” şeklinde değiştirilmiştir.

“Birinci fıkra ile geçici 27 nci maddenin birinci fıkrasının (b) bendi ve geçici 28 inci maddenin ikinci fıkrası kapsamında yer alan tutarlar 2021 Nisan ayı ve sonrası için günlük 50 Türk Lirası olarak uygulanır ve bu kapsamda 30/4/2021 tarihinden sonra yapılan ödemelerden damga vergisi dâhil herhangi bir kesinti yapılamaz. NACE Rev.2 Ekonomik Faaliyet Sınıflamasına göre 56 kodunda faaliyet gösteren işyerlerinde 2021 Mart ayında/ döneminde iş sözleşmesi bulunan sigortalılardan 4857 sayılı Kanunun geçici 10 uncu maddesi uyarınca işveren tarafından ücretsiz izne ayrılanlara işe giriş tarihine bakılmaksızın birinci fıkradaki diğer şartları taşımaları halinde 2021 Nisan ve Mayıs ayları için nakdi ücret desteği verilir.”

“Menkul ve gayrimenkul malların elektronik ortamda satışı:

MADDE 97/A- Menkul ve gayrimenkul mallar bu Kanun hükümlerine göre elektronik ortamda açık artırma ile satılabilir.

Açık artırma, ilanda belirtilen gün ve saat aralığında teklif verme yoluyla yapılır. Elektronik ortamda satışı yapılacak menkul mallar için her halükarda satış ilanı yapılır. Satışa ilişkin farklı mecralarda yapılan ilan ile elektronik ortamda yapılan ilan metinleri arasında farklılık bulunması halinde elektronik ortamda yapılan ilan esas alınır. Elektronik ortamda satışa sunulan mala ilişkin artırma sonucu, izleyen ilk iş günü elektronik ortamda ilan edilir.

Artırma tarihinden önce teklif almaya, tekliflerde asgari artırım bedelini, teklif verme sürelerini, alınacak teminat türünü, artırma sonucunu belirten ilanda yer alacak hususlar ile elektronik ortamda yapılacak satışa ilişkin diğer usul ve esasları belirlemeye Hazine ve Maliye Bakanlığı yetkilidir.”

MADDE 6- 25/8/1999 tarihli ve 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanununun geçici 24 üncü maddesine birinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş ve maddenin mevcut ikinci fıkrasında yer alan “Birinci fıkra” ibaresi “Bu madde” şeklinde değiştirilmiştir.

“Birinci fıkra ile geçici 27 nci maddenin birinci fıkrasının (b) bendi ve geçici 28 inci maddenin ikinci fıkrası kapsamında yer alan tutarlar 2021 yılı Nisan ayı ve sonrası için günlük 50 Türk lirası olarak uygulanır ve bu kapsamda 30/4/2021 tarihinden sonra yapılan ödemelerden damga vergisi dâhil herhangi bir kesinti yapılamaz. NACE Rev.2 Ekonomik Faaliyet Sınıflamasına göre 56 kodunda faaliyet gösteren işyerlerinde 2021 yılı Mart ayında/ döneminde iş sözleşmesi bulunan sigortalılardan 4857 sayılı Kanunun geçici 10 uncu maddesi uyarınca işveren tarafından ücretsiz izne ayrılanlara işe giriş tarihine bakılmaksızın birinci fıkradaki diğer şartları taşımaları halinde 2021 yılı Nisan ve Mayıs ayları için nakdi ücret desteği verilir.”

(Denizli Milletvekili Nilgün Ök ve
39 Milletvekilinin Teklifi)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

MADDE 7- 4447 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 30- Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla NACE Rev.2 Ekonomik Faaliyet Sınıflamasına göre 56 kodunda faaliyet gösteren özel sektör işyerlerinde 2021/ Mart ayına/dönemine ait muhtasar ve prim hizmet beyannamelerinde bu Kanun kapsamında bildirilen sigortalılar için 2021 yılı Nisan ve Mayıs aylarına ilişkin 5510 sayılı Kanunun 82 nci maddesi uyarınca belirlenen prime esas kazanç alt sınırı üzerinden hesaplanan sigortalı ve işveren hissesi primlerinin tamamı, bu işverenlerin Sosyal Güvenlik Kurumuna ödeyecekleri tüm primlerden mahsup edilmek suretiyle Fondan karşılanır.

İşyeri ile ilgili muhtasar ve prim hizmet beyannamelerinin yasal süresi içerisinde verilmemesi, primlerin yasal süresinde ödenmemesi, mahkeme kararıyla veya yapılan kontrol ve denetimlerde çalıştırdığı kişilerin sigortalı olarak bildirilmediğinin veya bildirilen sigortalının fiilen çalıştırılmadığının tespit edilmesi ve Sosyal Güvenlik Kurumuna prim, idari para cezası ve bunlara ilişkin gecikme cezası ve gecikme zammı borcu bulunması durumlarında bu maddede belirtilen destekten yararlanılamaz. Ancak Sosyal Güvenlik Kurumuna olan prim, idari para cezası ve bunlara ilişkin gecikme cezası ve gecikme zammı borçlarını 6183 sayılı Kanunun 48 inci maddesine göre tecil ettiren ve taksitlendiren veya ilgili diğer kanunlar uyarınca yapılandırılan işverenler bu taksitlendirme veya yapılandırma devam ettiği sürece bu madde hükminden yararlandırılır.

Bu madde kapsamında prim desteğinden yersiz yararlanıldığının tespiti halinde, yararlanılan prim desteği tutarı işverenden 5510 sayılı Kanunun 89 uncu maddesinin ikinci fıkrası uyarınca gecikme cezası ve gecikme zammı ile birlikte tahsil edilir.

Bu madde kapsamında prim desteğinden yararlanan işverenler; aynı sigortalı için destekten yararlanılan süre boyunca, bu Kanun ile diğer kanunlarda yer alan diğer sigorta primi teşvik, destek ve indirimlerinden yararlanamaz. Fondan bu madde kapsamında karşılanan tutarlar, gelir ve kurumlar vergisi uygulamalarında gelir, gider veya maliyet unsuru olarak dikkate alınmaz.

MADDE 7- 4447 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 30- Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla NACE Rev.2 Ekonomik Faaliyet Sınıflamasına göre 56 kodunda faaliyet gösteren özel sektör işyerlerinde 2021 yılı Mart ayına/dönemine ait muhtasar ve prim hizmet beyannamelerinde bu Kanun kapsamında bildirilen sigortalılar için 2021 yılı Nisan ve Mayıs aylarına ilişkin 5510 sayılı Kanunun 82 nci maddesi uyarınca belirlenen prime esas kazanç alt sınırı üzerinden hesaplanan sigortalı ve işveren hissesi primlerinin tamamı, bu işverenlerin Sosyal Güvenlik Kurumuna ödeyecekleri tüm primlerden mahsup edilmek suretiyle Fondan karşılanır.

İşyeri ile ilgili muhtasar ve prim hizmet beyannamelerinin yasal süresi içerisinde verilmemesi, primlerin yasal süresinde ödenmemesi, mahkeme kararıyla veya yapılan kontrol ve denetimlerde çalıştırdığı kişilerin sigortalı olarak bildirilmediğinin veya bildirilen sigortalının fiilen çalıştırılmadığının tespit edilmesi ve Sosyal Güvenlik Kurumuna prim, idari para cezası ve bunlara ilişkin gecikme cezası ve gecikme zammı borcu bulunması durumlarında bu maddede belirtilen destekten yararlanılamaz. Ancak Sosyal Güvenlik Kurumuna olan prim, idari para cezası ve bunlara ilişkin gecikme cezası ve gecikme zammı borçlarını 6183 sayılı Kanunun 48 inci maddesine göre tecil ettiren ve taksitlendiren veya ilgili diğer kanunlar uyarınca yapılandırılan işverenler bu taksitlendirme veya yapılandırma devam ettiği sürece bu madde hükminden yararlandırılır.

Bu madde kapsamında prim desteğinden yersiz yararlanıldığının tespiti halinde, yararlanılan prim desteği tutarı işverenden 5510 sayılı Kanunun 89 uncu maddesinin ikinci fıkrası uyarınca gecikme cezası ve gecikme zammı ile birlikte tahsil edilir.

Bu madde kapsamında prim desteğinden yararlanan işverenler; aynı sigortalı için destekten yararlanılan süre boyunca, bu Kanun ile diğer kanunlarda yer alan diğer sigorta primi teşvik, destek ve indirimlerinden yararlanamaz. Fondan bu madde kapsamında karşılanan tutarlar, gelir ve kurumlar vergisi uygulamalarında gelir, gider veya maliyet unsuru olarak dikkate alınmaz.

(Denizli Milletvekili Nilgün Ök ve
39 Milletvekilinin Teklifi)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

Bu madde hükümleri; 5335 sayılı Kanunun 30 uncu maddesinin ikinci fıkrası kapsamına giren kurum ve kuruluşlara ait işyerleri ile 2886 sayılı Kanuna, 4734 sayılı Kanuna ve uluslararası anlaşma hükümlerine istinaden yapılan alım işleri ile 4734 sayılı Kanundan istisna olan alım işlerine ilişkin işyerleri ile sosyal güvenlik destek primine tabi çalışanlar, yurt dışında çalışan sigortalılar hakkında uygulanmaz.

Bu madde kapsamında Fon tarafından işverene sağlanan, sigortalı hissesine karşılık gelen destek tutarının sigortalıya ödenmesi işverenden talep edilemez.

Bakanlık, bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye ve ortaya çıkabilecek tereddütleri gidermeye yetkilidir.”

MADDE 8- 6/6/2002 tarihli ve 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde yer alan “satışlarda malların alıcıya teslimi” ibaresi “satışlarda, (I), (II) ve (IV) sayılı listedeki malların alıcıya, (III) sayılı listedeki malların komisyoncuya veya konsinye işletmeye teslimi” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 9- 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 68 inci maddesinin birinci ve dördüncü fıkralarına sırasıyla aşağıdaki cümleler ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Hükümlü, usul ve esasları Adalet Bakanlığınca belirlenmek suretiyle, gerekli teknik altyapının bulunduğu kurumlarda elektronik yöntemlerle de mektup alıp gönderebilir.”

“Bu iletiler, alıcısı dışındaki kişilerin erişimini engelleyici tüm tedbirler alınarak hükümlünün talebine göre posta yoluyla veya elektronik ortamda alıcısına ulaştırılabilir.”

“(5) Kamu düzeninin korunması ile kişi, toplum ve kurum güvenliğinin sağlanması veya suç işlenmesinin önlenmesi amacıyla hükümlüye gelen veya hükümlü tarafından gönderilen mektup, faks ve telgraflar dijital olarak kaydedilir veya fiziki olarak saklanır. Bunlar, amacı dışında kullanılamaz, kanunda açıkça belirtilen haller dışında hiçbir kişi veya kurumla paylaşılamaz, herhangi bir soruşturma

Bu madde hükümleri; 5335 sayılı Kanunun 30 uncu maddesinin ikinci fıkrası kapsamına giren kurum ve kuruluşlara ait işyerleri ile 2886 sayılı Kanuna, 4734 sayılı Kanuna ve uluslararası anlaşma hükümlerine istinaden yapılan alım işleri ile 4734 sayılı Kanundan istisna olan alım işlerine ilişkin işyerleri ile sosyal güvenlik destek primine tabi çalışanlar, yurt dışında çalışan sigortalılar hakkında uygulanmaz.

Bu madde kapsamında Fon tarafından işverene sağlanan, sigortalı hissesine karşılık gelen destek tutarının sigortalıya ödenmesi işverenden talep edilemez.

Bakanlık, bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye ve ortaya çıkabilecek tereddütleri gidermeye yetkilidir.”

MADDE 8- 6/6/2002 tarihli ve 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde yer alan “satışlarda malların alıcıya teslimi” ibaresi “satışlarda, (I), (II) ve (IV) sayılı listelerdeki malların alıcıya, (III) sayılı listedeki malların komisyoncuya veya konsinye işletmeye teslimi” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 9- 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 68 inci maddesinin birinci ve dördüncü fıkralarına sırasıyla aşağıdaki cümleler ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Hükümlü, usul ve esasları Adalet Bakanlığınca belirlenmek suretiyle, gerekli teknik altyapının bulunduğu kurumlarda elektronik yöntemlerle de mektup alıp gönderebilir.”

“Bu iletiler, alıcısı dışındaki kişilerin erişimini engelleyici tüm tedbirler alınarak hükümlünün talebine göre posta yoluyla veya elektronik ortamda alıcısına ulaştırılabilir.”

“(5) Kamu düzeninin korunması ile kişi, toplum ve kurum güvenliğinin sağlanması veya suç işlenmesinin önlenmesi amacıyla hükümlüye gelen veya hükümlü tarafından gönderilen mektup, faks ve telgraflar dijital olarak kaydedilir veya fiziki olarak saklanır. Bunlar, amacı dışında kullanılamaz, kanunda açıkça belirtilen haller dışında hiçbir kişi veya kurumla paylaşılamaz, herhangi bir soruşturma

(Denizli Milletvekili Nilgün Ök ve
39 Milletvekilinin Teklifi)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

ve kovuşturmayaya konu edilmemiş ise en geç bir yıl sonunda silinir. Bu fıkra hükmü dördüncü fıkra bakımından uygulanmaz.”

MADDE 10- 5275 sayılı Kanununun 83 üncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(4) Önceden bilgilendirilmek suretiyle, kapalı ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlülerin birinci ve ikinci fıkra kapsamındaki kişilerle yapacakları görüşmeler, kamu düzeninin korunması ile kişi, toplum ve kurum güvenliğinin sağlanması veya suç işlenmesinin önlenmesi amacıyla kurum yönetimi tarafından dinlenebilir ve elektronik cihazlar da dahil olmak üzere kaydedilebilir. Bu fıkra uyarınca tutulan kayıtlar, amacı dışında kullanılamaz ve kanunda açıkça belirtilen haller dışında hiçbir kişi veya kurumla paylaşılamaz. Bu kayıtlar herhangi bir soruşturma ve kovuşturmayaya konu edilmemiş ise en geç bir yıl sonunda silinir.”

MADDE 11- 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanununun 62 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 62- Bankalar nezdindeki mevduat, katılım fonu, emanet, kiralık kasa ve her türlü alacaklardan hak sahibinin en son talebi, işlemi veya herhangi bir yazılı talimatı tarihinden başlayarak on yıl içinde aranmayanlar zamanaşımına tabidir.

Zamanaşımına uğrayan her türlü mevduat, katılım fonu, emanet, kiralık kasa ve alacaklar banka tarafından hak sahibine ulaşılamaması halinde, yapılacak bildirim ve ilanı müteakiben Fona devredilir ve mevduat, katılım fonu ile alacaklar devir tarihinde, kiralık kasa muhteviyatı ve emanetler ise nakde dönüştürülme tarihinde Fona gelir kaydedilir.

Fon, mevduat, katılım fonu ve alacaklar ile nakde dönüşen kiralık kasa muhteviyatı ve emanetleri, hak sahipleri tarafından başvurulması halinde, Fona devredilen tutarla sınırlı olarak iade etmeye yetkili olup faiz, nema ve benzeri başkaca ilave taleplerde bulunulamaz.

Bu maddenin uygulanması ile ilgili usûl ve esaslar Kurulca belirlenir.”

ve kovuşturmayaya konu edilmemiş ise en geç bir yıl sonunda silinir. Bu fıkra hükmü dördüncü fıkra bakımından uygulanmaz.”

MADDE 10- 5275 sayılı Kanununun 83 üncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(4) Önceden bilgilendirilmek suretiyle, kapalı ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlülerin birinci ve ikinci fıkra kapsamındaki kişilerle yapacakları görüşmeler, kamu düzeninin korunması ile kişi, toplum ve kurum güvenliğinin sağlanması veya suç işlenmesinin önlenmesi amacıyla kurum yönetimi tarafından dinlenebilir ve elektronik cihazlar da dahil olmak üzere kaydedilebilir. Bu fıkra uyarınca tutulan kayıtlar, amacı dışında kullanılamaz ve kanunda açıkça belirtilen haller dışında hiçbir kişi veya kurumla paylaşılamaz. Bu kayıtlar herhangi bir soruşturma ve kovuşturmayaya konu edilmemiş ise en geç bir yıl sonunda silinir.”

(Denizli Milletvekili Nilgün Ök ve
39 Milletvekilinin Teklifi)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

MADDE 12- 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 17 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve üçüncü fıkrasının (b) bendinde yer alan “üç aylık” ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

“İş kazası, meslek hastalığı, hastalık ve analık hallerinde verilecek ödeneklerin veya bağlanacak gelirlerin hesabına esas tutulacak günlük kazanç; iş kazasının olduğu, meslek hastalığında ise iş göremezliğin başladığı tarihten önceki oniki aydaki son üç ay içinde; analık ve hastalık halinde ise iş göremezliğin başladığı tarihten önceki oniki aydaki 80 inci maddeye göre hesaplanacak prime esas kazançlar toplamının, bu kazançlara esas prim ödeme gün sayısına bölünmesi suretiyle hesaplanır. Ancak, iş göremezliğin başladığı tarihten önceki son bir yıl içerisinde 180 günden az kısa vadeli sigorta primi bildirilmiş olanlara hastalık ve analık halinde ödeneğe esas tutulacak günlük kazanç, iş göremezliğin başladığı tarihteki günlük prime esas kazanç alt sınırının iki katını geçemez.”

MADDE 13- 5510 sayılı Kanunun ek 17 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Bu Kanun veya diğer kanunlarla sağlanan prim teşviki, destek ve indirimlerinden yararlanılabileceği halde yararlanılmayan ay/dönemler için geriye yönelik prim teşviki, destek ve indirimlerden yararlanılamaz, yararlanılmış olan prim teşviki, destek ve indirimler başka bir prim teşviki, destek ve indirim ile değiştirilemez.”

MADDE 14- 13/6/2006 tarihli ve 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 13- (1) Bu Kanunun 32 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan %20 oranı, kurumların 2021 yılı vergilendirme dönemine ait kurum kazançları için %25, 2022 yılı vergilendirme dönemine ait kurum kazançları için %23 olarak uygulanır. Bu oranlar özel hesap dönemi tayin edilen kurumlar için ilgili yıl içinde başlayan hesap dönemlerine ait kazançlarına uygulanır.”

MADDE 11- 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 17 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve üçüncü fıkrasının (b) bendinde yer alan “üç aylık” ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

“İş kazası, meslek hastalığı, hastalık ve analık hallerinde verilecek ödeneklerin veya bağlanacak gelirlerin hesabına esas tutulacak günlük kazanç; iş kazasının olduğu, meslek hastalığında ise iş göremezliğin başladığı tarihten önceki oniki aydaki son üç ay içinde; analık ve hastalık halinde ise iş göremezliğin başladığı tarihten önceki oniki aydaki 80 inci maddeye göre hesaplanacak prime esas kazançlar toplamının, bu kazançlara esas prim ödeme gün sayısına bölünmesi suretiyle hesaplanır. Ancak, iş göremezliğin başladığı tarihten önceki son bir yıl içerisinde 180 günden az kısa vadeli sigorta primi bildirilmiş olanlara hastalık ve analık halinde ödeneğe esas tutulacak günlük kazanç, iş göremezliğin başladığı tarihteki günlük prime esas kazanç alt sınırının iki katını geçemez.”

MADDE 12- 5510 sayılı Kanunun ek 17 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Bu Kanun veya diğer kanunlarla sağlanan prim teşviki, destek ve indirimlerinden yararlanılabileceği halde yararlanılmayan ay/dönemler için geriye yönelik prim teşviki, destek ve indirimlerinden yararlanılamaz, yararlanılmış olan prim teşviki, destek ve indirimler başka bir prim teşviki, destek ve indirim ile değiştirilemez.”

MADDE 13- 13/6/2006 tarihli ve 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 13- (1) Bu Kanunun 32 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan %20 oranı, kurumların 2021 yılı vergilendirme dönemine ait kurum kazançları için %25, 2022 yılı vergilendirme dönemine ait kurum kazançları için %23 olarak uygulanır. Bu oranlar özel hesap dönemi tayin edilen kurumlar için ilgili yıl içinde başlayan hesap dönemlerine ait kazançlarına uygulanır.”

(Denizli Milletvekili Nilgün Ök ve
39 Milletvekilinin Teklifi)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

MADDE 15- 6/12/2012 tarihli ve 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 83 üncü maddesinin dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Yatırım hizmetleri ve faaliyetlerinden kaynaklanan her türlü emanet ve alacaklar, hesap sahibinin yaptığı en son talep, işlem veya herhangi bir şekilde verdiği yazılı talimat tarihinden başlayarak on yıl içinde talep ve tahsil edilmemesi hâlinde YTM’ye emaneten devredilir. YTM’ye devredilen sermaye piyasası araçlarından doğan bedelsiz pay iktisabı ve kar payı alma hakkı dışındaki pay sahipliği hakları, bunların YTM tarafından hak sahiplerine iadesine kadar donar. Bu emanet ve alacakların devri, izlenmesi, bu emanet ve alacaklardan kaynaklanan hakların kullanımı ile başvuran hak sahiplerine iadesine ilişkin usul ve esaslar Kurulca belirlenir.”

MADDE 16- 23/2/2017 tarihli ve 6824 sayılı Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 3- (1) Tarım Kredi Kooperatifleri tarafından kullanılan tarımsal kredi alacaklarından 31/12/2020 tarihi itibarıyla tasfiye olunacak alacaklar hesabına aktarılan borçlular, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihi izleyen üçüncü ayın sonuna kadar kooperatife başvuruda bulunulması kaydıyla bu Kanunun 1 inci maddesinden, ikinci ve üçüncü fıkralarda belirtilen hükümler de dikkate alınmak suretiyle yararlandırılır.

(2) Bu madde kapsamında yapılacak kredi borçlarının yapılandırılmasında, bu Kanunun 1 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentleri ile sekizinci fıkrasının (b) bendinde yer alan %11 oranı %18, %5 oranı %12, birinci fıkrasının (b) bendinde yer alan “Yapılandırmaya esas tutarın; defaten ödenmesi veya taksitlendirilmesi halinde ilk taksiti, 2017 yılının Ekim ayı sonuna kadar, izleyen taksitleri 2018 yılının Ekim ayından başlamak üzere her yıl tekabül ettiği ayda toplam beş eşit taksitte ödenir.” hükmü “Yapılandırmaya esas tutarın; defaten ödenmesi halinde borcun tamamı,

MADDE 14- 6/12/2012 tarihli ve 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 83 üncü maddesinin dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(4) Yatırım hizmetleri ve faaliyetlerinden kaynaklanan her türlü emanet ve alacak, hesap sahibinin yaptığı en son talep, işlem veya herhangi bir şekilde verdiği yazılı talimat tarihinden başlayarak on yıl içinde talep ve tahsil edilmemesi hâlinde YTM’ye emaneten devredilir. YTM’ye devredilen sermaye piyasası araçlarından doğan bedelsiz pay iktisabı ve kar payı alma hakkı dışındaki pay sahipliği hakları, bunların YTM tarafından hak sahiplerine iadesine kadar donar. Bu emanet ve alacakların devri, izlenmesi, bu emanet ve alacaklardan kaynaklanan hakların kullanımı ile başvuran hak sahiplerine iadesine ilişkin usul ve esaslar Kurulca belirlenir.”

MADDE 15- 23/2/2017 tarihli ve 6824 sayılı Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 3- (1) Tarım Kredi Kooperatifleri tarafından kullanılan tarımsal kredi alacaklarından 31/12/2020 tarihi itibarıyla tasfiye olunacak alacaklar hesabına aktarılan borçlular, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihi izleyen üçüncü ayın sonuna kadar kooperatife başvuruda bulunulması kaydıyla 1 inci maddeden, ikinci ve üçüncü fıkralarda belirtilen hükümler de dikkate alınmak suretiyle yararlandırılır.

(2) Bu madde kapsamında yapılacak kredi borçlarının yapılandırılmasında, 1 inci maddenin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentleri ile sekizinci fıkrasının (b) bendinde yer alan %11 oranları %18, %5 oranları %12, birinci fıkrasının (b) bendinde yer alan “Yapılandırmaya esas tutarın; defaten ödenmesi veya taksitlendirilmesi hâlinde ilk taksiti, 2017 yılının Ekim ayı sonuna kadar, izleyen taksitleri 2018 yılının Ekim ayından başlamak üzere her yıl tekabül ettiği ayda toplam beş eşit taksitte ödenir.” hükmü “Yapılandırmaya esas tutarın; defaten ödenmesi halinde borcun tamamı, taksitlendirilmesi halinde ise peşinata tekabül eden

(Denizli Milletvekili Nilgün Ök ve
39 Milletvekilinin Teklifi)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

taksitlendirilmesi halinde ise peşinata tekabül eden %30'u 2021 yılının Ekim ayı sonuna kadar, kalan tutarı ise 2022 yılının Ekim ayından başlamak üzere her yıl tekabül ettiği ayda üç eşit taksitte ödenir." şeklinde, üçüncü fıkrasında yer alan "ilk taksit" ibaresi "peşinat", "2017 yılının Ekim ayı" ibaresi "2021 yılının Ekim ayı" şeklinde, ikinci, üçüncü ve beşinci fıkralarında yer alan yürürlük tarihi bu maddenin yürürlük tarihi olarak uygulanır.

(3) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce bu Kanunun 1 inci maddesi ve geçici 2 nci maddesi uyarınca yapılandırması devam eden krediler hakkında bu madde hükümleri uygulanmaz."

MADDE 17- Bu Kanunun;

a) 7 nci maddesi 1/4/2021 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde,

a) 13 üncü maddesi yayımı tarihini takip eden ayın başında,

b) Diğer maddeleri yayımı tarihinde, yürürlüğe girer.

MADDE 18- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

%30'u 2021 yılının Ekim ayı sonuna kadar, kalan tutarı ise 2022 yılının Ekim ayından başlamak üzere her yıl tekabül ettiği ayda üç eşit taksitte ödenir." şeklinde, üçüncü fıkrasında yer alan "ilk taksit" ibaresi "peşinat", "2017 yılının Ekim ayı" ibaresi "2021 yılının Ekim ayı" şeklinde, ikinci, üçüncü ve beşinci fıkralarında yer alan yürürlük tarihi bu maddenin yürürlük tarihi olarak uygulanır.

(3) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce 1 inci madde ve geçici 2 nci madde uyarınca yapılandırması devam eden krediler hakkında bu madde hükümleri uygulanmaz."

MADDE 16- Bu Kanunun;

a) 7 nci maddesi 1/4/2021 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere yayımı tarihinde,

b) 12 nci maddesi yayımı tarihini takip eden ayın başında,

c) 13 üncü maddesi 1/7/2021 tarihinden itibaren verilmesi gereken beyannamelerden başlamak ve 1/1/2021 tarihinden itibaren başlayan vergilendirme dönemine (özel hesap dönemi tayin edilen kurumlar için 1/1/2021 tarihinden itibaren başlayan hesap dönemine) ait kurum kazançları için geçerli olmak üzere yayımı tarihinde,

ç) Diğer maddeleri yayımı tarihinde, yürürlüğe girer.

MADDE 17- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

